

Poletje, čas počitnic, sprostitve in poletnih središč

"Srečanja 2004" v Zavodu sv. Družine v Gorici

Foto DPD

Uvodnik

Razmišljanje ob volitvah v Sloveniji

V Italiji so volitve za nov evropski parlament sprožile veliko komentarjev in polemik, tako da so na koncu zmagali prav vsi, tudi Berlusconi, že zato, ker ni izgubil toliko, kot so si mnogi želeli in upali.

V Sloveniji so komentariji po volitvah zahtevnejši. Ob tako nizki udeležbi je vsaka trditev tvegana, saj te že navadna javnomnenjska raziskava naslednji dan postavi na laž (tudi zato, ker je ponavadi izdelana po navodilih naročnika!).

Po takih volitvah vprašanja kar sama po sebi silijo na dan: zakaj - komaj mesec dni po vstopu v Evropo - tako nizka volilna udeležba? Kje je državljanska zavest? Kdo je v Sloveniji evroskeptik? Kakšno vlogo igrajo v Sloveniji in komu služijo mediji, tisk, TV in radio? Kaj napovedujejo izidi? In sploh kaj in kako v Sloveniji razmišljajo institucije, stranke, politiki in kakšne namene imajo?

Preveč vprašanj hkrati za kolikor toliko veljavni komentar, ki se zdi poleg vsega - glede na neodzivnost slovenskega javnega mnenja - popolnoma odveč, saj nikogar ne zanima nič. Vsekakor se opazovalec ne more otresti vtisa, da so se za nizko volilno udeležbo ogrevali sami vladni krogi, kar seveda ni običaj za normalno delujoče družbe. Zakaj? Zato, ker hočejo v slovenskem javnem mnenju še naprej spodbujati nezaupanje v politiko in s tem odsotnost večine v javnem dialogu, ki sta ga tisk in TV monopolno zbanalizirala med volilno kampanjo do take mere, da sta dajala duška lahko še samo nezaupanju. Priča smo bili sistematičnemu smešenju evropskih ustanov in poslancev. Do evropskih ustanov vsekakor sramotno.

dalje str. 2

**"Ne moremo
prerezati
korenin,
iz katerih smo
se rodili!"
(Janez Pavel II.)**

Papež Janez Pavel II. je v nedeljo, 20. t.m., ponovno dokazal, da se zaveda, kaj pomeni biti na čelu Cerkve in istočasno tudi v Evropi rojen človek, ki mu ni vseeno, kakšna je in bo jutrišnja Evropa.

Njegov vzklík "Ne moremo prerezati korenin, iz katerih smo se rodili!" je bil pred množico vernikov na Trgu sv. Petra v Rimu izrečen v poljščini, v njegovem materinem jeziku in že to dejstvo je pomenljivo. To je vzklík velikega človeka, ki se zaveda, da je bilo z novo evropsko ustavo sicer veliko narejenega, a dejstvo, da krščanske korenine, krščanski temelji, na katerih sloni vsa sodobna omika razvitega in deloma tudi nerazvitega sveta, v novi ustavi niso niti z besedico omenjeni, ga je dobesedno prisililo, da o tem spregovori naravnost, kot on zna: neposredno vernikom in vsemu svetu, v svojem jeziku, v katerem se vsak človek - in zato tudi papež - najbolje in najlepše izraža.

"Ne moremo prerezati korenin, iz katerih smo se rodili!" je papežev močni, odmevajoči vzklík, ki je našel mesto skorajda dobesedno na vseh stra-

neh svetovnih časnikov in v komentarjih uglednih časnikarjev, ki pišejo, da v tem vzklíku ni nikakršnega "evroskepticizma" Svetega sedeža in niti papeža samega, ampak le žalost nad dejstvom, da v novo evropsko ustavo niso niti z eno samo besedico zapisali besede krščanstvo. "Zahvaljujem se Poljski, ki je v evropskih institucijah zvesto branila krščanske korenine, iz katerih sta nastala kultura in družbeni napredek današnjih dni. Ne moremo prerezati korenin, iz katerih smo nastali," je dejal.

Sveti sedež pa je že v soboto, 19. t.m., dan po sprejetju nove evropske ustave, izrazil preko papeževega osebnega tiskovnega predstavnika Navarro Vallsa "obžalovanje", da v evropski ustavi niso omenjene krščanske korenine, čemur so nasprotovali nekateri evropski voditelji; med njimi na prvem mestu francoska država s svojimi evropskimi predstavniki in s svojo "obremenjenostjo veličine".

"Sveti sedež mora izraziti javno svoje obžalovanje zaradi nasprotovanja nekaterih vlad, da bi eksplícitno priznali krščanske korenine Evrope," so odločno poudarili v Vatikanu, saj "gre za zavrnitev zgodovinskih dejstev in krščanske identitete evropskega prebivalstva," so dodali. Dobro obveščeni krogi poročajo, da so v Vatikanu z novo evropsko ustavo v glavnem zadovoljni, saj menijo, da bo njeno vsebino možno še nadgraditi z neposrednim delom in novimi vsebinami.

Veseli smo, da je papež Janez Pavel II. tudi tokrat jasno povedal, da ni zadovoljen s tem, da v evropski ustavi niti z besedico ni omenjeno krščanstvo, brez katerega današnje nove podobe Evrope ne bi bilo. Da je to storil v svojem, poljskem jeziku,

priča o tem, da ga stvar zelo boli, kot boli vse nas, ki se prepoznavamo v krščanskem izročilu in smo še vedno prepričani, da ne bi bilo nobenega "nepotrebnega vmešavanja v notranje zadeve laične Evropske unije", kot se je izrazil eden izmed tistih veljakov, ki so dosegli, da krščanstvo v evropski ustavi ni bilo omenjeno, če bi se beseda krščanstvo zapisala v temeljno listino EU.

Istočasno pa tudi ne verjamemo vsem tistim "veljakom", ki se proglašajo za sodobne evropske krščanske politike, da so naredili vse, da bi do omembe krščanstva v evropski ustavi le prišlo, še manj

pa vsem tistim italijanskim desničarjem, ki si sedaj tresajo po glavi s pepelom v imenu združene Evrope, češ "da se ni dalo več narediti".

Sami tudi radi dodajamo, da v našem imenu ne more in ne sme govoriti o krščanstvu noben gospod Berlusconijevega kova, pa naj bo član še tako velike evropske ljudske stranke, kakršne baje da je. Prepričani smo, da je napaka Evropske unije, da se v ustavni listini odreka omembi temeljnega krščanskega izročila, na kateri sloni sedanja Evropa. Morda pa bi bilo bolje, če bi zapisali, da bi morala sloneti, a že dolgo ne sloni več.

Jurij Paljč

Slovensko okence v Trziču

Na županstvu v Trziču so odprli okence za Slovence, kjer bo ob sobotah prevajalka Elisa Riggio

3

Pogovor

Po desetih letih Janko Ban zapušča dirigentsko mesto pri MePZ Jacobus Gallus

3

Sprejem v goriški občinski palači

Goriški župan Vittorio Brancati je s sprejemom počastil člane Dramskega odseka PD Štandrež

9

Italijanska notranja politika Predlog poslanca Fontaninija (Severna liga)

Napad na slovenski narodnostni prostor

Ožje volitve (balotaža) v nedeljo, 27. junija, bodo sicer pomembne za neposredno prizadete občine in pokrajine, a njihov izid nikakor ne more bistveno spremeniti slike, ki je nastala po evropskih in upravnih volitvah 12. in 13. t.m. Dom svoboščin, to je koalicija, ki je na oblasti, in Združeni v oljki ter ostale skupine, ki so v opoziciji, so, če si izposodimo šahovsko govorico, na pat poziciji. Pri ožjih volitvah bo med drugim zanimivo ugotavljati, koliko je zalegal poziv voditeljev Severne lige, naj njeni somišljeniki podprejo kandidata Doma svoboščin. Severna liga je na evropskih in sočasnih upravnih volitvah dosegla lep uspeh, čeprav v volilni kampanji tokrat ni mogel zaradi boleznih sodelovati njen ustanovitelj Umberto Bossi. Uspeh kandidatov Doma svoboščin pa je na Severu države odvisen prav od ravnanja volivcev Bossijeve stranke.

V tej zvezi velja vsekakor omeniti poseg vidnega predstavnika Bossijeve stranke v deželi Furlaniji-Juljski krajini Fontaninija,

ki je v poslanski zbornici vložil zakonski predlog, naj se zakon o zaščiti naše slovenske manjšine tako dopolni (ali spremeni), da se območje Rezije izloči iz slovenskega narodnostnega prostora in da se rezijanščina prizna enaka zaščita, ki je z zakonom priznana slovenščini. Poleg tega poslanec Fontanini omenja tudi "nadiščino", ki jo je po njegovem treba prav tako zaščititi z ustreznimi zakonskimi normami! Glede na učinke, ki bi jo imel tako dopolnjeni že obsojci zaščitni zakon, moramo poudariti, da bi italijanska država v tem primeru samo nadaljevala nekdanjo raznarodovalno politiko, ki jo je izvajal Mussolinijev režim in ki je tudi povojna Italija ni povsem odpravila, saj je rimski parlament odobril zaščitni zakon šele na koncu legislature, ki se je začela leta 1996 in se končala leta 2001, to je z večdesetletno zamudo. Višek vsega pa je v tem, da je zaščitni zakon po krivdi sedanje vlade v marsikaterem pogledu še povsem mrtva črka! Paritetna komisija je že zdavnaj naredila svojo dolžnost, iz Rima pa do-

slej ni ne duha ne sluha o zakonskem osnutku, ki bi ga morala pripraviti vlada, da bi predsednik republike lahko podpisal ustrezni zakonski odlok. Glede na razvoj dogodkov se je vredno vprašati, ali smo kot slovenska narodnostna skupnost sploh sposobni in morda tudi voljni primerno odgovoriti ter hkrati ustrezno ravnati ob novem napadu na našo narodno in človeško dostojanstvo, ki tokrat prihaja od furlanskega politika Fontaninija, ki je s svojim korakom dokazal, da ni vreden nadaljevalec dela in zlasti Placereanine daljnovidne in načelne politične vizije. Kot kaže dosedanji razvoj dogodkov, moramo žal ugotoviti, da naša narodnostna skupnost in z redkimi izjemami tudi njeni vodilni politični kadri posvečajo odločno premalo pozornosti Fontaninijevemu predlogu, pri čemer si tudi marsikdo na zna razlagati dejanski molk tistih, ki so pri tem prvi in najbolj prizadeti. Kdo je odgovoren za takšno mazohistično držo?

Drago Legiša

Po evropskih volitvah v Italiji

Napovedujejo se burni časi za vladno koalicijo

Italija doživlja vsako volilno preizkušnjo najprej kot preverjanje trdnosti osrednje vlade in zaveznitva, ki jo vzdržuje, ter obnem kot preizkušnjo sposobnosti opozicije, da zamaje to trdnost. Tudi nedavne evropske volitve se niso izognile temu pravilu. Volilna kampanja je obšla evropske teme in je bila uglasena izključno na notranjo politiko, kar so spodbujale tudi upravne volitve, ki so potekale istočasno. Odtod tudi tako visoka volilna udeležba. Ne-

sporni poraz Berlusconi blaži ugotovitve, da desnosredinski tabo - gledano v celoti - ni bil prizadet, čeprav se ni imel s čim pohvaliti. Berlusconi se jezi, da je on sam plačal za vse, zavezniki pa že dvigajo glasove, kar pomeni, da bo predsednik vlade še manj prost v svojih izbirah. Napovedujejo se burni časi za vladno koalicijo. Po drugi strani je leva sredina napredovala, toda manj od pričakovanega, zlasti velja to za Oljko, ki si še ni pridobila široke podpore volivcev.

Očitneje je napredovala skrajna levica, kar levi sredini gotovo ni v prid. Italijansko javno mnenje se boji komunistov kot v preteklosti in ni pripravljeno prenašati jih v večinski koaliciji. Oljka bo morala torej dati nadaljnja jamstva, če si hoče pridobiti zaupanje in podporo tistih sredinskih volivcev, ki so ji neobhodno potrebni za upravljanje države. Sedanji italijanski volilni zakon za evropski parlament ne ustreza dejanskim predstavnikiškim potrebam. Tako je dežela Furlanija-Juljska krajina ostala brez izvoljenega predstavnika, medtem ko so slovenski kandidati dosegli vsak zase osebno prestižni uspeh brez prave možnosti za dejansko izvolitev.

dalje str. 10

Savdske varnostne sile uničile glavno celico Al-Kaide

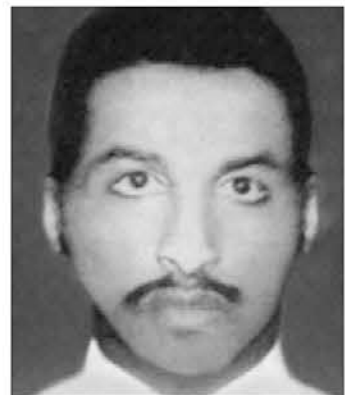
Iraška kriza vpliva na stabilnost sosednjih držav

Vsi so pričakovali, da se bodo nemiri z Iraka razširili po vsem Bližnjem vzhodu in da bodo destabilizirali marsikatero bližnjo državo. Val nasilja se je najprej razširil tam, kjer je bila kriza že itak na višku, to je v Izraelu in Palestini. Med Palestinci se je tako povečal odpor proti okupatorju in z njim številno mladih, ki so se dnevno ponujali ekstremističnim skupinam, da bi jih izučile za samomorilske atentate v Izraelu. Sedaj pa postaja jasno, da so tudi vedno pogostejši atentati v Savdski Arabiji neposredno povezani s položajem v Iraku. Minuli teden so tako posnetki obglavljenega Paula Johnsona, ameriškega talca, ki so ga zajeli skrajneži v Savdski Arabiji, obšli svet preko interneta. Samo nekaj dni kasneje je savdska televizija v odgovor teroristom pokazala truplo al Mukrina (na sliki), glavnega voditelja Al Kaide na arabskem polotoku. Njega in tri njegove pajdaše so med policijsko akcijo ubile savdske varnostne sile, dvanajst oseb pa so aretirale. Na ta način so menda uničile glavno in najnevarnejšo celico teroristične mreže Al Kaide v državi. Ta je bila odgovorna za vse najhujše aten-

tate v državi, med katerimi za tistega z dne 29. maja, v katerem je umrl tudi italijanski kuhar Antonio Amato.

Situacija v Iraku je povezana z naraščajočim terorizmom v Savdski Arabiji, samo v kolikor vpliva na manjšo skupino verskih in ideoloških fanatikov in na njihovo pripravljenost za boj. Ti so prepričani, da vsakdo, ki ni musliman, že samo s svojo prisotnostjo okuži islamsko zemljo. Zato je treba vse "heretike" izgnati iz muslimanskih držav. Ideologija Al Kaide se poslužuje te ksenofobije zato, da pripravi posameznike na neomajno zvestobo in na fanatičen boj proti sovražniku.

Vendar analitiki opozarjajo prvič, da je v Savdski Arabiji teh fanatikov malo in da so izolirani od večine ljudstva; drugič pa, da so omenjena ideološka prepričanja za voditelja Al Kaide le sredstvo - cilj pa je drug. Z grožnjami vsem tujcem, ki jih želijo skrajneži izgnati iz države, želijo vplivati na ekonomsko stabilnost države. Tujci (teh je 70.000, večinoma Angležev in Američanov) so v zaprti in strogi Savdski Arabiji nosilci specifičnih ekonomskih interesov, ki so življenjskega pomena za gospodarst-

vo države. Al Kaide želi torej z izgonom tujih visoko specializiranih delavcev zamajati stabilnost države in s tem prizadeti kraljevo družino, to se pravi vodstvo države. To je bilo v očeh Bin Ladna preveč popustljivo do ZDA in krivo za to, da mu ni nudilo zatočišča in prostih rok pri gradnji lastne mreže interesov, pač pa da mu je celo odvzelo državljanstvo. V ozadiju vojne med teroristi in kraljevo družino Saud je torej boj za nasledstvo enainosemdesetletnega bolehnega kralja Fahda in s tem boj za nadzor nad ekonomsko in zemljepisno važnim polotokom. Kako velik je njegov strateški pomen, se je pokazalo že med prvo zalivsko vojno.

Breda Susič

Prejeli smo

Spoštovano uredništvo, v zelo strnjeni obliki želim komentirati zadnji uvodnik Vašega cenjenega tednika, ki ga je sestavil deželni svetovalec Mirko Spazzapan. Najprej me preseneča, da se tako inteligentna in izkušena oseba, kot je sam dr. Spazzapan, spušča v precej površne (in netočne) ocene upravnih volitev na Goriškem in s pretirano vzvišenostjo razlaga, kdo je v naših občinah spoštovanjši vreden in kdo ne. Glede SKGZ lahko rečem, da je sicer res, da smo bili in smo še deležni precejšnjih kritik številnih članov, ker se naša krovna organizacija uradno in javno ni opredelila, tako kot je to storil s tiskovnim sporočilom tik pred volilno preizkušnjo sorodni SSO. Vodstvo SKGZ pa je zagovarjalo načelo, naj se naša krovna organizacija kljub številnim pritiskom članstva ne opredeljuje,

vsakemu posamezniku pa je jasno dana možnost, da podpre sebi prikladnejšo politično-upravno opcijo. O poročanju medijev pa mislim, da bi moral biti dr. Spazzapan kot eden izmed "najvidnejših" - če že ne "najvidnejši" v smislu medijske vidljivosti - slovenskih političnih predstavnikov vsaj nekoliko previdnejši. Vsi mediji so sicer lahko podvrženi kritiki, vendar če se želi povleči na dan celo hladna vojna, bi to lahko veljalo za druge primere cenzure, ne pa za Primorski dnevnik, v katerem so bila pravila poročanja med volilno kampanjo zelo stroga in točno upoštevana.

Kar se tiče uspešnosti občinskih uprav, pa so seveda lahko sami občani demokratično in polnopravno ocenili, ne da bi pri tem potrebovali zunanjih sugestij. Hvala za objavo in lep pozdrav,

Livio Semolič

Povejmo na glas

Ob prazniku naše prof. Lojzke Bratuž

Popolnoma nemogoče je, da se ob življenjskem prazniku prof. Lojzke Bratuž ne bi spomnili vsega, kar je napravila za nas, in še posebej vsega tistega, kar dela za nas tudi dandanes. Nobenega dvoma ni, da je njen prispevek celotni naši skupnosti izjemno velik in da ni nikogar, ki se tega dejstva ne bi zavedal.

Verjetno so res hitro minila vsa ta desetletja, ki pa so bila vsaj v pričetku čas težkih preizkušenj. Preizkušnje so preizkušnje in od človeka je odvisno, kako nanje odgovori. In prof. Lojzka Bratuž je odgovorila in še odgovarja nanje na način, ki nam daje oporo in zaupanje v najširšem pomenu besede. Posvetila se je leposlovju, torej umetnosti, ki nosi v sebi sporočilo lepote, strpnosti in miru, posvetila se je glasbi, ki na tako nenavaden način pomaga človeku pri doživljanju vere, s pomočjo katere je mogoče graditi lepši svet jutrišnjega dne. Prof. Lojzka Bratuž se je tudi posvetila mladim, poučevala na goriških šolah in na fakulteti za tuje jezike na univerzi v Vidmu. Poučevala je slovenščino, torej materni jezik, nepogrešljiv steber narodnostne in povsem intimne človekove zavesti. Vse njeno delo - in to je še posebej pomembno - je bilo vezano na druge, na brezštevne posameznike, ki so na ta način imeli zares lepo priložnost obogatiti se z znanjem in toplino svoje vzgojiteljice.

Seveda pa je sedanji življenjski praznik prof. Lojzke Bratuž vse kaj drugega kot oziranje v preteklost. Naša slavljenka je enako aktivna tudi dandanes in njen prispevek našemu de-

lu in življenju je ogromen. Predseduje Združenju cerkvenih pevskih zborov, aktivna je pri Slavističnem društvu Trst-Gorica-Videm, posega v bližnji novogoriški prostor vse tja do Ljubljane, če navedemo samo nekaj njenih dejavnosti. Še posebej aktivna je na Goriškem, kjer je njen delež znotraj celotnega Sveta slovenskih organizacij dobesedno nepogrešljiv. S svojimi izkušnjami in pretehtanostjo odločilno prispeva, da se hitra rast naših članic in društev preobraza v vse višjo raven dogovarjanja, sodelovanja in usklajevanja. S tovrstnim delovanjem in pomočjo sega tudi v druge prostore manjšine, kar je v zadnjem času vse bolj bistveno poglavje našega tukajšnjega življenja. Ob vsem tem bi morali našeti še njene številne knjižne izdaje, nastope na odzivnih kulturnih dogodkih, za kar bi že zmanjkalo prostora. Vsekakor pa velja omeniti njeno enkratno delo Gorica v slovenski književnosti, ki s slovensko kot tudi italijansko izdajo ostaja ena od najglobljiš upodobitev goriškega človeka, se pravi nas, skozi zgodovino in čas v prihodnost.

Kljub temu da je prof. Lojzka Bratuž izrazila željo, da o njenem jubileju ne bi več kot toliko govorili, vsaj v javnosti ne, pa je bilo tej njeni želji zares nemogoče ustreči. Preprosto ne bi bilo prav, ko bi ob tem, za vse nas pomembnem dogodku, ostali nemi in brez besed. Upamo torej, da nam bo oprostila in se svojega praznika srečno veselila - skupaj z vsemi nami.

Janez Povše

NOVI
GLAS

Glavni urednik Andrej Bratuž - Odgovorni urednik Jurij Poljak
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica,
tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it

Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst,
tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it

Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica,
tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

Tisk Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l.,
Viale della Navigazione Interna, 40 - 35129 Padova PD,
tel. 049 8073263 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

Letna naročnina: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 65 evrov, prioritarna pošta 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

Cena oglasov po dogovoru

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI
in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakona št. 675/96 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi letih.

To številko smo poslali v tisk v torek, 22. junija, ob 14. uri.

Slovenska prevajalka prejšnjo soboto prvič na razpolago občanom

Slovensko okence v Tržiču

Foto DPD

Foto DPD

V soboto, 19. maja, ob 9. uri je bilo v veži občinske palače v Tržiču, na osrednjem mestnem trgu, zaznati med prisotnimi občutek vidnega veselja nad tem, da so Slovenci iz Laškega odslej v županstvu bolj doma. Prvič je bila namreč v uradu za stike z javnostjo (prva vrata desno) od 9. do 13. ure na razpolago slovenska prevajalka Elisa Riggio (*na sliki*), ki na občini dela že od meseca marca. V poletnih mesecih bo ob sobotah sprejemala vse slovenske občane, ki se bodo želeli obrniti na javno upravo v svojem jeziku. Predsednica društva Tržič in pokrajinske konzulte za vprašanja slovenske narodne skupnosti Bernardka Radetič je poudarila, da je to velik praznik za vse rojake iz zahodnih obronkov slovenstva. "Predstavniki občine danes tu niso prisotni, ker se jim zdi odprtje urada za slovensko manjšino nekaj povsem navadnega." Župan Gianfranco Pizzolitto je rad sprejel pobudo društva Tržič, ki ima velike in konkret-

ne zasluge za uresničevanja določil zakona 482 iz leta 1999. "Tudi to si je izborilo naše društvo," je ponosno povedala Radetičeva. Na prošnjo občinske uprave, kako naj bi izkoristili državna finančna sredstva iz omenjenega zakona, je namreč društvo Tržič odgovorilo, naj poskrbi za slovenskega prevajalka. Slovensko okence bo zaenkrat delovalo ob sobotah zjutraj; če ga bodo naši ljudje redno obiskovali, pa se bo ta občinska služba tudi nadaljevala. Odtod poziv Bernardke Radetič: "Pridite, izkoristite priložnost, prinašajte slovenske prošnje, kajti to je velika pridobitev, ki je v ponos tudi občini, obogatitev za vse!" Okence je dragocena priložnost tudi za rojake iz matice, saj občina želi razširiti svojo turistično ponudbo; pri slovenski prevajalki bodo lahko našli v svojem jeziku katerekoli informacije.

Mlada Elisa, prevajalka in tolmačka za slovenski jezik, sedi pri mizi gospoda Claudia Martina,

odgovornega za stike z javnostjo, ki ima ob sobotah prost dan. O sebi nam je povedala, da je njena mama goriška Slovenka, oče pa iz Palerma. Po slovenski srednji šoli je opravila italijanski znanstveni licej, nato pa visoko šolo za prevajalce in tolmače v Trstu, kjer je študirala nemščino, ruščino, slovenščino in angleščino. Študij je poglobila tudi na Dunaju, diplomirala pa pred poldrugim letom. "Na občini delam kot zunanja sodelavka, sem na razpolago za prevajanje in tolmačenje." V tem trenutku prevaja statut; ko bo spletna stran občinske uprave prenovljena, bo poskrbela tudi za slovenski prevod nekaterih njenih delov.

Elisa je očitno dobra prevajalka; to dokazuje tudi dejstvo, da je pred nekaj meseci uspešno opravila izpit za pomožno prevajalko v ustanovah Evropske unije: "To pomeni, da sicer ne bivam v Bruslju, občasno pa me lahko pokličejo, ko kaj potrebujejo."

DD

Po zasedanju 18. junija v Bruslju Pogajanja se bodo začela naslednje leto

EU odprla vrata Hrvaški

Pred časom smo poročali, da tri države evropske petnajstice (Italija, Nizozemska in Velika Britanija) niso še ratificirale pogodbe o pridruženju Hrvaške Evropski uniji, in to v pričakovanju njenega polnega sodelovanja s haaskim mednarodnim sodiščem za vojne zločine na območju nekdanje Jugoslavije. Med tem časom se je to vprašanje v glavnem uredilo. Italijanski parlament je že pred meseci vključil ratifikacijo omenjene pogodbe v svoj dnevni red, a jo hkrati tudi stalno odlagal na politični pritisk skrajne desnice, ki še vedno nepopustljivo zagovarja stališče begunskih organizacij glede zapuščenega premoženja v Istri in

Dalmaciji. Tudi nove članice EU so naklonjene pristopu Hrvaške, med temi je tudi Slovenija, čeravno ima s Hrvaško odprta še nekatera vprašanja, med temi dokončno določitev meje v piranskem zalivu. Zato je bilo posebej pomembno srečanje med italijanskim zunanjim ministrom Frattinijem in njegovim hrvaškim kolegom Žužulom 16. t.m. v Rimu, na katerem sta skušala razčistiti nekatera vprašanja, ki so povezana s prošnjo Hrvaške za pristop v evropske povezave. Iz tiskovnega sporočila njenega razgovora izvemo, da je italijanska stran pozdravila odločitev Zagreba o preložitvi uresničitve zaščitne ekološko-ribolovne cone v Jadr-

nu, dokler Slovenija, Hrvaška in Italija ne bodo o tem sklenile skupnega dogovora. Frattini je hkrati zatrnil, da bosta italijanska zbornica in senat v 15 dneh ratificirala sporazum, ki podeljuje Hrvaški status kandidatke za članstvo v Uniji. Frattini in Žužul sta se na zadnjem rimskem srečanju pogovarjala tudi o občutljivem vprašanju izplačila odškodnin za premoženje optantov, glede katerega je italijanska diplomacija pod stalnim pritiskom begunskih organizacij. V ta namen je bila že leta 2002 ustanovljena posebna mešana komisija, ki pa se je sestala le enkrat. Hrvaška stran je predlagala stališče, da morata državi spoštovati že podpisane dogovore o tem vprašanju, t.j. osimski in rimski sporazum. Če nekaterih primerov ne bo mogoče rešiti v okviru teh sporazumov, pa jih bo obravnavala omenjena komisija. Prizadeti optanti naj bi dobili odškodnino v skladu s hrvaškim zakonom o denacionalizaciji. K temu dodajamo, da doslej ni znano, koliko naj bi bilo takšnih primerov. Predstavniki begunskih organizacij pa so se že oglašili z znano zahtevo, da je treba celotno vprašanje nanovo pregle dati.

Vendar so danes razmere takšne, da Italija ne more več zavlačevati pridruženja Hrvaške k EU. To je nedvoumno potrdilo zadnje vrhunsko srečanje Unije 18. t.m. v Bruslju, na katerem so se sporazumeli o dokončnem besedilu nove evropske ustave. Poleg tega so Hrvaški podelili status kandidatke za članstvo v EU in prižgali zeleno luč za začetek pogajanj v začetku l. 2005. Odločitev so podprle vse članice EU, med temi Italija in Slovenija.

Alojz Tul

Pogovor Janko Ban

Najlepše je, ko pevci pojejo tudi z očmi in srcem

Tudi MePZ Jacobus Gallus odhaja na počitnice; po poletnem premoru pa bo svoje delovanje začel pod vodstvom novega dirigenta. Po desetih letih namreč Janko Ban zapuša dirigentsko mesto. Ob tej priložnosti smo se z njim pogovorili, da bi nam podal obracun desetletnega obdobja, polnega uspehov, in nam zaupal svoje občutke v tem trenutku.

Leta 1991 je po 15 letih spet zažive delovanje MePZ Jacobus Gallus. Do konca leta 1993 je zbor vodil Stojan Kuret, januarja 1994 pa ste vodstvo prevzeli vi. Bi nam lahko zaupali, s kakšnimi občutki ste stopili pred zbor kot dirigent? To je zbor, katerega pevec ste bili svoj čas tudi vi, ko je zbor vodil Ubald Vrabec...

V zboru Gallus, ki ga je vodil Vrabec, sem pel kakih pet let. To je bila zame odlična zborovodska šola ob siceršnjem študiju glasbe na Glasbeni matici pri Oskarju Kjudru. Značilno je, da Gallusovo ime označuje tudi pri nas reprezentančni status glasbene kulture; če se omejim na področje zborovskega petja, naj omenim izredno povezovalno energijo, ki jo je imelo okoli 150 pevcev in njihovih zborovodij ob koncertu Gallusovo zvočno bogastvo. Takrat se je rodila zamisel za oživitve mešanega zbora v mestu Trstu, ki naj bi nosil Gallusovo ime in torej nadaljeval s to tradicijo. Z novim Gallusom sem sodeloval, še preden sem sprejel njegovo vodstvo, tako da sem imel vajo, če je bil Stojan Kuret za držan drugje, ali kdaj tudi pel; tako sem bil tudi sam, kot se nekateri najzvestjši pevci, na vseh šestih tekmovanjih Naša pesem. Ko so mi ponudili vodstvo zbora, sem bil seveda počaščen in navdušen obenem, ker sem vedel, da je pred mano čudovita zborovodska izkušnja. In se nisem zmotil.

Deset let je dolgo obdobje v življenju pevskega sestava. Kako ste se vi vživeli v zbor kot dirigent in kakšen je bil odziv pevcev?

Vse je potekalo zelo dobro, odnosi so bili prijateljski, saj smo se vsi že poznali, delo je bilo zastavljeno profesionalno: vsi smo se trudili z namenom, da v konkretnem primeru čim bolj prikažemo določen glasbeni pojav. Razen skupnih vaj smo imeli vaje po glasovnih skupinah in po kvartetih, pa tudi solistične vaje s posameznimi pevci za vokalno tehniko, pred pomembnimi nastopi intenzivne vaje in seminarje z zunanjimi mentorji.

Veliko ste črpali iz svetovne glasbene zakladnice kakor tudi iz domače glasbene literature. Kako ste izbirali programe in oblikovali zahtevne projekte?

Programe izbiram glede na zmogljivosti zbora in na koncertno ponudbo. Repertoar se gradi sproji in vztrajno, iz leta v leto. Moj dolgoročni načrt je

bil čimbolj ovrednotiti skladatelje, ki so se rodili ali delovali v Trstu; tako se je nabralo več kot dvajset imen, kar ni malo in priča, kako smo bili in smo - kljub vsem nesrečam 20. stoletja - obdarjeni z mnogimi in kvalitetnimi glasbenimi ustvarjalci. Specifični projekti pa so bili leta 1995 (ob 50-letnici osvoboditve) program "Balada o narodu" o Slovencih ob morju, programi samih Merkurjevih ali samih Vrabčevih skladb, slovenskih ljudskih pesmi z zahodnega roba slovenskega kulturnega prostora od Istre do Koroške itd. Iz programov, pripravljenih za vsakoletno Božično zborovsko revijo, nastaja laserska plošča z božičnimi pesmimi tržaških skladateljev, ki smo jo posneli v tej sezoni in jo bo izdala Mladika pred Božičem. Imeli smo tudi tematske koncerte z Gallusovimi skladbami in s tem precej pripomogli k poznavanju tega avtorja med italijanskimi ljubitelji zborovskega petja predvsem v naši deželi. Seveda smo segali tudi po svetovni literaturi in peli na raznih koncertih doma, predvsem pa na gostovanjih, v sedmih jezikih.

Veliko ste nastopili doma in v tujini; udeležili ste se številnih tekmovanj in poželili veliko uspehov in nagrad. Naj omenimo samo nekatera tekmovanja: Vittorio Veneto, Corovivo, Naša pesem v Mariboru (podelili so vam tri srebrne in dve zlati plaketi), kjer ste leta 1995 tudi prejeli posebno priznanje za najboljšo interpretacijo obvezne pesmi. Kaj pomenijo dirigentu zbora Gallus vsa ta priznanja?

Priznanje pomeni pohvalo ne samo dirigentu, ampak vsem pevcom za dobro opravljeno delo; če je priznanje javno in odmeva v medijih, je istočasno informacija o kulturnem utripu neke skupnosti na določenem področju. Včasih se premalo zavedamo - ne mislim na zborovodje, ampak na vodilne ljudi v kulturni politiki - pomena takega uveljavljanja, posebno ker dobri rezultati ne pridejo sami od sebe kar tako čez noč; zanje se skupina ljubiteljev pošteno trudi na zahtevnih pevskih vajah iz tedna v teden, iz sezo-

ne v sezono.

Kaj pa priznanje Ministrstva za kulturo RS, ki ste ga prejeli leta 1991 za sodelovanje ob počastitvi Gallusovega leta, ter Gallusova plaketa Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti leta 2001?

Obakrat sem bil res presenečen in počaščen predvsem zaradi priznanja za glasbeno delovanje, a tudi zaradi zavesti, da prihaja priznanje iz slovenskega središča in doseže Trst po načelu enotnega slovenskega kulturnega prostora. Tudi jaz sem zagovornik takega prostora, za katerega mislim, da bo zdaj vedno bolj naravno in nujno, da sega (brez meje) do morja.

Kaj vam je pomenilo dirigiranje zbora Jacobus Gallus? Kaj je zbor dal vam in kaj menite in upate, da ste vi dali zboru oziroma posameznemu pevcu?

To je bilo zame najlepše obdobje v mojem aktivnem glasbenem življenju. Iskanje ustrezne zvoka, oblikovanje interpretacije, podajanje glasbe na nastopih. To slednje je najmočnejše doživetje, ki ga lahko občuti glasbenik-interpret: da takrat nastaja glasbena pripoved, vedno nova, nikoli enaka prejšnji, čeprav gre za isto skladbo. To je seveda mogoče, le če pevci zelo pozorno sledijo dirigiranju, da se odzovejo na vsak najmanjši namig; ko "pojejo" tudi z očmi in srcem. Upam, da je ta lepota obogatila vse v enaki meri.

Kaj pa želite zboru in njegovemu novemu dirigentu? Bi nam na koncu lahko zaupali njegovo ime?

Želim čim več veselja in zadovoljenja ob petju, spoznavanja zanimive literature, uspehov na koncertih in tekmovanjih, novih srečanj z drugimi zbori, prijateljskega vzdušja; vse te sestavine ustvarjajo lepo petje, ki daje energijo za nadaljnje delovanje. Novemu dirigentu želim, da bi mu zbor dal vsaj toliko zadovoljstva kot meni ali še več. Kdo bo to, pa je še stvar dogovarjanja med odborom in potencialnimi kandidati.

Še zadnje vprašanje. Janko Ban: glasbenik, dirigent, kulturni delavec in še bi lahko naštevali. Kaj je Janko Ban in kaj bo Janko Ban?

Najraje sem samo Janko v družbi s prijatelji, pevci in znanci. Imel sem srečo, da sem tudi poklicno delal na področju glasbene kulture: na Radiu Trst A, kjer sta bila moja kolega Nadja Kralj in Janko Sluga. Kot smo tam skupaj izpeljali marsikateri načrt, je tudi na zborovskem področju prihajalo do uspehov s skupnim prizadevanjem vseh. Rezultati so torej v mojem primeru vedno sad kolegijskega dela. Kaj bom? Decembra bom nono in tega napredovanja se zelo veselim. Glasbeno hrepenenje seveda ne bo ugasnilo; kdaj in kako se bo spet oglasilo, bomo videli.

Želimo vam še veliko osebnih in glasbenih uspehov.

Igor Gregori

Na dnu...

ODKAR SO MU NA VOLITVAH ODŠTELI NEKAJ TOČK ZARADI NEVARNE VOŽNJE, JE OBLJUBIL ...

... DA NAS BO BOLJ PREVIDNO ZAPELJAL DO KONCA!

GRUDINA

Kratke

Spravna slovesnost
koprške škofije
na Lajšah

Škofjska spominska slovesnost za vse žrtve okupacije in revolucije na Primorskem pred drugo svetovno vojno, med njo in po njej bo v nedeljo, 27. junija, na Lajšah pri Cerknem. Pred mašo bo ob 15.15 rožni venec, ob 16. uri pa bo sveta maša.

Romanje treh Slovenij
na Svete Višarje

Rafaellova družba in Zveza evropskih izseljenjskih duhovnikov vabita na letošnje

Romanje treh Slovenij na Sv. Višarje, ki bo v nedeljo, 1. avgusta. Spored: ob 8. uri začetek križnega pota za tiste, ki bodo šli peš od vznožja nad Žabnicami; ob 10.30 predavanje dr. Jemeja Zupančiča na temo Slovenska identiteta v evropski multikulturni družbi; ob 12. uri bo maša vodil koprski škof Metod Pinih; ob 13. uri odkritje in blagoslov spominske plošče prof. Lambertu Ehrlichu, ki so jo pripravili nekdanji člani akademskega kluba Straža; ob 13.30 družabno srečanje na ploščadi za cerkvijo.

Mavričariji pod
Marijinim plaščem

K Mariji na Sveto Goro so tudi letos priromali mladi bralci revije Mavrica iz koprške škofije. Spremljali so jih duhovniki njihovih župnij, katehisti in starši.

Tomaž Kodrič, ki je vodil obred darovanja svete maše, jih je pohvalil, ker so, čeprav nekateri še zelo majhni, pešačili in molili ob postajah križnega pota in pozorno spremljali tudi mašo pod streho Marijine cerkve. Ko je zvonilo poldan, jih je pozval, naj se vsakič, ko zvonijo poldne, spomnijo, da so z mislijo pri njej, obenem pod njenim varstvom. Po maši so jim župnijski duhovni voditelji, v smislu Kristusovega lomljenja in deljenja kruha, pred svetogorskim svetiščem delili kruh, dar župnije Šempeter. Tega naj delijo še drugim kot duhovno Kristusovo hrano in dobroto, ko se bodo vrnili domov.

Predstavnica revije Mavrica se je z njimi veselila, ker jih tukaj srečuje vsako leto več, saj jih je bilo letos skoraj 1500. Vsem je podarila najnovejšo številko Mavrice in plavalne blazinice, ki jih lahko obenem uporabijo kot torbice za drobne stvari, ki jih med počitnicami nosijo na plažo. Popoldne, po romarski malici, je potekal še kviz. Vmes pa je bilo tudi dovolj časa za srečanje znancev in sklepanje novih prijateljstev pod Marijinim plaščem.

Mednarodni dan beguncev: Kraj, ki mu rečeš varen in dostojanstven dom

Papež poziva ves svet, naj
ne pozabi na begunce

Papež Janez Pavel II. je v nedeljo, 20. t.m., ob Svetovnem dnevu beguncev pozval vernike in vso mednarodno skupnost, naj stori več pri pomoči beguncem, ki jih je v svetu vse več.

"Ne pozabimo beguncev - naših bratov! Izražam razumevanje in spodbudo tistim, ki v Cerkvi skrbijo za to vprašanje. Hkrati upam, da bodo obnovljene obveze mednarodne skupnosti odpravile vzroke za ta žalostni pojav našega časa," je še dejal sveti oče med redno tedensko molitvijo angelskega češčenja na Trgu svetega Petra v Rimu.

Letošnji svetovni dan beguncev, ki je potekal pod naslovom *Kraj, ki mu rečeš dom, nanovo ovrednotiti življenja v varnem okolju in dostojanstvu!*, je bil namenjen poudarku pomena trajnih rešitev za begunce. Poudarek svetovnega dneva beguncev, ki je bil letos že četrty, je bil tako na prostovoljni vrnitvi beguncev v matično državo (njihov povratek domov mora biti omogočen šele potem, ko so tam vzpostavljene primerne razmere za tako vrnitev), integraciji v državi gostiteljici ali pa preselitvi beguncev v neko varno državo (ker prva država zatočišča ne more učinkovito zagotoviti njihove varnosti).

Po podatkih Visokega komisariata Združenih narodov za begunce (UNHCR) je bilo konec lanskega leta pod njihovo zaščito na vsem svetu 17,1 milijona

oseb, med katere spadajo begunci, prosilci za azil, notranje razseljene osebe, osebe brez državljanstva in druge osebe v stiski. V Sloveniji je leta 2002 zaprosilo za azil 640 oseb, leta 2003 pa 1100, medtem ko je slovenska država do sedaj priznala status begunca 104 oseb, so po poročanju Slovenske tiskovne agencije sporočili iz UNHCR.

Papež Janez Pavel II. se je v svojem nagovoru v nedeljo zavezal za mir v svetu, ki si ga seveda ne more predstavljati, ne da bi istočasno spregovoril tudi o beguncih, ki jih je iz leta v leto več, saj so prav oni seveda posledica in žrtve raznih vojn po svetu. Prav zato se je zavezal za pravice beguncev povsod po svetu. "Vsak človek potrebuje mirno in varno okolje, v katerem lahko živi! Tudi begunci si želijo takih razmer za življenje, a jih

je danes v svetu na milijone, ki so zbrani v posebnih središčih, kjer so njihove pravice vsekakor zelo omejene!" je še dejal sveti oče Janez Pavel II. Obenem je izrazil priznanje tudi vsem tistim, ki veliko delajo za begunce, kot je tudi povedal, da cenijo njihovo delo in jih zato sam vzpodbuja, naj vztrajajo kot "graditelji miru v svetu, ki mora postati skupni dom vseh narodov in zato tudi beguncev".

Med zbranimi verniki, ki so prejšnjo nedeljo s svetim očetom molili angelsko češčenje, je bilo veliko predstavnikov dobrodelnih organizacij ter bratovščin iz Italije in od drugod, med njimi na posebnem mestu tudi predstavniki slovite florentinske Misericordiae, ki je nastala že v 13. stoletju in velja za eno prvih dobrodelnih organizacij v svetu nasploh.

JUP

V ljubljanski stolnici je bila slovesna maša za domovino

"Katastrofa bi bila, če bi v Evropi
pozabili na krščanstvo!"

V ljubljanski stolnici sv. Nikolaja je potekala maša za domovino. Ob sodelovanju več slovenskih škofov jo je vodil apostolski nuncij v Sloveniji Santos Abril y Castelló, nagovor pa je imel upravitelj ljubljanske nadškofije msgr. Andrej Glavan (na sliki). Na slovesnosti je sodeloval tudi orkester slovenske policije.

"Škoda bi bila, če bi Evropo omejili le na krščanstvo, toda če bi pozabili na krščanstvo, bi bila to katastrofa," je v pridigi med drugim poudaril msgr. Glavan. Sicer je upravitelj ljubljanske

nadškofije msgr. Andrej Glavan po poročanju STA v začetku pridige v slovenskem in francoskem jeziku pozdravil predstavnike političnih, kulturnih in državnih ustanov ter člane diplomatskega zbora, ki so se odzvali vabilu in se udeležili maše za domovino. V uvodu je omenil Brižinske spomenike in poudaril, da je bilo "pokristjanjevanje Slovencev odločilno dejanje v nastajanju slovenske samostojne države".

V pridigi se je msgr. Glavan osredotočil na pomembnost krščanstva za združeno Evropo. "Evropa potrebuje krščanstvo," je pou-

daril ter izrazil prošnjo, "da bi v Evropi naša država postala vsem državljanom še bolj prijazna domovina in povsod spoštovana članica evropske skupnosti".

Duhovni kotiček

Uslišane in neuslišane molitve

Večkrat so naše molitve neuslišane... in postanemo kar jezni z Bogom, ker imamo vtis, da nas ne poslušajo! A ni to v nasprotju z nekaterimi evangelijskimi odlomki, kot npr.: "Za vse, kar molite in prosite, verjemite, da ste že prejeli, in se vam bo zgodilo?" Večkrat se sliši par: "Toliko sva molila z močno vero, pa je bilo vse zaman!" In Jezus govori prav o veri, ki premika gore! Ali ni to neke vrste protislovje?

Ponovno odkrivanje Svetega pisma nam oblikuje zavest, da, ko govorimo o veri, ne govorimo zgolj o njenem psihološkem učinkovanju oz. da nas uslišana prošnja potrjuje psihološko, ker se je uresničilo neko dejanje. Ko govorimo o veri, govorimo predvsem o veri v Jezusa Kristusa, ki bo vsako stvar naredil in odločil v naše dobro. Verni so tisti, ki sledijo Jezusu vse do uskladitve svojih želj z Odršenikovimi. To pa res zahteva vero, kajti Božja pota niso zmeraj človeška. Molitev je zmeraj uslišana po glasu duha, ne po naših željah, torej - bi lahko rekli po svetopisemsko - po glasu mesa. Duh molí v našem srcu in v nas prosi duhovnih dobrin. Askeza je prav v tem, da odkrijemo ta glas "vpijočega v puščavi", ker ga velikokrat preziramo in ne poslušamo. Duhovni glas oz. klic presega naše zgolj človeške, psihološke želje, to pa ne

pomeni, da jih izključuje. Mirno lahko rečemo, da tisti, ki molí, prejme tisto, kar želi, celo več, kaj boljšega. Molitev z vero predpostavlja poistovetenje s tem, kar Sin Jezus Kristus v Svetem Duhu, ki v nas kliče "Aba Oče", prosi Očeta.

Po svoje je molitev enostavna! Tako pravi Gregor Niški (na sliki). Je počitek, prvi počitek za dušo. Priti do takšne enostavnosti molitve predpostavlja askezo in veliko trdnosti. Evangelij nam priporoča pravo držo, da bi naša molitev bila končno uslišana. Vztrajnost v molitvi in prošnjah. Pomislimo npr. na prispodobu o prijatelju, ki ne neha trkati na vrata (Lk 11,5-8). Sv. Avguštín se sprašuje o pomenu teh odlomkov in takšnih prispodob. Teško si predstavljamo, da Bog ne bi uslišal naše prve prošnje. Zakaj je torej ponavljanje tako potrebno? Avguštín iz lastne življenjske izkušnje

pravi, da sam lahko začuti globlje, zakaj prosim in kakšen namen ima tvoja molitev, če si v prošnji vztrajen. V tem smislu molitev utrjuje našo držo do Boga in nam omogoča, da se bolje zavemo dejstva, da je vse odvisno od Njegove pravednosti, ki po Svetem Duhu v nas samih kliče, da bi ta glas slišali! V takšni vztrajni drži postajamo bolj razpoložljivi za sprejem milosti duhovnih darov.

Samo molitev grešnika ni uslišana, pravi ozdravljeni slepi (Jn 9,31). Po drugi strani se je prav grešni cestinar vrnil opravičen iz templja (Lk 18,14). In še: ali nismo vsi grešniki? Kaj pa potem pomeni, da Bog ne uslišuje grešnikov? Pomeni, da Bog ne uslišuje prošenj za grešne stvari, kot so: maščevanje, posvetne želje, ki niso nikomur v duhovno korist, in sploh vse škodljive stvari. Zato je neprečiščena grešnikova molitev obsodba za grešnika samega. Z drugimi besedami: njegova molitev se lahko spremeni v samomaščevanje. Gregor Niški pravi: "Če moliš Oče naš, da bi koga uničil, moliš hudiča, ne pa Boga!" Zato je v molitvi dobro vedeti, kaj je tisto dobro, za kar moliti.

13. NAVADNA NEDELJA

1 Kr 19, 16 b. 19-21; Ps 16; Gal 5, 1. 13-18; Lk 9,51-62

Današnji evangelij nam prikazuje neverjetno razgibano Jezusovo življenje proti koncu javnega delovanja, ko se odločno usmeri proti Jeruzalemu, kraju svojega trpljenja in smrti ter vstajenja od mrtvih. Evangelist, zdravnik Luka nam natrosi toliko dogodkov, da jih komaj in še to bežno zaznamo.

Najprej je Jezus utrjeval apostole v oznanjevanju kraljestva. To je kot generalna pred nastopom, ko Jezusa ne bo več vidno med njimi (Lk 9, 1 nss).

Nato pošlje učence. Toda vsi ti, apostoli in učenci, se morajo izkazati kot glasniki kraljestva (Lk 9, 2). Navdušeni so nad zaupano jim nalogo. In kdo ne bi bil navdušen nad porazom demonov, ki morajo na samo besedo zapustiti svoje žrtve, ki nenadoma ozdravijo in se zato hudobec umakne osramočen, čeprav ne odneha, vedoč, da ima le malo časa

(Raz 12, 12).

A tudi apostoli morajo temeljito oznanjati evangelij od vasi do vasi (Lk 9, 6). Izvajajo nekakšen misijon.

Glas o tem se razširi. Doseže tudi kralja Heroda, ki ga zelo vznemiri. Govorice so namreč mešanica polresnic, kakor npr. tista, da je Janez Krstnik vstal od mrtvih, in sicer prav tisti, ki ga je on dal obglaviti. Mož se je namreč bal prerokov, ki so do dobra pognali strah v kosti grešnika. V Stari zavezi je to krepko izvajal Elija (Lk 9, 7-9; 1 Kr).

Toda navdušenje bi se moralo umakniti stvarnosti, ki jo Jezus napoveduje, in sicer neizprosni resnici trpljenja in smrti. A nič ni zaleglo ne samo še eno opozorilo o trpljenju, smrti in vstajenju, pač pa niti tretje (Lk 9, 21 nss. 43 nss; 18, 31-34). Človek namreč kaj rad pozabi na vztrajnost hoje za Jezusom, ki vedno poudarja: "Če hoče kdo iti za menoj, naj se odpove sebi in vzame vsak dan svoj križ ter hodi za menoj" (Lk 9, 23).

Kdo drug lahko zamenja potrpežljivo svobodo pri oznanjevanju z vsiljivostjo sprejema Jezusa, medtem ko se je treba sprijazniti

tudi z dejstvom nevere, ki lahko preraste celo v sovraštvo (Jn 15, 18), kar pa nas ne odveže od iskanja novih načinov oznanjevanja. Predvsem nas uči ponižnosti.

Pri tem pa je koristno pogledati v izjavo o verski svobodi II. Vatikanskega koncila, npr. tole: "(Kristusov učenec) mora izključevati sredstva, ki nasprotujejo evangelijskemu duhu. Hkrati ga Kristusova ljubezen priganja, da ljubeznivo, razumno in potrpežljivo ravna z ljudmi, ki glede vere žive v zmoti ali nevednosti. Ozirati se je torej treba tako na dolžnosti do Kristusa, oživiljajoče Besede, ki jo je treba oznanjati, kakor tudi na pravice človeške osebe in na mero milosti, ki jo Bog po Kristusu daje človeku, povabljenemu, da vero radovoljno sprejme in izpoveduje" (VS 14).

Ko sta učenca Jakob in Janez hotela izsiliti od Boga ogenj z neba, strela na samarijsko vas, ki ni sprejela utelešene vere, Jezusa, ju je Jezus pograjal (Lk 9, 55). Saj ni mogel drugače, ko pa je učil ljubezen tudi do sovražnikov (Mt 5, 44).

In prav Samarijano je Jezus postavil za zgled prave ljubezni do bližnjega (Lk 10, 30-32).

S Samarijanko se je spustil v dolg pogovor (Jn 4, 7-30). Pohvalil je ozdravljenega gobavca, ki se je edini od desetih vrnil, da se mu je zahvalil. Tudi ta je bil Samarijan (Lk 17, 10).

Jezus priporoča molitev za nove delavce v Božjem vinogradu. A nekemu iz današnjega evangelija, ki bi rad hodil z njim, razkrije vso težo te hoje, kakor da bi mu odsvetoval duhovni poklic. Istočasno pa pokliče drugega, naj hodi za njim (Lk 9, 59). Pri vseh poklicanih ali povabljenih pa zahteva brezpogojno odpoved vsemu, kar poklic ovira. Kdo bi sklepal, da je Jezus proti dolžnosti dostojnega pokopa umrlih staršev ali proti temu, da se poklicani primerno poslovijo od domačih. Toda tu je mišljeno vzhodnjaško pretrano in dolgo slovo od pokojnih ali hrupno slovo od domače hiše. Tako da na prvo mesto pride dolžnost oznanjevanja Božjega kraljestva (Lk 9, 56-62), kar so vsi svetniki dokazali s sinovsko nego ostarelih in bolnih staršev.

Slovesnost sv. ap. Petra in Pavla (29.6.) je zgled služenja človeku v ljubezni (Gal 5, 13. 14.). Ni lov na prva mesta (Lk 9, 46-48).

TVOJA ŽELJA
POMAGATI DRUGIM NE BO
NIKDAR ŠLA V POKOJ.

PODPIŠI OBRAZEC CUD IN NAMENI
OSEM OD TISOČ KATOLIŠKI CERKVI.

Cei Conferenza Episcopale Italiana **8x mille**
CHIESA CATTOLICA

Davkoplačevalci, ki niso dolžni predstaviti davčne prijave, lahko vseeno sodelujejo pri izbiri Osem od tisoč z obrazcem CUD. Dovolj je, da podpišejo v okencu Chiesa Cattolica in nato na dnu obrazca; potem naj dajo obrazec CUD v belo ovojnico, nanjo naj zapišejo svoj priimek in ime ter davčno številko z napisom "Scelta per la destinazione dell'Otto per mille dell'Irpef - Anno 2004". Pismo naj oddajo na pošti ali v banki do 31. julija. Vse potrebne informacije za podpis na obrazcu CUD lahko dobite na zeleni telefonski številki (Numero verde) 800 348 348.

Kratke

Mašniško posvečenje v Ogleju

Na praznik sv. Petra in Pavla, 29. junija, bodo ob 19. uri v oglejski baziliki posvečeni p. Ivan Bresciani, g. Mirko Franetovih in g. Moris Tonso. Nova maša p. Ivana pa bo v goriški stolnici 11. julija ob 10.30.

Upravne volitve v Števerjanu, Doberdolu in Sovodnjah

Kot smo že pisali, so volivci na upravnih volitvah v Sovodnjah in Doberdolu zaupali občini Združeni levici, v Števerjanu pa potrdili listo Slovenske skupnosti. V briški vasi je bil s 350 glasovi (63,64%) potrjen za župana Hadrijan Corsi, medtem ko je Združena levica s kandidatko Majo Humar prejela 200 glasov (36,36%).

Novi doberdolski župan je Paolo Vizintin, diplomiran jurist in profesor na slovenskih višjih srednjih šolah. Njegova lista, Združena levica, je zbrala 510 glasov (55,02%). Vizintin je volilno zmago tako komentiral: "Nisem pričakoval takega uspeha predvsem zato, ker sem na občinskem političnem prizorišču novo ime." Opozicijska lista Skupaj za bodočnost je prejela 417 glasov (44,98%). V njej sta nastopili dve politični skupini, stranka Slovenske skupnosti in nestrankarska levčarska formacija Nova obzorja. Županski kandidat Ivan Černic je v izjavi tako le analiziral izide: "Zahvaljujem se najprej vsem volivcem, ki so podprli našo listo. Posebna zahvala naj gre vsem našim kandidatom in simpatizerjem, ki so nam v zadnjih tednih neutrudno stali ob strani in nam pomagali. Pričakovali smo sicer tesnejši izid ne glede na to, kdo bo zmagal. Kljub porazu pa lahko povem, da je bilo sodelovanje med obema skupinama na listi Skupaj za bodočnost zelo dobro. V občinskem svetu bomo vodili konstruktivno opozicijo. Zato upamo, da bo na sejah prevladovala kultura sožitja in dialoga. Na koncu bi želel še poudariti, da bo naša lista prirejala srečanja z ljudmi po vseh zaselkih, kot se je obvezala med volilno kampanjo".

V Sovodnjah je bila s 592 glasovi (51,79%) potrjena uprava dosedanjega župana Marca Petejana na čelu liste Združene levice. Lista Združeni, s katero sta nastopili stranka Slovenska skupnost in lista Skupaj za Sovodnje, pa je zbrala 551 glasov (48,21%). Kot zanimivost povejmo, da je slednja požela absolutno večino glasov v okoliških zaselkih, medtem ko so se vaščani Sovodenj jasno opredelili za kontinuiteto v upravljanju občine. Lista Združeni je obljubila "konstruktivno in dosledno opozicijo" ter zagotavlja vsem volivcem, ki so ji izkazali zaupanje, da bo v taki sestavi služila skupnosti.

Podgora / Čar kresne noči

Kresna noč ima svoj skrivnostni čar. Pravijo, da je magična. Nekatere rastline zabodijo v tej noči čudežno moč, živali govorijo, lahko izkoplje skrivne zaklade, izveš, kdo bo tvoj ljubljani... Ogenj in voda postaneta zdravilna, naokrog tavajo čarovnice in zla bitja. Čar kresne noči je letos izobil v svoj objem tudi člani PD Podgora. MePZ Podgora in otroški zbor, skupina Akord in mladi igralci: Nika, Giulia, Eliza, Dana, Irena, Tina, Ivana, Jana, Damjan, Jurij, Samuel, Aljoša, Klemen in harmonikaš Jari vas vabijo v čarobni svet kresne noči, ki bo oživel v Podgori, pred cerkvijo, v soboto, 26. junija, ob 21. uri, s petjem, plesom in živimi prizori. Drobno misel o Kosovelu ob stoletnici njegovega rojstva nam bo daroval pesnik Jurij Paljk, pridružila se nam bo tudi skupnica goriških skavtov. (Ja)

Vrača se predstava Korenine pod mrežo

Po velikem uspehu v Gorici, Doberdolu in Krmini, se na željo in povpraševanje mnogih gledalcev vrača trojezična predstava Korenine pod mrežo, ki jo je po resničnih življenjskih pričevanjih ljudi ob meji občuteno napisala Lidija Jarc na pobudo čezmejnega društva MOST, katerega želja je ponovna združitve in sožitje prebivalcev različnih narodnosti na tem našem ljubljenskem koščku zemlje. Predstava je bila deležna pozitivnih kritik s strani slovenske, italijanske in furlanske publike in kritikov. Po zaslugi znanega gledališkega igralca Radoša Bolčina, ki je predstavo spretno režiral, in pridnih igralcev, ki so na mojstrski način prikazali like junakov, njihove žalostne in vesele življenjske zgodbe, je povpraševanje izredno veliko, tudi za v tujino, za kar so pri društvu veseli in ponosni. Vsem pa žal ne bodo mogli ugoditi zaradi tehničnih in finančnih težav. Korenine pod mrežo si lahko ponovno ogledate 28. 6. v Sempetru in 30. 6. ob 21.15 v lepem amfiteatru v parku v Podgori. Toplo vabljeni na ogled malih zgodb pogumnih ljudi ob meji.

Koncert Oliverja Dragojevića na goriškem gradu

Ljubitelji lahke glasbe iz vseh vetrov in različnih narodnosti so v ponedeljek, 14. t.m., množično prispeli na goriški grad in zasedli vse prostore pod obširnimi šotoram, pod katerim je slavni dalmatinski pevec Oliver Dragojević imel koncert, ki so ga priredili Kulturni dom Gorica, Kulturni center Lojze Bratuz, Kulturni dom Nova Gorica, SKGZ, SSO, ZSKD in ZSKP. S svojim glasom, pesmimi, iz katerih čarobno zavejejo vonj po valujočem morju, božajoče sonce in očarljiva dalmatinska obala, in s svojimi duhovitimi povezovalnimi intermezzi je popolnoma osvojil publiko. Poslušalci so se še posebno razvneli ob njegovih zimzelenih melodijah, ki jim načeljuje Skalinada, ter zaneseno s petjem in z ritmičnim ploskanjem spremljali njegovo izvajanje, ki se je v drugem delu koncerta neverjetno razžvelelo. Dragojević se je z doživeto interpretacijo znane skladbe Yesterday spomnil na pred kratkim umrlega Raya Charlesa, bobnar njegove skupine Dupini pa se je imenitno izkazal kot dvojniki velikega Luisa Armstronga. Med prvim in drugim delom koncerta je nastopil italijanski kantavtor Edoardo De Angelis in ob spremljavi kitar zapel nekaj pesmi s svoje zadnje zgoščenke Antologia D'Autore2. Njegove baladne skladbe, spisane v slogu bolj poznanih italijanskih avtorjev, kot so De Gregori, Dalla, Minghi, Branduardi itd., s katerimi ima De Angelis že dalj časa prijateljske in umetniške stike, žal niso prišle nabolje do izraza, saj je za tovrstno glasbo mnogo prikladnejši manjši prostor, nujno potrebna pa je tudi pozornost zbrano publike.

Ponedeljkov koncert sta ravnatelj goriškega Kulturnega doma Igor Komel in ravnateljica KD Nova Gorica Pavla Jarc izkoristila tudi za to, da sta Dragojeviću podelila priznanje glasbenega festivala Across the border za leto 2003. Priljubljenemu pevcu je z nastopi namreč nabolje uspelo preseči meje. Pod okriljem Across the border bo v nedeljo, 27. t.m., v parku Valletta del Corno v Gorici večer Canzoni di confine. Na njem bodo med drugimi nastopili tudi Tinkara Kovač, Tosca in Sergio Endrigo, ki jih bo pod vodstvom Valterja Sivillottija spremljal orkester ArsAtelier, katerega člani so tudi gojenci SCGV Emil Komel iz Gorice.

Ne le Italijani, Slovenci in Furlani

V Gorici danes ne prebivajo samo Italijani, Slovenci in Furlani, ampak bolj ali manj številni pripadniki kar 80 svetovnih držav! Med njimi so Poljaki, Čehi, Slovaki, Madžari, Litvijci. Ti so kot pripadniki držav EU tudi volili na evropskih volitvah, če so se do 15. marca vpisali v volilne sezname. V mestu živi 1688 priseljencev, ki nimajo državljanstva v EU. Kot je poročal dnevnik Il Piccolo, se nekatere politične sile borijo za to, da bi občinska uprava bila bolj pozorna tudi do teh neavtohtonih prebivalcev.

PD Štandrez Gledališče pod zvezdami, niz predstav na igrišču ob domu Anton Gregorčič

Dramski užitki pod milim nebom

Konec prejšnjega tedna (od četrta, 17., do nedelje, 20. t.m.) se je po zaslugi Prosvetnega društva Štandrez igrišče ob štandreški župnijski dvorani A. Gregorčič spremenilo v presenetljivo primerno dramsko prizorišče s kar velikim jeklenim odrom, ki ga je dala na razpolago Goriška občina, z Zvezo slovenske katoliške prosvete pokroviteljica niza komedij ob začetku poletja, Gledališče pod zvezdami. Prvi poizkus nuditi gledalcem sproščujoče komedijske trenutke na prostem ob hladnih predpoletnih večerih se je organizatorjem povsem posrečil kljub različnim drugim sočasnim prireditvam in Evropskemu nogometnemu prvenstvu, ki je marsikoga priklenilo pred televizijski zaslon.

Z uverturo smeha so v četrtek, 17. t.m., postregli mladi člani Dramskega oddelka PD Štandrez. Pred kar številno, zelo zadovoljno publiko so odigrali svojo najnovejšo uspešnico Pižama za šest (arhivski posnetek DP) francoskega avtorja Marca Camolettiya v pretehtani režiji Emila Aberška. Komične situacije, nepredvideni preobrati in nepričakovani zasuki so v tem komedijskem spletu bolj ali manj prikritega varanja in skakanja čez plot zablesteli ob suvereni igri mlajših štandreških komedijantov, ki so se izkazali kot vredni nasledniki zlahtnih veteranov, izrednih interpretov Stare garde Alda Nicolaia (v mojstrski režiji Janeza Starine), Majde Zavadlav, Marka Brajnika in Božidarja Tabaja, ovenčanih z lovorko na letošnjem 43. Linhartovem srečanju ljubiteljskih gledaliških skupin Slovenije.

V drugi komedijski večer so, zaradi odpovedi kar dveh najavljene skupin, v zadnjem trenutku vskočili igralci gledališke skupine KD Jozef Virk iz Doba z delom Branislava Nušiča Oblast v posodobljeni priredbi, režiji, kostumski in scenski obdelavi Mihaela Starbka, člana skupine.

Žal pa se Nušičevi posrečeni značajski opisi protagonistov in bodičasto besedilo o različneoblasti, ki s svojih strmih višav ne zna več prislunhiti potrebam posameznika in se le peha za utrditev svojega položaja, niso dovolj razživel. Igralci so, razen nekaterih izjem, premalo karakterizirali like in zaradi tega so marsikatero ostre replike in posrečene situacije zvodenale.

Tretji večer so s strelami in grmenjem grozili temni oblaki, a imenitna uprizoritev (152. ponovitev!) veseloigre Ta veseli dan ali Matiček se ženi A. Tomaža Linhartova izvedbi Šentjakskega gledališča Ljubljana in režiji znanega režiserja Mileta Koruna se je srečno iztekla. Premiero je predstava doživela pred kakimi desetimi leti na ljubljanskem gradu. Oblečeni v historične kostume Janje Korun so odlično, kot pravi profesionalci, izpeljali komedijsko štreno, ki se je čudovito razpletla v pravem razsvetljenem duhu in izvirni kranjski govorici. Dva-ndvajset igralcev – med njimi je bil tudi Kajetan Bajt, ki ima bližnje sorodnike v Števerjanu – je s svojo dovršeno igro nav-

dušilo številne gledalce.

To je bil prvi nastop v Gorici oz. Italiji tega najstarejšega ljubiteljskega gledališča iz Slovenije, ki že nad 80 let plemeniti kulturno ponudbo v beli Ljubljani. Na njegovem odru se je vrstilo že ogromno igralcev, ki so se nato odločili za to poklicno pot (Stane Sever, Milčinski-Ježek, Saša Pavček, Barbara Cerar...). Šentjakskega gledališča je ljubiteljsko, vendar s poklicnimi režijskimi gosti in tehničnim ter vodstvenim osebje, kateremu sedaj predseduje poklicni režiser Miha Golob. Vsako leto ima svojo abonmajske sezono s 4 ali 5 premierskimi predstavami in celo dvema otroškima ter 400 abonentov. S približno 150 ponovitvami doma in na gostovanjih, pretežno na Gorenjskem in Štajerskem, vsako sezono nastoje 20.000 gledalcev. Ansambel sestavlja sto članov; vsako leto razpišejo advicije, na katere se prijavi tudi do 100 oseb, izberejo jih pa od 30 do 40, zato igrajo v njem res talentirani gledališki navdušenci. Upati je, da bodo še kdaj prišli k nam v goste in da bodo tudi štandreški igralci gostje v njihovem ljubljanskem gledališkem hramu.

Vabljava češnja na slastni gledališki torti je bila gotovo zadnja, svojevrstna enodejanka Uglšaševalec Darka Komaca v izvedbi prefinjene igralske dvojice Janez Starina – Jože Hrovat. Priznana igralka SNG Nova Gorica sta člana skupine Grupa brez hrupa, ki deluje pod okriljem Gledališča na vrhici Nova Gorica. S to predstavo sta že gostovala v KCLB letos spomladi. Dež je žal skalil načrte štandreških organizatorjev, ki so si izredno posrečeno satirično uprizoritev zamislili kot sestavni, umetniški del kresovanja v

Jeremitišču. Zaradi vremenskih neugodnosti se je morala preseliti na oder župnijske dvorane A. Gregorčič v Štandrezu pred skromnejše število gledalcev, ki pa so se iz srca nasmejala in uživali ob strokovnih razlagah ter natančnih, resnobnih opisih uglaševalca... straniščnih školjk. Satirično-humorne strelice, ki kar švigajo iz teksta, nikoli ne padejo na pritehlen nivo, zato ni v njej, kljub obravnavani "zvočni" temi, nič vulgarnega; vse je spisano in odigrano - v režiji avtorja - zelo spretno in fino. Takih scensko nezahtevnih, a izvajalsko nadrobno kultiviranih predstav si še želimo, saj iz njih natančno razbiramo zmoglosti, moč in umetniški razpon izvajalcev, ki ne potrebujejo nikakršnih scenografskih ali drugih efektov, da bi preslepili gledalca.

Če bodo prireditelji in gledaci vztrajni, bo postal niz Gledališče pod zvezdami čudovito privlačna zvezda stalnica na štandreškem (goriškem) gledališkem ljubiteljskem oboku, na katerem se zaradi iskateljske vneme organizatorjev vselej dogaja nekaj novega.

Iva Koršič

Narodnozabavna glasba od 2. do 4. julija v parku Med borovci

34. Festival "Števerjan 2004"

Mesec julij je že pred vrati. Ljubitelje narodnozabavne glasbe čaka marsikateri užitek na Festivalu, ki bo letos 34. po vrsti, v Števerjanu, v prelepih Goriških Brdih. Popeljali se bomo v števerjanske večere, programsko nabite z motivi narodnozabavne glasbe, in se zasanjali ob zvokih zapeljivih polk in valčkov, v svežini borovcev župnijskega parka. Go stoljubje organizatorjev, kapljica briškega vina in dobro založeni kioski bodo poskrbeli za prijetno družabnost, ki se večkrat rada zavleče pozno v noč. Sami organizatorji lahko potrdijo, da zahteva zrežiranje praznika ogromno moči, rok in dobre volje. Toda vzdušje, ki se ustvari na pravokotniku briške zemlje ob števerjan-

skem trgu, poplača vse delo in napore. Upati je samo v lepo vreme.

Na vaškem trgu že je že vse živo, priprave potekajo mrzlično in pričakovanje krepko narašča. Prvi dan festivala bo v petek, 2. julija. Z začetkom ob 20.30 bodo stopili na oder ansambli Polka punce, Iskra, Navihani lisjaki, Mladi harmonikarji, Štunf banda band, Danijel s prijatelji, Dva stoljubje organizatorjev, kapljica briškega vina in dobro založeni kioski bodo poskrbeli za prijetno družabnost, ki se večkrat rada zavleče pozno v noč. Sami organizatorji lahko potrdijo, da zahteva zrežiranje praznika ogromno moči, rok in dobre volje. Toda vzdušje, ki se ustvari na pravokotniku briške zemlje ob števerjan-

nine, Vitezi celjski, Gorski cvet, Vrhovci, Jasmin.

Finalni del Festivala, ki bo gotovo privabil v vinorodno vasico ogromno ljudi od vsepovsod, bo v nedeljo, 4. julija, z začetkom ob 17.30. Krona nedeljskega srečanja pa bo, po podelitvi nagrad, nastop ansambla Igor in Zlati zvoki, zmagovalca tudi na števerjanskih deskah.

Komisijo za glasbo bodo sestavljali Slavko Avenik ml., Bert Lipusch, Danilo Čadež, Jože Burnik, Tullio Možina, Zoran Lupinc, Jan Leopoli, komisiji predseduje Mihael Corsi; v komisiji za besedilo so Irma Rauh, Milan Jež, Lenard Katz in Franka Padovan kot predstavnica organizatorja. Za ozvočenje sta zadolžena Mice Karov in Niko Klanjšček.

Napovedovalca sta že ustaljeni podobi tekmovalnega tridnevja, Betka Šuhel in Janez Dolinar. Naj ne pozabimo, da bo letos v pevski sobi Sedejevega doma razstavljal domačin Luciano Mose, ki s čopičem linearno prikazuje različne poglede na briško vas. Vsi ljubitelji narodnozabavne glasbe in vesele družbe ste torej vabljeni od 2. do 4. julija v Števerjan, ki vas bo v najlepši obleki toplo sprejel.

Marjan Drufovka

BAR
PRINCIPE

GORICA, Corso Verdi 1

tiskarna
grafica goriziana s.a.s.
ul. a. gregorčič 18 - 34170 gorica
tel. 0481.22116 - fax 0481.22079
info@graficagoriziana.com
www.grficagoriziana.com

ERRE TRE
SOVODNJE OB SOČI - Ul. N. Sauro 2/G, tel. 336 526199
e-mail: erretre23@libero.it

Slovenski praznik na Terpinovi domačiji v Števerjanu

Marjan Terpin: "Ponosni smo na slovensko državo!"

Foto JMP

Prejeli smo

Pomisleki na račun ocen Mirka Spazzapana o volilnih rezultatih

Deželni svetovalec Mirko Spazzapan je v zadnji številki Novega glasa podal oceno narodne stranke Slovenske skupnosti na račun komaj zaključene volilne preizkušnje. Povsem enostranska vsebina prispevka in njegovih tavi ton ne sodita v njegovo običajno obnašanje, zato mu omenjeni poseg gotovo ne more biti v ponos. Ne nameravamo načenjati novih neplodnih polemik, a menimo, da moramo nekatera dejstva vseeno izpostaviti.

Spazzapan ponovno namiguje na strah pred porazom, ki naj bi prizadel dosedanje upravitelje Združene levice v Sovodnjah in povzročil njihovo živčno reakcijo med volilno kampanjo. Prepričani smo, da odraža zaskrbljenost nad volilnim izidom čut odgovornosti, gotovost zmage pa teži že k prevzetosti in občutku vsemogočnosti. Ljudski pregovor pa pravi, da ne smemo delati računov brez krčmarja; tako se je tudi zgodilo. Živčnost je torej prevzela tistega, ki je že slavil zmago pred volitvami in se je v ponedeljek popoldne dobil pred čisto drugačno in zanj surovo realnostjo.

Po Spazzapanovem mnenju je bila volilna kampanja s strani ZL grda in obrekujoča. To je deloma neresnična in pristranska trditve, saj je dovolj, da si gospod Spazzapan prebere (očitno je to raje spregledal) prispevke, ki jih je na PD pošiljala dnevno lista Združeni pod tak-

tirko svoje prve violine, in bo takoj videl, kdo se je obrekovanja sploh lotil in katere tone je uporabljal v svojih posegih. Naj dodamo še grobo osebno omalovaževanje, kateremu smo bili priča tako na nekaterih javnih nastopih (tarča je bil predvsem župan) kot tudi v neposrednih stikih z občani. Vsekakor menimo, da mimo osebnih napadov smo bili priča v Sovodnjah in Doberdolu resnični volilni kampanji, v kateri je bilo zaznati kritike, pripombe in nesoglasja, kar je vendar vsakdanji kruh vsake normalne volilne preizkušnje. Brez tega se kampanja spremeni le v revno farso. Tako se zgodi, ko je že vse prej dogovorjeno. Kaj takega je lahko razumljivo za stvarnost, ki je prisotna v občinah Nabrežina in Dolina, v ostalih primerih pa ne.

Spazzapan trdi tudi, da je v Sovodnjah prišlo do nesoglasja med občani zaradi slabega upravljanja današnjih upraviteljev. Spet smo pred trditvijo, ki preprosto ni resnična, ampak je sad domišljije določenih političnih teoretikov, ki pa so ob teh volitvah potegnili krajši konec. Pred petimi leti je lista Občinske enotnosti zbrala 83 glasov manj kot SSK in Skupaj za Sovodnje skupaj, letos pa, ko sta se obe opozicijski listi združili, jih je nabrala 53 več; nadoknadila je torej celih 136 glasov. To pomeni lahko samo dve stvari: prvič, da se je večina občanov strinjala z delom občinske uprave in ga je tudi nagradi-

la na volitvah (prav nasprotno od tega, kar trdi Spazzapan); drugič, da je teorija o združenem nastopu SSK in Skupaj za Sovodnje klavirno propadla, saj je izšla popolnoma poražena (glej gornje številke!). To pa zaradi tega, ker je ta dogovor slonel na povezovanju tradicionalne stranke (SSK) in občanske liste, ki je predstavljala samo skupen nezadovoljnih ljudi (razlogov njihovega nezadovoljstva gotovo ne gre iskati v slabem upravljanju občine) brez nobene politične identitete in opore. Kljub temu pa so pobudniki tega sodelovanja hoteli na vse načine dokazati, da je to povezovanje slonelo na politični osnovi levosredinskih koalicij. Kdo pa je predstavljal levico v tej koaliciji? V politiki se ponavadi zgodi, da ima vsak poraz enakih neuspešnih tiho in mirno umaknejo, če le imajo nekaj osebnega dostojanstva.

Nadalje se Spazzapan zgraža, češ da je SKGZ podprla samo ZL in ne obeh nastopajočih list. Mimo dejstva, da SKGZ ni uradno podprla nobenega, nasprotno od SSO-ja, ki se je jasno opredelil in uradno podprl listo Združeni, nam ni jasno, zakaj bi morala SKGZ podpreti obe listi, SSO pa lahko samo eno (med drugim smo na seznamu kandidatov liste Združeni pazljivo iskali SKGZ-ejeve vidne člane, a jih žal nismo uspeli zaslediti). Zadeva je vsekakor zelo podobna tisti o poročanju edinega slovenskega dnevnika, ki

"Premalokrat se zavedamo, kaj pomeni, da imamo svojo, suvereno državo, kar je domovina Slovenija postala pred dobrimi desetimi leti! Večkrat se pozablja ne tiste, ki so veliko naredili zanjo!" je dejal predsednik Slovenskega svetovnega kongresa za Goriško Marjan Terpin na svoji domačiji na Klancu v Števerjanu v petek, 18. t.m., ko je ob košati lipi in slovenski zastavi nagovoril več kot stopenjdeset ljudi in veterane, borce za svobodno Slovenijo, v imenu katerih je prisotne nagovoril njihov predsednik Srečko Lisjak. Lep kulturni večer, ki so ga soblikovali Terpinova družina, domače društvo F.B. Sedej, MePZ Sedej, predvsem pa mladi, ki so na lep, multimedijski način prikazali zgodovino in pomen organizacije TIGR, je izzvenel kot pozdrav domovini Sloveniji ob njenemu prazniku. O slovenstvu in domovini je spregovoril tudi deželni svetovalec dr. Mirko Spazzapan. Jurij Paljk je spregovoril o knjigi dr. Draga Štöke, ki jo je avtor prisotnim tudi podpisoval.

ga Spazzapan ocenjuje kot pristransko. Kaj pa naj rečemo o poročanju Novega glasa, ki o listah ZL sploh ni pisal? Kaj naj rečemo o intervjujih vseh županov z opisom njihovega opravljenega dela na edinem slovenskem dnevniku, medtem ko je bil prisoten na Novem glasu samo en župan? Mar ni to pristranskost ali celo diskriminacija?

Vse teče pač po starem reku, ki pravi, da, kar je tvoje, bo tudi moje, kar pa je moje, to je in ostane samo moje. Če je ta rek osnova, na kateri bi SSK rada gradila sodelovanje znotraj manjšine, potem smo mi proti takemu sodelovanju. Mi smo za resnično sodelovanje, ki sloni na enakopravnih osnovah in ob spoštovanju pravil demokracije, ki nekomu pripisujejo moč z ozirom na zaledje, ki ga ima. Danes pa smo večkrat priča drugačnemu obnašanju, kjer se večina podreja arogantnemu nastopu manjšine, ki juriša po vseh mogočih mestih, ki so na drugi strani še na razpolago. Spazzapan označuje kot zgledno sodelovanje v Dolini in Repnu, lepo pa bi bilo vedeti, zakaj ne predlaga takega sodelovanja tudi v Števerjanu. Na to je že sam pisec odgovoril v članku, ko pravi, da je tam "občinska uprava delala zelo dobro", in je zato jasno, da ne potrebuje zunanje pomoči drugih list! Drugod pa, kjer so, po Spazzapanovi oceni, občine upravljali slabi upravitelji (npr. Sovodnje, Doberdob...), bi jih bilo treba seveda zamenjati; če pa se to ne da, jih kvalitetno podpreti s "političnim dogovorom". Ni kaj, res zgledno demokratično razmišljanje borca proti enoumju.

Za Združeno levico Sovodnje
Marco Igor Petejan

Obvestila

V ponedeljek, 28. junija 2004, bo ob 19.30 v župnijski cerkvi v Števerjanu spominska maša ob prvi obletnici smrti **Anke Čer-nic**. Vabljeni vsi, ki so jo cenili in imeli radi!

V uradu duhovnije sv. Ivana sprejemajo vsak dan od 10. do 12. in od 17. do maše (ob 19.30) vpise za avtobus, ki bo 29. t.m. popeljal v Oglej na duhovniško posvečenje p. Ivana Brescianija.

Darovi

Za Novi glas: N.N. 10,00 evrov.
Za cerkev v Gabrjah: N.N. iz Zagraja 10,00 evrov.

Za cerkev na Vrhu: Teodor in Elvira ob zlati poroki 50,00 evrov.

Za cerkev na Peči: družina Florenin, Peč 12, ob življenjski obletnici 50,00 evrov.

Za mladega romarja v Lurd: Iva Devetak Pavletič 15,00 evrov.

Čestitke

Ob lepem življenjskem jubileju čestita svoji predsednici prof. **Lojzki Bratuž** Združenje cerkvenih pevskih zborov iz Gorice in ji kliče še na mnoga leta.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 25. junija do 1. julija 2004)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, od 20. do 21. ure. Spored:

Petek, 25. junija (v studiu Andrej Baucon): Glasbeni desert iz diskoteke 103. - Šopek narodnih viž. - Zborovski kotiček. - Obvestila.

Ponedeljek, 28. junija (v studiu Andrej Baucon): Glasbeni lističi z Andrejem: zanimivosti in informacije.

Torek, 29. junija (v studiu Matjaž Pintar): Ali veste, da... glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 30. junija (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Dekle je po vodo šla (o mineralnih vodah). - Izbor melodij.

Četrtek, 1. julija (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: Posnetki z naših kulturnih prireditvev. - Glasba iz studia 2.

SVET SLOVENSКИH ORGANIZACIJ

izreka

PROF. LOJZKI BRATUŽ
ob njenem življenjskem jubileju
hvaležne čestitke z željo,
da bi še naprej tako zavzeto
delovala med nami.

Pred 50 leti sta se na Vrhu

ELVIRA in DOJO

vzela.

Da bi se še mnogo let rada imela, jima želijo
vnuki Ivan in Danilo, Maja in Lara
ter sinova Igor z Damjano
in Davorin z Danielo

SLOVENSKO PASTORALNO SREDIŠČE GORICA
SLOVENSKI CENTER ZA GLASBENO VZGOJO EMIL KOMEL
ZDRUŽENJE CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV - GORICA

**SLOVESNOSTI OB PRAZNOVANJU
SV. JANEZA KRSTNIKA, ZAVETNIKA
SLOVENSKE DUHOVNIJE V GORICI**

26. JUNIJA 2004 - CERKEV SV. IVANA ob 20.30

KONCERT: Andrej Pegan, orgle in Aldo Žerjal, bas bariton

GLASBENA MATICA GORICA

obvešča, da poteka

PREDVPISOVANJE

za šolsko leto 2004/05

Podrobnejše informacije o pouku glavnih instrumentov in tečajev nudimo na tajništvu šole v Gorici, Ul. della Croce 3, od ponedeljka do četrтка, od 10. do 12. ure (tel. 0481 531508)

Pol stoletja skupnega življenja

Elvira Pavnova in Dojo Čuotov ponovno novica

V soboto, 19. t.m., sta si v cerkvi na Vrhu spet obljubila zvestobo Elvira in Teodor Devetak po 50 letih skupnega življenja. Domači župnik Viljem Žerjal je vpričo slavljencev, njihovih sinov in družin ob doživetih slovesnosti obudil spomin, ko sta se kot 23-letna mladoporočenca vzela, in prebral listino o poroki. Zlatoporočnica Elvira Pavnova in Dojo Čuotov, ki bivata v Ronkah, sta z ganjenostjo in ve-

seljem prisluhnila besedam, ki so ju peljale v mladost, in nadaljevala slavje v bližnji gostilni Devetak, kjer se je rodil ženin. Ob kolovratenju vnučkov in pripovedovanju starih dogodkov sta se za trenutek vrnila nazaj, obnovila srečno in skupaj preživeto polstoletje, od poročnega potovanja na Sv. Višarje skozi težke in lepe trenutke do današnjih dni. Ob zakonskem življenju sta tudi marsikaj prispevala za skupnost. Teo-

dor je bil na Vrhu aktiven kot tajnik društva Danica in član pevskega zbora Kosovel v Ronkah ter si prizadeval za povezavo z rojstno vasjo; Elvira sodeluje v cerkvenem ženskem pevskem zboru v Ron-

kah. Oba sta se trudila, da bi sinova obiskovala šole in ohranila stik s slovenskim okoljem tudi v Laškem.

Lepo je bilo slišati Marijino pesem, ki sta jo zapela zlatoporočnica v cerkvi svoje mladosti v družbi vnukov Ivana, Maje, Davila in Lare. Še na mnoga leta skupnega življenja, zdravja in ljubezni jima želijo vsi njihovi dragi. Čestitkam se iskreno pridružuje tudi Novi glas, ki ga slavljencev odvedno bereta.

Kinoatelje ob koncu letošnje sezone

"Travnik v mestu"

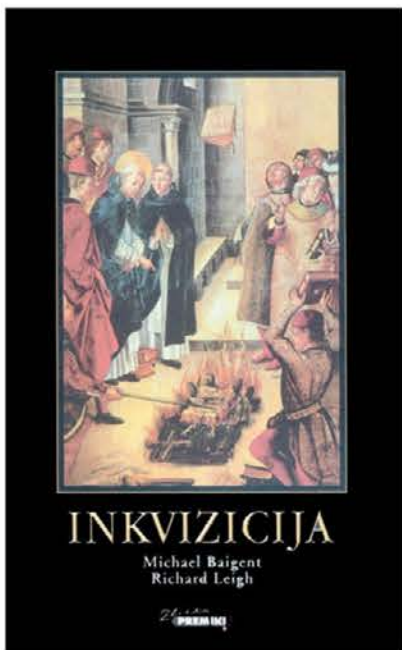
Potem ko so se končali pregledi v kinu Vittoria, se Kinoatelje poslavljajo od občinstva z dvema večeroma na obeh straneh meje: prvi bo v petek, 25. junija na Trgu Edvarda Kardelja v Novi Gorici, drugi na Travniku v Gorici 2. julija. Priložnost za poletni srečanje je dogodek "Travnik v mestu-Il prato nella città", ki se bo osredotočil na premieri dokumentarca o Novi Gorici, ki nosi naslov Mesto na travniku. Gre za zadnje delo Nadje Velušček in Anje Medved, stalnega para avtoric (mami in hči), ki sta pred dvema letoma posneli dokumentarec Moja Meja. Kinoatelje vabi prebivalce obeh mest k medsebojnemu spoznavanju in večjemu povezovanju obeh identitet, ki sta po znižanju meje še vedno malo znani tistim na drugi strani. Torej majhen prispevek k vzajemni pripadnosti. Več informacij na spletni strani www.kinoatelje.it.

Mladinska knjiga / Aktualna knjiga: Inkvizicija

“Resnica se lahko uveljavi samo v svojstvu resnice same!”

Papež Janez Pavel II., tisti Petrov naslednik na čelu Cerkev, ki je v minulem stoletju vnesel v Cerkev, a tudi v svet nov pristop do zgodovine Cerkev, je pred dnevi ponovno opozoril na nečedna, pravzaprav sramotna ter človeka in evengelijske nevedne dejanja, ki jih je v zgodovini zagrešila inkvizicija.

Sveti oče Janez Pavel II. je ponovil znameniti “mea culpa”, ki ga je v imenu vseh kristjanov na račun grozot inkvizicije že izrekel v jubilejnih letih 2000.

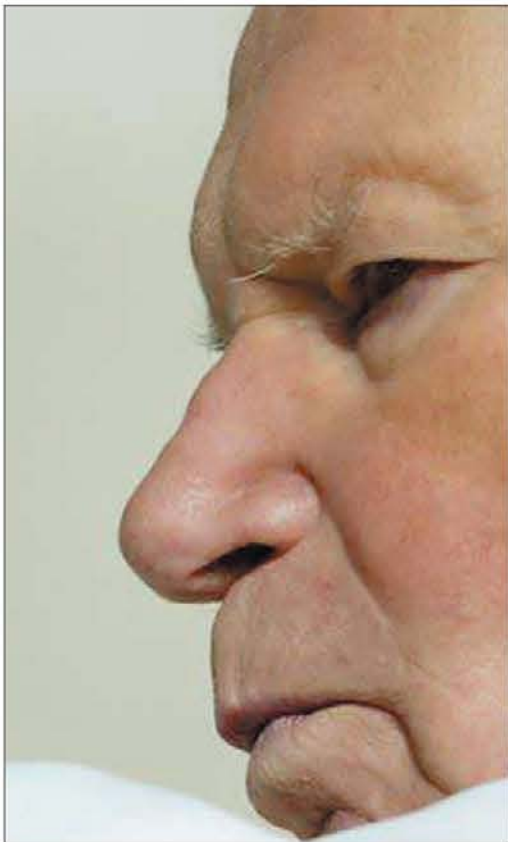

Tokrat je ponovno jasno povedal, da je bila inkvizicija “odraz načina mišljenja in dela, ki sta bili resnični obliki pohujšanja in nepričevanja”, in nadaljeval,

“da si prav zato Cerkev prevzema breme grehov, ki so jih zagrešili njeni sinovi, in se obenem Cerkev tudi spominja vseh tistih obdobij in razmer v zgodovini časov, ko so se nekateri sinovi Cerkev oddaljili od nauka in Kristusovega duha in njegovega evangelija.”

Spomnimo se tudi, da je sveti oče v jubilejnih letih 2000 prosil odpuščanje za vse grehe, ki so jih bili storili nekateri pripadniki Cerkev v minulih stoletjih, “še posebej takrat, ko so bili v nekaterih stoletjih poslušni in prilagodljivi metodam nestrpnosti in celo nasilju v službi iskanja resnice”. Takrat je sveti oče tudi osebno zahteval, da se pripravi v Rimu mednarodni študijski simpozij o inkviziciji, na katerem so sodelovali tudi nekrščanski raziskovalci in zgodovinarji. 771 strani ima zbornik s tega simpozija, ki je bil potreben, da so se stara nesoglasja med katoličani in protestanti pomirila, bil pa je tudi potreben, da se je končno prenehalo govoriti o milijonih žrtvih inkvizicije, pa čeprav je sveti oče Janez Pavel II. prvi zahteval od vseh kristjanov, naj se zaradi tega ne zmanjšuje greh inkvizicije, za greh namreč gre, ker je vsako človeško življenje sveto.

Prav *Inkvizicija* je naslov knjige, ki je spomlad izšla v zbirki *Premiki* založbe Mladinska knjiga. Delo, ki sta ga napisala Michael

Baigent in Richard Leigh, povzema zgodovino inkvizicije od njenih začetkov v 13. stoletju v Franciji do današnjih dni, pravzaprav skuša biti pregled dela inkvizicije in tudi vseh tistih nečednih dejanj, ki so trajala v Cerkvi vse do ustanovitve Kongregacije za doktrino vere. Kot je na predstavitvi knjige letos spomladi v Ljubljani povedal urednik Aleksander Zorn, knjiga pravi zoper totalitarizem kateregakoli sistema, ne le Cerkev. Knjiga Cerkvi tudi ne odreka drugih zgodovinskih zaslug, ki jih ta nedvomno ima, ampak

jemlje v pretres le tisto anomalijo, ki so jo kasneje prevzeli nacizem, fašizem, stalinizem in drugi totalitarni režimi, še posebej vsi totalitarizmi 20. stoletja, ki bo v zgodovini ostalo kot eno najbolj krvavih stoletij človeštva. Prevod knjige je delo Nataše Peternel.

Kot v uvodu pišeta avtorja, bi bilo napačno, če bi inkvizicijo enačili s Cerkvijo. Ne glede na to, koliko je bila inkvizicija pomembna za katoliški svet, ostaja le eden od vidikov Cerkev. Celotno razdobje svojega najhujšega divjanja je bila inkvizicija izpostavljena stalnemu tekmovanju z drugimi deli Cerkev, z bolj razsvetljenimi dobili delo, ki osvetljuje temno obdobje Cerkev, kajti, kot pravi sveti oče: “Resnica se lahko uveljavi samo v svojstvu resnice same!”

V tej luči lahko razumemo njegove večkratne pozive k medsebojnemu odpuščanju, priznanju krivde, prošnji za oprostitev, molitvi za spravo med ljudmi.

JUP

Mladinska knjiga izdala 12 romanov / Kot nalašč za poletno branje

Za oddih in dobro voljo

Večkrat se človek sprašuje, kaj bi lahko vzela s seboj na počitnice, ne glede na to, ali gre na morje ali v gore; če pa ostane doma, je izbira lahko še lažja. Knjiga je vedno ostane zvesta, če smo ji mi zvesti, knjiga je najboljša prijateljica in naša zvesta sopotnica, ki nikdar ne razočara. Knjiga je danes morda postala že redka ptica naših dni, a vseeno zanjo velja, da je najbolj zvesta prijateljica človeka.

S knjigo lahko potuješ tudi takrat, ko ostaneš doma, s knjigo se pogovarjaš, s knjigo sanjaš in s knjigo sebe bogatiš. Knjiga pa mora biti tudi razvedrilo, včasih mora zato biti lahkotno branje, ki človeku lepša tistih nekaj prostih dni, ki jih ima v današnjem vrvežu. Založba Mladinska knjiga vsako

leto poskrbi, da tik pred poletjem izda cel niz romanov, ki veljajo za lahkotno, nezahtevno branje, a so večkrat več kot to. Vsi tisti, ki ljubimo branje, vemo, da na svetu pravzaprav ni slabe knjige, temveč so le knjige, ki niso tako dobro napisane kot druge. Minuli teden so v Ljubljani predstavili 12 novih naslovov, med njimi tudi prikupne žepne izdaje, ki kar vabijo bralca, da ga zasrbijo prsti. Nove knjige so kot nalašč za na počitnice, saj gredo romani od slavnih imen do manj znanih piscev kriminalnih zgodb.

Da Vincijeva šifra pisatelja Dana Browna, mešanica zgodovinskih dejstev in fikcije, se v tujini prodaja v milijonih izvodov, prevajalka Nataša Müller trdi, da bo na navdušenje nalepila tudi pri slovenskih bralcih. V zbirki Inšpektor Wallander sta izšli novi kriminalki Henninga Mankella, švedskega pi-

satelja, ki z opisovanjem številnih umorov v “deželi demokracije” kaže na senčno plat švedske. Nova naslova sta: Na napačni sledi in Peta ženska.

Zbirka Kapučino ima tri nove avtorje. Če ne bo hujšega je hrvaški roman Gorana Tribusona, ki ga je prevedla Džurdža Strsoeglavec. V delno avtobiografski prozi pisatelj na humoren način opisuje čas socializma. Roman Na

smrt slavni je napisal Ben Elton, ki je na Slovenskem zaslovel z nanzanko Černi gad, ki nas je več kot le prepričala s poznejšim igralcem Mr. Beana... Odveč je pripis, da gre za črni humor britanskega tipa, kot nalašč za oddih. Ekstra deviško pa je naslov romana Britanke

Annie Hawes, ki se je pred dvema desetletjema preselila v italijansko Ligurijo. Angležinja duhovito opisuje nesporazume, ki nastanejo ob srečanju italijanske in angleške kulture. Zbirka Moj roman je namenjena širokemu številu bralcev že zaradi nizke cene, gre namreč za ponatis; med naslovi boste našli Umor v Mezopotamiji Agathe

Christie, Mostove Madisona Roberta Jamesa Wallerja, Nebo, polno zvezd Sidneya Sheldona in Bombo Kena Folleta, sloviti Zajtrk pri Tiffanyju Trumana Capoteja ter slavnega Odvetnika ulice Johna Grishama. Izbira je velika, zabave ne bo manjkalo!

ZUT

Kratke

Švedska in slovenska grafika v Ljubljani

V Mednarodnem grafičnem likovnem centru (MGLC) v gradu Tivoli so minuli teden odprli razstavo švedske in slovenske grafike. Odprtja sta se udeležila tudi švedski kralj Karl XVI. Gustav in kraljica Silvia, ki sta se na povabilo slovenskega predsednika Janeza Drnovška mudila na tridnevni uradni obiski v Sloveniji. Razstava - nastala je v sodelovanju s Švedskim inštitutom v Stockholmu - prikazuje izbor

švedske grafike od leta 1980 do 2000 ter izbor slovenske grafike iz let 1950-1980, zato nosi dvojezični naslov Grafika/Grafika 1950-1980-2000. Za javnost bo razstava odprta med 23. junijem in 29. avgustom.

Švedska grafika je v Sloveniji že bila predstavljena v okviru mednarodnega grafičnega bienala, vendar ne v tolikšnem obsegu. Na švedskem delu razstave sodelujejo umetniki Asa Andersson, Hakan Berg, Elina Druker, Ulla Fries, Peder Josefsson, Fredrik Lindqvist, Lina Nordenstroem, Lars

Nyberg, Helmut Nystroem, Vera Ohlsson, Philip von Schantz, Asa Stjerna, Per Gunnar Thelander, Jukka Vaentinen in Brita Weglin, večina jih je zastopana v zasebni zbirki kralja Karla XVI. Gustava. Razstava vsebuje tudi video dokumentarec o grafičnem ustvarjanju švedskega kralja Karla XVI. Gustava in njegove hčere Viktorije. Kustosa sta Karl Haskel in Mikael Kihlman.

Slovenska polovica razstave, Grafika, pa zaobjema grafične liste slovenskih umetnikov iz zbirke MGLC. Izbrani avtorji so Jože Ciuha, Riko Debenjak, Štefan Galič, Danilo Jejič, Boris Jesih, Lojze Logar, Vladimir Makuc in Lojze Spacal.

V Pilonovi galeriji v Ajdovščini predstavitev arhitekta Savina Severja

V Pilonovi galeriji v Ajdovščini so 18. t.m. odprli razstavo skic, risb, načrtov in drugih stvaritev arhitekta Savina Severja. Gre za dopolnitev monografije o zadnjem iz skupine petih preminulih arhitektov, ki sodijo v vrh slovenske arhitekture. Razstava v Pilonovi galeriji ima še poseben pomen, ker je bil omenjeni vrhunski arhitekt primorskega rodu. Severjeva družina izhaja iz Branika (nekdanjega Rihemberga), pa tudi zato, ker je bil eden njegovih najbolj kakovostnih projektov tiskarna Grafika Soča v Novi Gorici.

Avtorji razstave v Ajdovščini, Aleksandra Dolenc-Gojevič, Metka Dolenc, Gregor Gojevič in Miran Kambič, so zbrali najbolj izvirne in pomembne projekte in njihove uresničitve, hkrati pa posvetili pozornost skicam, kjer se najbolje predstavlja intimni arhitektov ustvarjalni duh. Savin Sever sicer sodi med najbolj značilne predstavnike ljubljanske arhitekturne šole, ki je svojo estetiko razvila ob koncu petdesetih let prejšnjega stoletja kot sintezo tradicije arhitekta Jožeta Plečnika in vpliva profesorja Edvarda Ravnikarja. Sever je načrtoval nekaj najpomembnejših stavb povojne arhitekture: v Ljubljani tiskarno Mladinska knjiga, veleblagovnico Astra, paviljon Avto-moto zveze Slovenije ter portalni objekt predora Karavanke. Zaradi neprimerne odnosa do povojne slovenske arhitekture so bili porušeni trije Severjevi objekti, nekaj pa jih je doživelo neprimerno obnovo.

Po otvoritvi razstave o arhitektu Savinu Severju, ki je bila zadnja v spomladanski sezoni razstav - na ogled bo od 2. julija -, so se arhitekti, umetniki in obiskovalci Pilonove galerije na Križajevem vrtu, predvsem pa v kleti, poklonili spominu pomembnih slovenskih arhitektov Tonetu Bitencu, Otonu Jugovcu, Svetozarju Križaju, Edvardu Ravnikarju in tokratnemu razstavljalcu Savinu Severju.

ESPRIMA 04 Mednarodna likovna delavnica Štanjel

Še do 26. t.m. bo na Gradu Štanjel in v naselju Štanjel potekala 1. mednarodna likovna delavnica ESPRIMA 04, ki se je bo v izboru selektorice Nelide Nemeč udeležilo osemnajst likovnih ustvarjalcev iz Avstrije, Italije, Slovenije ter Srbije in Črne

Gore, njen začetek pa je bil v nedeljo, 20. t.m. Med udeleženci so znana imena, pa tudi mladi, ki šele stopajo na pot umetniških snovanj. Zasnovani so jo ob podpori in v sodelovanju Občine Komen ter ob finančni pomoči sponzorjev in donatorjev v želji, da bi v tem kraškem srednjeveškem naselju vsako leto konec meseca junija organizirali po-

letno likovno delavnico in bi se dogajanja, ki tu že potekajo, s to prireditvijo razširila tudi na vizualno področje s poudarkom na likovni umetnosti.

Povabilu umetnostne zgodovinarke Nelide Nemeč so se odzvali slikarka in trinajst slikarjev, dva fotografar, kipar ter oblikovalka, ki se ukvarja tudi z ustvarjanjem inštalacij in drugih multivizualnih projektov - izkušeni eminentni ustvarjalci, ki pomembno sooblikujejo sodobni likovni prostor, kot tudi taki, ki šele stopajo na pot umetnosti in iskanj lastne likovne poetike: Peter Abram, Zvest Apollonio, Klemen Gorup, Meta Grgurevič, Gustav Januš, Janez Kovacič, Lojze Logar, Momčilo Macanovič, Vladimir Makuc, Jaša Mrevlje, Radivoj Mulič, Valentin Oman, Klavdij Palčič, Rafael Podobnik, Marco Schievenin, Rudi Skočir, Vida Slivnikar in Franko Vecchiet.

V prijateljsko ustvarjalnem druženju bodo ustvarili petdeset likovnih del, med njimi slike, kip, spletno stran, video in zgoščenko, avtorsko oblikovano vabilo ter katalog ter s svojim ustvarjalnim delom omogočili nastanek likovne zbirke, ki bo našla svoj dom v Galeriji KrasArt v Tomačevici. Zadnji dan 1. mednarodne likovne delavnice Štanjel bo v soboto, 26. junija, ki bo ob 19. uri odprte razstave nastalih del v galeriji Lojzeta Spacala.

Knjižna policca

Ustanovljen Forum slovanskih kultur

Slovenska vlada je minuli teden sprejela sklep o ustanovitvi mednarodne ustanove Forum slovanskih kultur in pooblastila ministrico za kulturo Andrejo Rihter (na sliki), da v imenu Republike Slovenije podpiše akt o ustanovitvi Foruma. Namen ustanove je spodbujanje razvoja kulturnega sodelovanja v najširšem pomenu med vsemi državami, katerih prebivalci govorijo slovanske jezike. Ustanova bo prispevala k boljši izmenjavi informacij in znanja zlasti na jezikovnem področju, na področju književnosti, kulture in umetnosti, izobraževanja in komunikacij. Forum slovanskih kultur bo pospešil tudi dvostransko kulturno sodelovanje med državami, katerih prebivalci govorijo slovanske jezike. Sedež foruma je na Metelkovi ulici 4 v Ljubljani.

Šest slovanskih držav, in sicer Belorusija, Bolgarija, Bosna in Hercegovina, Poljska, Ruska federacija, Slovenija ter Srbija in Črna gora so se z osnutkom akta o ustanovitvi Foruma strinjale in so že imenovali člane prve uprave mednarodne ustanove - Forum slovanskih kultur.

Foto JMP

Stritarjeva nagrajenka je Alenka Jovanovski

Stritarjevo nagrado, ki jo Društvo slovenskih pisateljev podeljuje mladim literarnim kritikom in kritičarkam, je letos prejela Alenka Jovanovski. Stritarjeva nagrajenka po mnenju predsednika strokovne žirije Vitala Klubusa piše literarno kritiko, ki v marsičem presega okvir literarnokritične recenzije ali ocene. Njena kritika analitično opisuje literarno delo v vseh njegovih sestavinah in z vseh strani; v svojih zapisih se posveča tako estetski in formalni strukturi kot tudi idejni in vsebinski izpoljenosti obravnavanega dela. Stritarjevo nagrado so Alenki Jovanovski podelili minuli teden v Društvu slovenskih pisateljev v Ljubljani.

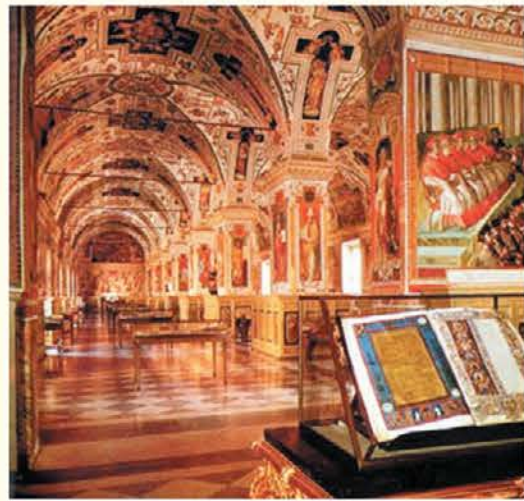
Žirija je v utemeljitev nagrade zapisala, da literarno kritiko Alenke Jovanovski odlikuje tudi dejstvo, da je napisana v temperamentnem, duhovitem in literarno navdahnjenem pisateljskem zamahu, ki nagrajenke zapise z gole recenzije povzdiguje na raven literarnih esejev. Literarna kritika Alenke Jovanovski je žirijo prepričala tudi zaradi očitne vztrajne težnje po sintetičnosti.

Vatikan ja odprl arhive iz druge svetovne vojne

Sveti sedež je odprl svoje arhive, ki zadevajo 2.100.000 nemških ujetnikov in njihovih zaveznikov med drugo svetovno vojno; prav tako tiste, ki se tičejo žrtv političnih, verskih in rasnih pregonov. Vest so minuli teden po poročanju STA sporočili iz Vatikana.

Skupno 2.349 dokumentov vatikanskega urada za informiranje o vojnih ujetnikih med letoma 1939 in 1947 bo izšlo v dveh zvezkih in na osmih CD-romih, naprodaj pa bodo za 475 evrov. Raziskovalci in znanstveniki bodo imeli vpogled v dokumente od konca junija.

"Ti dokumenti ne vsebujejo verskih in političnih tem, zato bodo lahko omogočili nov začetek branja zgodovine, saj opisujejo vsakodnevno življenje večine ljudi," je v sporočilu za javnost zapisal vatikanski arhiv.

Med drugo svetovno vojno - od leta 1939 do 1958 - je Cerkev vodil papež Pij XII., Eugenio Pacelli; njemu so kritiki marsikdaj očitali, da je zatiskal oči pred preganjanjem več tisoč Judov, ki so bili poslani v koncentracijska taborišča. Številni zgodovinarji papežu

Piju XII. očitajo tudi, da ni javno obsodil nacionalsocializma in da ni storil vsega za preprečitev holokavsta. Vatikan je kritike seveda zavračal in izpostavil predvsem veliko dobroga, ki ga je bil napravil vsem preganjanim papež Pij XII.

Vatikan je že februarja lani odprl arhive o odnosih Svetega sedeža z Nemčijo pred drugo svetovno vojno, med letoma 1922 in 1939. Papež Janez Pavel II. se je za predčasno odprtje teh dokumentov, ki jih običajno odpirajo po 70 letih, odločil, da bi pomnil glasove o sodelovanju Cerkve z nemškimi nacionalsocializmom ter zato, da bi prišla na dan resnica, ki bi sama ovrgla navedbe, da Vatikan ni naredil dovolj za preprečitev holokavsta. Dejstvo je, da so že prvi objavljeni dokumenti pokazali, kako krivične so bile obsodbe in besede proti papežu Piju XII. Med dokumenti so našli tudi pretresljiva pisma nemških katoliških vernikov, med njimi tudi današnjih svetnikov, ki so že v času nacizma opozarjali Sveti sedež na grozljivost in nečloveškost Hitlerjevega režima.

Za kulturno raznolikost Evrope

Skupina evropskih umetnikov, politikov in akademikov je prejšnji teden pozvala Evropsko unijo, naj se zavzema - tudi s finančno podporo - za ustvarjalnost, razpravo in kulturno raznolikost. "Potrebujemo več skupnih projektov, ki krepijo ohranjanje dediščine, sodobno umetniško ustvarjalnost in sodelovanje v kulturi, s čimer gradimo zaupanje in skupne cilje," je skupina zapisala v Pozivu h kulturni Evropi. Med 30 podpisnikov so tudi nizozemska princesa Margriet, nekadnji nemški predsednik Richard von Weizsaecker in nekdanji predsednik Evropske komisije Jacques Delors, so poročale evropske tiskovne agencije. Skupini so se priključili tudi nekdanji francoski minister za kulturo Jack Lang, britanski zgodovinar Simon Schama in arhitekt Daniel Libeskind, ki dela zasnovo za nadomestno gradnjo na prostoru nekdanjega Svetovnega trgovinskega centra v New Yorku. Poziv so razumniki objavili na pobudo Evropske kulturne fundacije (European Cultural Foundation) in Evropskega foruma za umetnost in dediščino (European Forum for the Arts and Heritage).

"Ker se je Unija povečala za deset držav članic, moramo zdaj bolj kot kdajkoli prej razvijati medkulturne pristojnosti, kar nam bo omogočilo, da se med seboj bolje spoznamo in obenem odvržemo stereotipe in predsodke," še piše v pozivu. V ta namen je potrebna skladna strategija za obravnavo umetnosti in dediščine, zasnovana na "sredstvih iz proračuna EU, zadostnih za doseganje naštetih ciljev".

Goriški župan Brancati sprejel člane Dramskega odseka PD Štandrež
"Dober dan, Stara garda!"

S temi besedami je goriški župan Vittorio Brancati stopil v belo dvorano goriške občine v ponedeljek, 21. junija, kjer je v jutranjih urah sprejel člane Dramskega odseka PD Štandrež. Na slovesnem in obenem zelo sproščenem srečanju jim je želel dati tudi javno priznanje za prejem visokega republiškega odlikovanja na 43. Srečanju gledaliških skupin Slovenije v okviru Linhartovega srečanja.

Majda Zavadlav, Božidar Tabaj in Marko Brajnik so z uprizoritvijo črne komedije Alda Nikolaja *Stara garda* v režiji Janeza Starine v osrednji Sloveniji res zablesteli. "Kot župan sem ponosen na vas, saj ste s profesionalnostjo in veliko ljubeznijo do gledališča zasedli prvo mesto med več kot sto tekmečji." Brancati je sploh pohvalil plodno in dolgoletno delovanje Dramskega odseka in zaželel, da bi se njegovi člani še bolj zagnali v delo, tako da bi bilo prejeto odlikovanje le prvo od dolge vrste. Tudi odbornik Damijan Terpin je pohvalil člane društva Štandrež, saj so "dokazali, da predstavljajo sam vrh slovenske ustvarjalnosti na amater-

Foto DPD

skem področju". Veselil se je tudi njihovega utečenega čezmejnega sodelovanja z režiserji iz matice, sploh pa ugotovil, da občinstvo vedno rado in z navdušenjem spremlja to našo skupino, ki zna poustvarjati tako komedije kot resnejša dela. Predsednik krajevne skupnosti Marjan Breščak je izrecno pohvalil vse člane Dramskega odseka, tudi tehnične pomočnike, brez ka-

terih ne gre. "To so osebe, prisotne pri mnogoterih dejavnosti našega prosvetnega delovanja." Predsednik društva Štandrež Marko Brajnik se je županu zahvalil za javno priznanje in sploh za njegovo občutljivost do kulturnega delovanja naših društev: "To je obenem spodbuda za naprej, saj bo naše društvo naslednje leto praznovalo 40-letnico delovanja." V prijetni doma-

nosti se je Brancati na koncu srečanja še neuradno pogovoril s Štandrežci, ki mu jih je Božidar Tabaj predstavil. Še pred tem pa mu je Brajnik poklonil nekaj knjig izpod peresa Damjana Paulina o Štandrežu, o čemer je župan povedal: "Tudi v tem je bogastvo našega mesta, saj govorijo o zgodovinski in kulturni pestrosti naše zemlje."

DD

SSO Gorica sprejel člane Dramskega odseka PD Štandrež

Tabaj: "Ne igramo, ampak živimo"

Foto DPD

Tudi Svet slovenskih organizacij Gorica je priredil sprejem za štandreški Dramski odsek. Predsednik SSO za Goriško Janez Povše je v torek, 15. t.m., na sedežu ob Kulturnem

centru Lojze Bratuž poudaril, da je to izjemno dosežek, saj je strokovna žirija srečanja, ki ga prireja Javni sklad RS za kulturne dejavnosti in Zavod za kulturo iz Šoštanja, med več kot sto skupina-

mi z vsega slovenskega prostora izbral kot najboljšo prav štandreško. "Vaša skupina je izjemno prisotna in aktivna, dosegli ste izjemno kvaliteto, vaš razvoj je neustavljiv," je prisotne pohvalil

Povše. Podčrtal je tudi, da ima Dramski odsek dejansko pravo gledališko sezono. Znal se je tudi obrniti na kakovostne gledališčne igralske vidike jamstvo nadaljnjega razvoja. Povše je člane Dramskega odseka spodbudil, naj nadaljujejo po tej poti, pa tudi, naj še naprej vzgajajo mlade na odrskih deskah. Odgovoren za dramsko dejavnost Božidar Tabaj je povedal, da pri gledališkem poustvarjanju ne zasledujejo medalj, taka priznanja pa so vseeno v veliko veselje. Zahvalil se je režiserju: "Z njim smo naredili skok naprej... Z užitkom nastopamo, saj ne igramo, ampak to živimo..." Zahvalil se je tudi prisotnim tehničnim pomočnikom Jožku in Franku Kogojcu, ki skrbita za luč, sceno in glasbo, šepetalki Marinki Leban in odsotni Snežici Černic, ki skrbi za kostume. Predsednik PD Štandrež Marko Brajnik se je zahvalil Tabaju, ki je prava gonilna sila skupine, režiser Janez Starina pa je z zadoščenjem ugotovil, da je bilo ustvarjanje Stare garde eno največjih v njegovi 30-letni karieri: "Ustvarjanje v pravem pomenu besede."

Ko se dotakneš osebe

"Moji" dve Rezijanki

Zakaj Rezija tako očara? Kaj je takega, da se potem vračaš, jo skušaš razumeti in je ne imeti več za folklorni rezervat? Je to tisti ritim, ki je drugačen od vseh drugih? Tista povezanost človeka z naravo, ki jo lahko še vedno občutiš? So to tisti barvasti trakovi, ki visijo na kapelcih, tista voda, ob kateri ti zastane dih, tisti dež, ki je vedno na preži? Mladi starši, ki na cesti pričakujejo šolski kombi, sončni kolektorji na strehah ali naelektrano ozračje, ki ga lahko zaznajo kožne antene?

Zame je Rezija spoznanje dveh žensk in vstopanje v neko povsem različno življenjsko razsežnost, ki je istočasno bukolična in pa z večjo primesjo določne opreznosti pri vsem. Spoznala sem mlado žensko in njeno zgodbo. Sama je niti nima za nekaj tako posebnega, jaz pa sem samo poslušala in si mislila, da je ta ženska, s takimi izkušnjami, pravzaprav od mene starejša le za kakih pet let. In pred očmi so se mi vrtele slike otroka v družini petih drugih bratov in sester, z očetom v tovarni v Nemčiji, otroka, ki je doživel vrtnetv očeta zaradi bolezni, njegovo smrt, furlanski potres komaj dve leti kasneje; otroka, ki je samo od tistih sunkov dalje jasno prisoten v spominu ženske, v katero se je prelevil; otroka, ki je spal v šotoru, kasneje montažni leseni hišici, ki je pomagal nositi opeke in cement, ki je plesal in čistil; najstnico, ki si je šolske knjige za višjo srednjo šolo kupila z natakarskim delom ob vikendih, močno mladenko, ki se je želela osamosvojiti, ki si je poletni študij

nemščine pripravala z delom v piceriji izseljencev iz Karnije; pred očmi mi je pričarala podobe svojih izredno prijaznih sodelavcev iz Indije, pa gostov, ki so bili pretežno ameriški vojaki iz bližnje baze. "Američani so nekakšni veliki otroci, veš?" In je smeje ugrnila v sočno piščančje meso v tipični gostilni v Resiutti. Zadnjič sem jo srečala pred volitvami, tokrat pa takoj po njih in povedala sem ji, da ji je v oči zaznati zaskrbljenost. "Ja, zaskrbljenost... Da ti povem: čez nekaj tednov grem na poletno šolo slovensčine

v Ljubljano in prav rada bi vse Rezijane šokirala s tem, da bi postala slovenska državljanka!" je udarniško pripomnila "moja" druga mlada Rezijanka. Čakali sva avtobus najavljenih turistov, menda iz Ljubljane, seveda v zamudi. Želela sem prisostvovati njeni predstavitvi, kaj vse je Rezija. Sedeli sva na stopnicah "Rozajanske kulturne hiše" in bolj, ko so se minute kotale, jasneje sem si skušala predstavljati v svojih (tržaških, povrh pa še mestnih) očeh, kaj pomeni živeti v teh odročnih vasi in kakšno jezo in obup lahko čutita dve ženski, ki si prizadevata za kulturno in gospodarsko preživetje

Rezije, zavedajoč se, da sloni slednje skoraj izključno na povezavi s širšim slovenskim zaledjem.

V Trstu in Gorici je zelo težko razumeti strah, ki ga številni prebivalci Rezije občutijo pred Slovenijo. "Hodiš v šolo, nihče pa ti ne pove, kdo pravzaprav si, zakaj se v Reziji govori jezik, ki je povsem različen od italijanščine. Jasnno, da na manipulirano vprašanje, ali si Rezijan ali Slovenec, odgovoriš, da si Rezijan". Strah pred neznanim, pred tem, da bi te "kulturno požrli", ostanki vojne bojznosti, strah pred komunizmom, posledice fašističnega raznarodovanja, nevednost, nižja stopnja šolanja in brezposelnost.

Kotaj je brezhubno pripravljen in s primernim političnim kozarcem ga lahko spiješ na dušek. "Kaj, če bi ti rekla, da je vaški zdravnik klical na dom vse svoje paciente in jim svetoval, koga naj volijo? Kaj, če bi ti rekla, da so delili letake, da bo drugi kandidat Rezijo 'prodal' Sloveniji?" Na srečo pa ni teme brez svetlobe. Nedvomno pa je težko osvetljevati prostor, kjer peša predvsem informacija in kjer lahko otežkočene življenjske razmere predstavljajo najboljši humus za spretno manipuliranje.

Vida Valenčič

Kratke

Gospodarska kriza / Podpis sporazuma za reševanje tržaškega gospodarskega vprašanja

Trst doživlja tako na trgovskem kot industrijskem področju hudo krizo. Problemi so občutni tudi v turističnem, zavarovalniškem in bančnem sektorju. Brezposelnost dosega v našem mestu okrog 5,2%, pri mlajših generacijah pa seže celo do 30 odstotkov. To zaskrbljujoče stanje gospodarstva na Trškem so prejšnji teden prikazali podpredsednika tržaškega združenja industrijcev Mauro Azzarita in Stefano De Monte ter pokrajinski tajniki treh osrednjih sindikalnih združenj CGIL, CISL in UIL Franco Belci, Paolo Coppa in Luca Visentini. Da bi dobili izhod iz ne rožnatega položaja, so omenjene sindikalne ustanove in Zveza industrijcev Assindustria podpisali na sedežu tržaškega združenja industrijcev sporazum za razvoj Trsta tudi v okviru razširjene Evrope. Cilj podpisanega dogovora je iskati čim bolj ploden dialog s krajevnimi institucijami ter predvsem ponesti odprto in zaskrbljujoče vprašanje tržaškega gospodarstva na državno raven, kjer bi predlogi, ki so jih zasnovali na Trškem, postali iztočnica skupnega omizja, pri kateri bi sodelovali rimska vlada, Confindustria in vsedržavne sindikalne zveze. Na sestanku, ki je potekal v torek, 15. junija, pa so iznesli še kritično opazko tržaški občini in pokrajini, češ da je njuna vna usmerjena le v Expo.

Orgelski koncert v Povirju

V nedeljo, 27. junija, bo ob 17. uri v župnijski cerkvi v Povirju orgelski koncert organista Milka Bizjaka, ki letos praznuje 25-letnico umetniškega delovanja. Izvajal bo dela znanih in manj znanih ustvarjalcev orgelske glasbe. Predprodaja vstopnic bo v Kosovelovem domu Sežana. Koncert prireja JSKD Ol Sežana in Kosovelov dom Sežana.

Nagrade Slovenskega raziskovalnega inštituta

Na sedežu Slovenskega raziskovalnega inštituta so v petek podelili nagrade (v višini 300,00 evrov) za najboljše diplomske naloge. Gre za tradicionalno spodbudno politiko, ki jo SLORI že vrsto let namenja mladim diplomantom, ki se z različnih zornih kotov v svojih nalogah posvečajo problematikam, ki tako ali drugače zadevajo našo manjšinsko skupnost. Nagrajene naloge (nekaj jih bo inštitut iz-

Foto IG

dal v popolni obliki ali v izvlečkih) sodijo v interesno sfero SLORI-ja, to je družboslovno; dela na področju t.i. eksaktnih ved ne pridejo v poštev; povezanost človeka na teritoriji in tvorba identitete na podlagi le-tega je, denimo, skupni imenovalec, ki povezuje naloge nagrajencev; ti so: Danjel Radetič (politične vede), Martina Kufersin (ekonomija), Mojca Kalc (ekonomija), Karin Kalc (vzgojne vede), Mitja Stefancic (družbene vede), Sara Venuti (psihologija), Michela Predan (komunikologija), Marianna Kosic (psihologija). Nagrade sta izročila Emidij Susič in Milan Bufon.

DSI / Podoba Škedenjke v umetnosti in času

Duša Škedenjskega muzeja, Doma Jakoba Ukmarja, in vztrajni zbiratelj narodnega blaga g. Dušan Jakomin se je pred pol stoletja, ob prihodu v Škedenj, zapisal temu nekdanjemu slovenskemu predmestju. Redno dušnopastirsko delo je prepoznal z vrednotenjem in ohranjanjem slovenske tržaške kulturne dediščine. Res veliko je g. Jakomin napisal v teh letih, pred kratkim pa je bogati beri dodal publikacijo *Podoba Škedenjke v umetnosti in času*. Knjigo sta na ponedeljkovem večeru v DSI predstavili etnologinja Martina Repinc in slikarka Jasna Merku'. G. Jakomin je posvetil veliko črnila Škedenju, bil je in je še danes vestni zapisovalec naše polpretekle zgodovine, poleg tega pa zna prisluhniti "malim ljudem"; njihovi vsakdanjim zgodbam in tem junakom življenja, v katerem ni nič darovane, odmerja pomembno mesto v zgodovini. Ženska je po Jakominovi zaslugi dobila posebno mesto v našem zgodovinskem zapisu: postala je del naše kulturne dediščine ter simbol našega časa in prostora, v katerem je bila žena, mati, temelj družine, posrednica narodnih vrednot in še marsikaj drugega. Umetniki Mario Magajna, Klavdij Palčić, Sigfrido Maovaz, Villi Bossi, Renato Manuelli, Jože Pohlen, Aldo Bressanutti in Claudio Cecchini prikazujejo krušarico v njenih vsakdanjih opravilih. Poleg tega je v knjigi še nekaj zgodovinskih dokumentov o starodavnem krušarskem poklicu. (MR)

Z 2. strani

Napovedujejo se...

Podčrtati velja pomen nastopa Draga Štoke na listi Južnotirolske ljudske stranke, ki je izraz manjšinske solidarnosti. Taki podvigi Slovenske skupnosti so potrebni in koristni, ker dokazujejo, da je manjšina še vedno živa in hoče biti prisotna na teritoriji. Evropske volitve so spremljale tudi občinske volilne preizkušnje, obnovili pa so tudi deželni svet na Sardiniji in več pokrajinskih svetov. Tu je razlika med levo sredino in takomenovanim Domom svoboda mnogo bolj očitna, kar napoveduje tudi krizo desnosredinskega tabora. V slovenskih občinah so volitve potekale v znamenju dogovarjanja na eni strani in ločevanja na drugi. Na Trškem je dogovarjanje prineslo spodbudne rezultate z osebnimi uspe-

hom Fulvie Premolin v Dolini in z dobrim nastopom mlajših sil na Repentabru, razhajanje pa je pustilo grenka usta v Zgoniku, kjer je slovenska stranka nazadovala na tretje mesto. Na Goriškem niso z dogovarjanjem niti poskusili, zaradi česar ni prišlo do nobene spremembe. Vse se je omejilo na sicer občutne premike volilnega zbora, ki pa niso premaknili volilnih izidov. Ostale so polemike, ki ne koristijo nikomur. Kar je bilo mogoče v Dolini in na Krasu, bi bilo dobro in - ob dobri volji vseh - možno tudi drugod. Podobno velja za Benečijo: leva sredina je izgubila pomembno postojanko v Špetru prav zaradi notranjih nesoglasij, pač pa je, prav zaradi dogovarjanja, dobila Podbonestec, staro trdnjavo desnice.

Rojan Cerkev sv. Mohorja in Fortunata

Rojanska cerkev ovita v novo obleko

Foto Kroma

Rojanska župna cerkev sv. Mohorja in Fortunata se po štirih letih temeljitih prenovitvenih del kaže v sijoči preobleki izvornih barv in v okrasnih motivih iz polovice 19. stoletja. Cerkev je izgubila sivo patino dveh večjih restavratskih posegov, ki sta se zvrstila v

prejšnjem stoletju, ter je tako dobila notranji in zunanji videz, kakršen se je pokazal Rojančanom daljnjega leta 1862. Petkova otvoritev se je pričela z rezom trobarvnega traku na cerkvenem pragu (vprašljivo je sicer le dejstvo, ali je primerno, da se sferi najintimnejšega ver-

danjega čutenja doda trobarvni predznak). Prihod množice, ki se je za tržaškim škofom msgr. Evgenom Ravignanijem in županom Robertom Dipiazzo podala v cerkev, so podčrtale Frescobaldijeve in Pasquinijeve skladbe za orgle, na katere je igral Marco Zaccaron. Po uvodnem pozdravu domačega župnika je nastopil šestčlanski zbor gospel Cheril Porter & in the Spirit. Zbor združuje pevce iz Chicaga, Atlante in Memphis, ki so simbol afroameriške glasbe, njihov repertoar pa zaobjema pesmi spirituals, tradicionalne gospel in blues skladbe, skupina pa se rada posveča tudi avtorjem se-

danjega časa. V pozdravnem nagovoru je msgr. Ravignani pozdravil uspešno prenovitvena dela in se zahvalil tržaški občinski upravi, ki je lastnica objekta in je poskrbela za prenavo. Tržaški škof je imel del govora tudi v slovensčini, poleg nastopa otroškega pevske-

ga zbora Kraški slavček pod vodstvom s. Karmen Koren pa so bile to edine slovenske besede, ki so izzvenele na petkovi slavnosti. Pozdravil je tudi župan Dipiazza.

Ker so se leta 1955 zvrstila zadnja pomembnejša dela v cerkvi in je bil poseg zaradi močno dotrajane strehe nujen, je občina sklenila, da poveri arh. Enzu Angioliniju in tehničnemu občinskemu uradu nalogo za temeljita dela. Slednja so terjala štiri leta zahtevnih posegov, saj so cerkev prenovili takorekoč od poda do zvonika, še največje delo pa je bilo opravljen na stropu, da bi ohranili originalno arhitekturo šilastih obokov. Rojansko cerkev je dal leta 1857 postaviti tržaški župan De Tommasini, dograjena pa je bila 13. julija 1862, ko jo je blagoslovil škof Jernej Legat. Za novo cerkev so odšteli 84.000 goldinarjev, njena površina pa pokriva kar tisoč kvadratnih metrov.

Arh. Angiolini je z dia-projekcijami predstavil restavratska dela in se še posebej zaustavil ob raziskovanju originalnih barvnih odtenkov in motivov, ki so krasili cerkev. Oboke evidentirajo rdeče črte, okoli cerkve pa teče moder pas z zlato obarvanimi križi, sploh pa je novogotska notranjost izredno svetla in prikupna.

Matjaž Rustja

SSO in SKGZ Tiskovna konferenca

Šolstvo in zaščitni zakon: večni težavi

Na tiskovni konferenci, ki sta ju v petek, 18. junija, sklicali krovni organizaciji SSO in SKGZ, je bilo na dnevnem redu obravnavanje težav, ki tarajo slovensko šolstvo v Italiji, in sicer na šolsko-glasbenem področju, na področju priznavanja Sindikata slovenske šole in na položaju slovenskega učnega sistema v videmski pokrajini. "Žal pa je prišlo pred kratkim še do druge hude zadeve," je pojasnil predsednik SKGZ Rudi Pavšič, "to je napad na Benečijo spričo poskusov nekaterih predstavnikov Doma svoboda, da se spremenita naš zaščitni zakon in zakon št. 482." Ti zakonski predlogi, ki niso predvolilnega značaja, želijo ločiti beneško in rezijansko stvarnost (z izključitvijo rezijanske in nedinske

Foto IG

iz konteksta slovenske manjšinske logike) od ostalega področja, na katerem je naseljena naša manjšina v F-Jk, ter ju vključiti v širši okvir, v katerem so priznane pravice drugih narčnih variant raznih jezikov v Italiji: s tem pa je izkrivljena vsebina samega zaščitnega zakona. Krovni organizaciji sta se

nemudoma odločili za konkretno akcijo na podlagi dogovorov z vsemi pristojnimi organi, tako državnimi in deželnimi kot tudi slovenskimi. Problematično je tudi vprašanje, ki zadeva slovensko šolstvo v F-Jk. Nerešen ostaja položaj Sindikata slovenske šole, ki, kot je poudarila tajnica go-

riškega SSŠ Sonja Klanjšček, izpolnjuje vse pogoje za priznanje, saj se med drugim v njem prepoznava večina osebja, ki dela v šolah s slovenskim učnim jezikom, kot je tudi razvidno iz seznama sindikalnih odtegljajev. Ravnateljica dvojezičnega šolskega centra v Špetru Živa Gruden pa je poudarila težave na področju zahteve po ustanovitvi dvojezične nižje srednje šole. Tudi slovensko glasbeno šolstvo v deželi, kljub porastu učencev, ne more jasno načrtovati svoje bodočnosti - je povedala predsednica šolskega foruma Nataša Paulin -, zaradi negotovosti glede šolske reforme in tudi zato, ker je problem ustanovitve slovenske sekcije pri tržaškem konservatoriju Tartini še nerešen.

Predsednik SSO Sergij Pahor pa je uvodoma postavil vprašanje glede osipa, do katerega prihaja med samo šolsko kariero med slovenskimi dijaki, ki se po začetnem študiju v slovenskem jeziku odločijo za nadaljevanje izobrazbe na italijanskih šolah.

IG

V dvorani ZKB Občni zbor SDGZ

Pečenik: "Začnimo delati v novem duhu!"

Letnici 1996 (krah TKB) in 2004 (vstop Slovenije v EU) bosta ostali globoko zapisani v spominu naše narodnostne skupnosti, še najbolj v gospodarskih krogih. 1996-2004 je tudi obdobje, ko je Marino Pečenik predsedoval SDGZ-ju, ki se kljub spremenjenim razmeram lahko ponaša z dinamično dejavnostjo na tem področju. V ponedeljek, 14. t.m., je v dvorani Zadruga kraške banke na Opčinah potekal 28. redni občni zbor SDGZ-ja, ki je med drugim predvideval volitve novega vodstva. Pečenik je v svojem poročilu izhajal prav iz letošnjega mejnika. Vstop Slovenije v EU je namreč mimo retorike prinesel največ novosti in hkrati tudi največ možnosti prav v gospodarstvu. "Velike mednarodne spremembe predstavljajo za

gospodarstvo in obsejno skupnost pomembno priložnost, ki jo moramo primerno izkoristiti za skupen družbeni razvoj. V začetku bodo trgovci, avto-prevozniki in gostinci občutili negativno plat, a dolgoročno si bo treba zavihati rokave, da bomo znali izkoristiti to priložnost za nov ekonomski, socialni in politični zagon. Začnimo delati v novem duhu," je spodbudil Pečenik. Pri tem je poudaril povezovalno in spodbujevalno vlogo Združenja v novi tržni razsežnosti, kjer temu da splošna gospodarska stagnacija v Evropi, Italiji in še posebno v naši pokrajini nalaga Združenju nelahke odgovornosti, da zagotovi svojim koristnikom vse možnosti za uspešno delovanje. Dalje je Pečenik izpostavil pomen Foruma za gospodarstvo,

uspele povezave s sorodnimi stanovskimi organizacijami in težave v odnosih s krajevnimi občinskimi upravami. Na deželni ravni je sicer prišlo letos do podpisa protokola o politiki dogovarjanja med deželo in družbenimi silami. V odnosih s slovenskimi dejavniki je posebej poudaril stike z območnimi zbormi, ki delujejo ob meji. V okviru Urada za Evropo, ki je maja letos postal samostojno podjetje Euroservis, je prišlo do raznih sporazumov (npr. večletni projekt Interreg za internacionalizacijo obrnih con v Sloveniji).

Pred volitvami novega deželnega predsedstva je Edi Kraus (na sliki) podal program, ki si ga je zastavilo prenovljeno vodstvo, v katero so bili izvoljeni Rado Andolšek, Edi Daneu, Edi Ferluga, Giancarlo Foraus, Edi Kraus, Martina Malalan, Boris Siega, Viktor Tomsič in Boris Zidarič. Avto-

Foto JMP

matično so člani predsedstva tudi predsedniki sekcij. V nadzornem odboru bodo sedeli Marino Pečenik, Mario Mucci in Sonja Skabar, namestnika pa sta Aleksander Harej in Robert Vidoni.

AL

Upravne volitve v okoliških občinah V slogi je moč!

Foto Kroma

Upravne volitve v treh okoliških občinah (v Zgoniku, Dolini in Repentabru) so zabeležile, kot je bilo seveda pričakovati, tako ali drugače zmago slovenskih kandidatov. Trem občinam se torej obeta petletno obdobje v znaku kontinuitete, saj sta bila župana v Zgoniku in Repenta-

bru potrjena za naslednji mandat; novoizvoljena Premolinova pa bo v Dolini nadaljevala domet prejšnje Pangerčeve uprave, v kateri je zasedala mesto podžupanje.

V Repentabru in Dolini je pokrajinski sporazum med LD, Marjetico in SSK obrodil zaželene sadove. "Splošni izid je zelo pozitiven," nam je povedal pokrajinski tajnik SSK Peter Močnik. "Po petnajstih letih je Slovenska skupnost prišla spet do svojega župana, čeprav seveda v koaliciji. To pa je vsekakor znak, da je SSK še pomemben politični dejavnik". Močnik se veseli tudi rezultata v Repentabru, "kjer popolnoma nov kandidat za pičlih 17 glasov ni postal župan. Zavidljiv rezultat torej!" Izid v zgoniški občini pa načelnja vrsto vprašanj. Eno zadeva premislek rezultata znotraj same stranke, je pojasnil Močnik. "Podčrtal pa bi, da je to edina

občina, kjer je zmagala čisto levičarska lista: neopazno je morda šlo mimo, da predstavnik Marjetice ni bil izvoljen na Sarđočevo listi, ki je že dvakrat zaporedoma zavrnila sodelovanje s Slovensko skupnostjo. Dolina in Repentabor dokazuje, da Slovenci zmagujemo, če sodelujemo složno. Zapiiranje v ideološke kroge prinaša samo dodatno število italijanskih svetovalcev Nacionalnega zavezništva." Močnik je ostro podčrtal dejstvo, da so v Zgoniku vsi trije svetovalci iz vrst Finijeve stranke: eden je celo iz Trsta. "Osebnostno upam, da bo Sarđoče preučil to situacijo in da bo izbral, ali želi prihodnjič stanje, podobno kot je na Repentabru (Slovenci obvladamo občino z 11 svetovalci na 12), ali pa da se bo 'zabaval' s svojimi sedmimi komunističnimi svetniki proti fašističnim svetovalcem. Radoveden sem, kam bo tako okolje privedlo občino." Tako se je izrazil pokrajinski tajnik SSK in še enkrat poudaril, da tovrstne ideološke pregrade bodo imele le negativne učinke za našo skupnost. "Kot

podpisnik dogovora na pokrajinski ravni pa bom vztrajal na tem, da le sodelovanje lahko utrdi našo prisotnost v občini". Če pa upremo pogled na dokončne rezultate evropskih volitev, gre razbrati tudi v tržaški pokrajini, podobno kot na vsedržavni ravni, močno nazadovanje Berlusconijeve liste Forza Italia, ki je dosegla le 22%. Obratno pa je Oljka dosegla višji odstotek glasov pri nas kot drugod po Italiji (34%). Prodijevi listi gre dodati še uspeh Južnotirolske ljudske stranke, ki je na volitvah sodelovala s stranko Slovenske skupnosti; njen kandidat Drago Štoka je dobil 2.555 preferenc. "Štokov rezultat dokazuje," je še povedal Močnik, "da še precej Slovencev zaupa na tako visoki ravni slovenskemu predstavniku." Največ preferenc med Slovenci je vsekakor dosegel predstavnik SKP Igor Canciani (2.815), Stojan Spetič iz vrst Italijanskih komunistov pa 2.003 glasov.

Igor Gregori

Izjava / Županski kandidat SSK v občini Zgonik Dimitrij Žbogar

Županski kandidat Slovenske skupnosti na občinskih volitvah v Zgoniku Dimitrij Žbogar se je v tiskovnem poročilu iskreno zahvalil zvestim volivkam in volivcem, ki so "v tako težkih okoliščinah oddali svoj glas kandidatu Slovenske skupnosti in jim, kot doslej, naložili nelahko nalogo opozicije". "Ko se v sedanji upravni koaliciji zbirajo skoraj vse politične sile, prisotne med našimi ljudmi, je vloga opozicije izredno odgovorna in težka," ugotavlja županski kandidat SSK, ki dostavlja, da je zato tudi toliko bolj dragocena za delovanje demokratičnega sistema.

je to zgodilo v dolinski in repentabski občini. Sedanji župan je za svoje politične sopotnike raje izbral italijanske predstavnike kot nas, ki

"Zgoniška SSK," je še zapisal Žbogar, "obžaluje, da se v tej občini niso mogle premostiti stare delitve, ki še vedno razdvajajo našo skupnost, kot se od vedno predstavlja živ in ustvarjen del občinske stvarnosti. V prihodnji mandatni dobi čakajo novo upravo pomembne in odgovorne odločitve. V mislih imamo predvsem sprejetje novega regulacijskega načrta, a tudi pomembna javna dela. Budno bomo sledili izbiri in delu občinske uprave ter redno poročali javnosti o vsem, kar bo lahko prizadelo naše občane." V tiskovnem poročilu Dimitrija Žbogarja je nadalje zapisano: "Čeprav ima sedanja uprava tako široko politično podporo, je med našimi občani opazno negotovanje zaradi preteklih napačnih izbir občinske uprave, kar pa s težavo prihaja do izraza v javnosti. Zato bo naša opozicija kritična, a konstruktivna."

od vedno predstavlja živ in ustvarjen del občinske stvarnosti. V prihodnji mandatni dobi čakajo novo upravo pomembne in odgovorne odločitve. V mislih imamo predvsem sprejetje novega regulacijskega načrta, a tudi pomembna javna dela. Budno bomo sledili izbiri in delu občinske uprave ter redno poročali javnosti o vsem, kar bo lahko prizadelo naše občane." V tiskovnem poročilu Dimitrija Žbogarja je nadalje zapisano: "Čeprav ima sedanja uprava tako široko politično podporo, je med našimi občani opazno negotovanje zaradi preteklih napačnih izbir občinske uprave, kar pa s težavo prihaja do izraza v javnosti. Zato bo naša opozicija kritična, a konstruktivna."

Mladika Nova številka

V žarišču tokrat vstop Slovenije v EU

Začetne strani četrte številke tržaške revije Mladika so posvečene vstopu Slovenije v Evropsko unijo. To je tema uvodnega članka z naslovom *Biti v Evropi, biti Evropa*. Avtor članka sklepa svoje misli s spoznanjem, da bo Evropa pozitivno učinkovala na Slovenijo in pripomogla k izboljšanju položaja slovenskih manjšin, seveda, če bodo te znale izkoristiti možnosti, ki se jim postavljajo. Evropa predstavlja tudi jamstvo za mir, to je neobhodno potrebna razmera, v kateri lahko država načrtuje svoj razvoj in prihodnost. Stvarna je vsekakor možnost izgube narodne identitete in lastnega jezika, a to lahko razblini le samozavest posameznika.

Vodja Urada za slovenski jezik Janez Dular piše o odnosu Slovencev do materinega jezika v EU. S tem se je uresničila ideja o skupnem kulturnem prostoru. Bolj zapleten je položaj slovenskega jezika na institucionalni ravni: naš jezik je postal eden od uradnih jezikov Evropske unije, ob tem pa je tudi razbrati pomanjkljivosti jezikovno političnih ukrepov slovenske države in neuspešnost slovenskih pogajalcev v evropskih ustanovah. Ti niso uveljavili zakonsko zagotovljenega varo-

vanja slovensčine na domačih tleh in pristali so le na minimalni standard o rabi slovensčine.

Literarni del revije se začneja z izborom pesmi Vere Valčić Belič, Anice Perpar in Vladimirja Kosa ter novelo Marte Pavlovič Zdrava, Marija. Ta novela je dobila drugo nagrado za prozo na literarnem natečaju Mladike za leto 2003. Povojno obdobje v Trstu obujajo spomini Petra Merkuja, Ivo Jevnikar pa v svoji rubriki Iz arhivov in predalov objavlja drugi del spominov primorskega

padalca Stanislava Simčiča. Bruna Pertot predstavi knjigo iz začetka stoletja, ki je bila last Narodnega doma v Trstu pred njegovim požigom. Gledališki del Mladike pripada peresu Maje Lapornik, ki govori o predstavi Evropa je ena Roža in o delu pesnika in pisatelja Marija Čuka Razpoka v krogu. Mladiko dopolnjujejo še članki Mitje Petarosa o zastavoslovju, novice iz zamejstva in zdomstva, ocena pesmi Borisa Pangerca, napisanih v tržaškem narečju, in poročilo knjižničarja Knjižnice Dušana Černeta o obisku slovenskih župnij v Nemčiji. Tudi mladinska priloga Rast usmerja svoj fokus na nedavni vstop Slovenije v EU.

Otvoritev Joycovega muzeja

Ko se je Leopold Bloom sprehajal po Trstu...

Dne 16. junija se je predavnimi leti gospod Leopold Bloom sprehajal po dublinskih zakotnih predelih in, kar je še bolj značilno za svojevrstnega junaka najbolj znanega Joysovega romana Ulikse, se je sočasno "svobodno" potepal po vrtincu svojih misli. Ta junijski dan je tako postal priložnost, da se po vsem svetu počasti spomin na genialnega irskega pisatelja Jamesa

Foto IG

Joyca, ki ga je živahna življenjska usoda popeljala tudi v naše kraje, iz katerih je marsikaj črpal in nato prelil v svoje najslavnejše literarno delo. Veliko časa je pisatelj prebil v Trstu. O njegovem dvoreznom prijateljstvu z Italom Svevom se je veliko govorilo in pisalo: še toliko bolj danes, saj bosta Svevo in Joyce še naprej, vsaj idealno, nadaljevala s svojimi visoko strokovno literarnimi (pa tudi drugimi) dizertacijami v prostorih mestne knjižnice na trgu Hortis. V drugem nadstropju poslojpa, ki že nekaj let gosti t.i. Svevov muzej, so prejšnji teden, v sredo, 16. t.m., slavnostno odprli prostore Joycovega muzeja. Lokacija muzeja ni prostorna, v njej pa je veliko dragocenih publikacij, knjig in revij, namenjenih slavnemu Ircu. Radovedneži

in poklicni raziskovalci Joycovega opusa pa bodo lahko razpolagali tudi z najrazličnejšimi izvodi njegovih knjig in s kritičnimi študijami, ki so v vseh teh desetletjih nastajale po vsem svetu.

Muzej, ki je nastal na podlagi dogovora med tržaško univerzo in tržaško občino, je le stalna os, okrog katere se bodo čez poletje do oktobra zvrstile še stranske manifestacije

Joycu v čast. 24. junija je na programu v Muzeju Revoltella predstavitev eseja Johna McCourta "James Joyce: Bloomova leta". Vedno v Revoltelli bo 27. junija uradna otvoritev šole Trieste Joyce Schoole, ki bo letos gostila pisateljico Jennifer Johnston. Julija pa bodo igralci gledališča La Contrada uprizorili po mestnih ulicah najpomembnejše prizore, ki zadevajo Joycov prihod in bivanje v našem mestu. Joycovo leto bo sklenila gledališka predstava prof. Renza Crivellija "Nora: l' altro monologo" v postavitvi stalnega gledališča Rossetti. Z muzejem se lahko kdorkoli poveže tudi preko internet naslova www.museojoyce.it, kjer bo lahko dobil marsikatero dragoceno informacijo o njegovem delovanju.

Obvestila

V nedeljo, 27. t.m., bo župnija Sv. Križ pri Trstu praznovala god svojih župnijskih zavetnikov sv. Petra in Pavla. Sv. maša bo ob 10. uri nato pa procesija z Najsvetejšim po vasi. Vabljeni!

Vpisani izletniki za izlet v Lurd in Španijo od ponedeljka, 12., do 20. julija, naj poravnajo preostanek cene izleta do konca meseca junija. Najbolj gotovo me boste dobili po 20. uri zvečer (tel./tajnica in fax 040 226117). Izlet je že zagotovljen, čeprav manjka še nekaj ljudi. V najslabšem primeru boste doplačali še vsak po 15,00-20,00 evrov na osebo. Pol penziona, avtobusni prevoz z vožnji na vseh mestih stanejo 770,00 evrov na osebo; dodatek za enoposteljno sobo še 25,00 evrov. Za potovanje je dovolj veljavna osebna izkaznica. Na izletu bomo videli glavno in

najbolj znano Marijino božjo pot in se potepali po drugih španskih mestih. Ob vračanju si bomo ogledali še Avignon. Pohitite z vpisi!

Darovi

Furlan Livija Cotič daruje za misijon 50,00 evrov.

Anica in Jožica Terčon darujeta za spomin na Ivana Terčona 30,00 evrov za cerkev v Mavhinjah.

V spomin na pokojne Grgič darujeta Marija in Danica Marc 50,00 evrov za cerkev v Bazovici.

V spomin na pokojne župljane in znanca daruje Meri Ozbič 20,00 evrov za cerkev v Bazovici.

Zahvala

Gospod Franc Zlobec, ki je 11. t.m. daroval diamantno sv. mašo v cerkvi Sv. Ivana v Trstu, se vsem poznanim in skritim dobrotnikom iskreno zahvaljuje za molitve, čestitke, darove, sodelovanja in prisotnost pri sv. daritvi.

Lonjer Odkritje plošče bratom Čok

Zaslужnim narodnim delavcem in vsem nam

Kot smo že poročali, bo v soboto, 26. junija, v Lonjerju slovesnost ob odkritju plošče v spomin na tri zaslužne narodne delavce iz družine "Županovih" ali Čokovih, in sicer na brate Antona, Andreja in Ivana Marijo. Anton Čok (1878-1927) je bil duhovnik in socialni delavec iz kroga Janeza Evangelista Kreka, Andrej (1884-1942) kulturni delavec in zadnji ravnatelj Ciril-Metodove šole pri Sv. Jakobu v Trstu, Ivan Marija (1886-1948) pa odvetnik in politik.

Delegacija prirediteljev (Društvo TIGR v sodelovanju s SKD Lonjer-Katinara in Krožkom Virgil Šček) bo v soboto najprej obiskala grobove treh slavljencev: ob 9. uri bo položila šopek na grob Andreja Čoka na Opčinah, ob 9.30 pa na grobova Antona in Ivana Marije na Katinari. Ob 10. uri bo v mali dvorani Športno-kulturnega centra v Lonjerju krajši simpozij o Čokovih. O Andreju bo govorila publicistka Lida Debeljak Turk, o Antonu profesor Tomaž Simčič, o Ivanu Mariji pa zgodovinar Gorazd Bajc. Ob 11.30 bo slovesnost pred so-

sednjo rojstno hišo, Lonjerska cesta 269. Nastopil bo moški pevski zbor Tabor z Opčin pod vodstvom Aleksandra Sluge. Pozdrav v imenu vaše skupnosti bo podal mladi Rok Opetl, ploščo bo odkril sin Ivana Marije Sava Čok iz Atlante, blagoslovil pa domači župnik Anton Žužek. Slavnostni govor bo imel predsednik Društva TIGR Franjo Batagelj iz Nove Gorice, recitirali bodo domači otroci, na koncu pa bo še družabnost. (Na sliki duhovnik Anton Čok 1878-1927)

Društvo TIGR Primorske, SKD Lonjer-Katinara in Krožek za družbena vprašanja Virgil Šček

vabijo

v soboto, 26. junija 2004,

na srečanje v Lonjerju, kjer bosta ob 10. uri v Športno-kulturnem centru krajši simpozij, ob 11.30 pa na pročelju sosednje rojstne hiše

ODKRITJE PLOŠČE V SPOMIN NA BRATE ANTONA, ANDREJA IN IVANA MARIJO ČOKA

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV

vabi na srečanje pritrkovalskih skupin

POJO, POJO ZVONVI

V Štivanu, v nedeljo, 27. junija, ob 18. uri bomo poslušali petje in recitacije, predvsem pa veselo pritrkovanje zvonov.

Politehnika v Novi Gorici bo podelila Romanu Prodiu častni doktorat

V Zboru za republiko razširitev pogovorov o prihodnosti Slovenije

Med vzroki za nizko udeležbo na volitvah v Evropski parlament naj bi bila po mnenju vodnih strank predvsem premajhna zainteresiranost javnosti za oddaljeno in v marsičem še neznanu oziroma nerazpoznavno evropsko povezavo v Bruslju, opozicija pa ima svojo razlago. Po njenem mnenju naj bi nizka volilna udeležba bila predvsem dejanje protesta proti razmeram v Sloveniji, kjer je socialno razslojevanje doseglo tak obseg, da se demokracija ne more več normalno in nemoteno razvijati, tudi zato, ker jo slabita korupcija in nadutost oblasti, zlasti največje politične stranke, LDS. Zadnji primer: Preiskovalna komisija državnega zbora za ugotovitev odgovornosti pristojnih oseb in nosilcev javnih pooblastil glede nakupa in prodaje električne energije, zaradi česar je bila domnevno povzročena gospodarska škoda v sistemu slovenskega gospodarstva, je v svojem poročilu, ki je bilo objavljeno v Poročevalcu, glasilo parlamenta zapisala, "da je nesporno ugotovila, da je Sloveniji bila povzročena velika gospodarska škoda v višini najmanj čez 16 milijard tolarjev." Po njenih ugotovitvah so za povzročeno gospodarsko škodo odgovorni tudi nekdanji predsednik vlade dr. Janez Drnovšek, nekdanji podpredsednik vlade Anton Rop, bivši minister za gospodarstvo dr. Tea Petrin.

Komisija je zapisala, "da v Sloveniji ni običajno, da bi za povzročeno izgubo nosilci političnih funkcij in javnih pooblastil nosili kakršnokoli odgovornost. Tudi gospodarske škode naša sodišča za takšne primere ne ugotavljajo, kaj šele da bi jo bile odgovorne osebe dolžne vrniti. To je močno le v ZDA in nekaterih drugih demokratičnih državah, kjer se odgovornim, potem ko so pravnomočno obsojeni, poleg visokih kazni naloži povrnitev povzročene škode ter zapleni njihovo nezakonitno pridobljeno premoženje." Nizka udeležba na volitvah v Evropski parlament ne presega niti delavcev in sindikatov. Eden od njihovih predstavnikov, sindikalist Tomaž Kšela, je v komentarju o volilnih izidih zapisal: "Medtem ko si v tej deželi borzni mešetarji in vsi drugi, ki imajo mnogo pod pal-

cem, manejo roke zaradi visokih donosov na borzi, je velika večina vseh, ki živijo le od plač, že dalj časa zelo nezadovoljna. Javno vprašujejo, kako naj s 75.000 ali 100.000 ali 120.000

tolarji na mesec preživljajo svoje družine. Delavcem, ki so najbolj občutili breme prehoda iz t.i. socializma v kapitalizem, je po več kot desetletju odpovedovanja na račun tega, da je Slovenija postala članica EU, zategovanja pasu dovolj." Nastanek Zbora za republiko, novega gibanja Civilne družbe v Sloveniji, je vzbudil zanimanje javnosti, opozicijskih strank, različne odmeve, vendar tudi polemična oz. odklonilna stališča predsednika vlade in predsednika LDS Antona Ropa. O ustanovitvi je sredstva javnega obveščanja obvestila SDS, Zbor za republiko pa je oblikovalo 26 znanih osebnosti z raznih področij. Prvi podpisnik je zunanji minister dr. Dimitrij Rupel, sledijo pa predsednika opozicijskih SDS in NSI, Janez Janša in dr. Andrej Bajuk, nekdanja kandidatka za predsednico republike Barbara Brezigar, bivša ustavna

sodnika Peter Jambreč in Lovro Šturm ter razumniki iz kroga Nove revije.

Prva javna tribuna Zbora za republiko je bila v sredo, 23. t.m., v Ljubljani. Obravnavali so nekaj tez in argumentov, ki naj bi spodbudili javni dialog med vsemi političnimi strankami in državljani. Podpisniki izhajajo iz mnenja, da je bil pri razvoju Slovenije doslej uresničen samo del slovenskega nacionalnega programa iz obdobja osamosvajanja. "Za novo fasado slovenskega doma je skrite še veliko nepospravljene prtljaje iz prejšnjih časov, precej nereda je v hiši in na dvorišču, veliko nepometanega prahu in pajčevine ter še kak okostnjak v tej ali oni omarji."

V politiki zaradi jesenskih volitev brez predaha

Slovenske stranke se tudi med poletnicami intenzivno pripravljajo na parlamentarne volitve, ki bodo jeseni. Premier Anton Rop je razložil strategijo Slovenije do leta 2013, ki predvideva, da bi se Slovenija do tedaj uvrstila med najbolj uspešne v EU. Po mnenju izvedencev pa gre bolj za želje in pričakovanja kot pa za stvarne možnosti. Državni zbor je v sredo, 23. t.m., razglasil spremembo treh členov ustave. Nanašajo se na enakopravnost žensk, pravice invalidov in na pravico državljanov Slovenije do pokojnine in socialne zaščite.

Marjan Drobež

Pomemben projekt za kakovost življenja Zgrajen vodovod za prebivalce Gore nad Ajdovščino

Postavitvijo spominskega obeležja pred združenim domom na Colu v nedeljo, 20. t.m., so uresničili projekt, ki je bil velika želja in cilj kar nekaj rodov na Gori, kot imenujejo kraje nad Ajdovščino oz. Zgornjo Vipavsko dolino. Dobili so namreč vodovod, to je javno infrastrukturo, ki je velikega pomena za celotno Goro, zlasti pa seveda za življenje njenih prebivalcev. Zgodovina projekta o vodovodu je dolga. Že med prvo svetovno vojno je avstro-ogrska država zgradila zasnovano vodovoda, ki so ga uporabljali za potrebe vojske na soški fronti. Italija je zgradila osek vodovoda od reke Hublja do Sinjega vrha v Trnovskem gozdu. Po drugi svetovni vojni so nove oblasti omrežje opustile, vodovodne cevi pa odpeljale drugam v Jugoslavijo. Sledila so obdobja, ko vodovoda niso več načrtovali in o projektu so čedalje manj govorili. Šele v samostojni državi Sloveniji so gradnjo nadaljevali, in, kot zapisano, je v naselja in vasi na Gori, ki se nahajajo na 960 metrih nadmorske višine, v nedeljo, 20. junija, pritekla voda. Vodovod je zgrajen po modernih načelih in izkušnjah, pridobljenih pri razvoju takšnih infrastrukturnih objektov in naprav na razpotegjenih območjih, ki so tudi redko naseljena. Na Gori, vključno s Colom, živi 1.687 prebivalcev, skupna dolžina vodovodnih linij pa znaša kar 65 kilometrov. Na nov vodovod bo možno priključiti tudi naselji

Višnje in Podkraj, ki imata 594 prebivalcev. Vodo za omenjeni vodovod Gora, kot ga imenujejo, bodo črpali iz zajetja Skuk, ki se nahaja med Lokavcem in Predmejo. V njem so velike rezerve vode, ki omogočajo porabo sedemnajst litrov na sekundo. Za primerjavo navajamo, da sedanja poraba na Gori znaša okoli enajst litrov vode na sekundo. Novi vodovodni sistem bo spričo omenjenih možnosti in rezerv zajetja Skuk zagotavljal zadostno porabo vode na Gori za obdobje naslednjih petdesetih do šestdesetih let. Peter Kete, univ. dipl. inž. gradbeništva iz občinske uprave v Ajdovščini, ki je strokovno usmerjal gradnjo omenjenega višinskega vodovoda, je v pogovoru za naš časnik poudaril, "da voda iz zajetja Skuk bakteriološko in kemično povsem ustreza." Nov vodovod sodi med največje naložbe, izvedene v zadnjih desetletjih na območju Zgornje Vipavske doline, zanjo pa sta si prizadevala občina Ajdovščina in država. Iz svojih proračunov sta v projekt vložila okoli 927 milijonov tolarjev. Prebivalci Gore so prispevali približno 200 milijonov tolarjev. Zelo pomemben pa je bil tudi delež EU iz njenega programa predpristopne pomoči (ISPA), ki je znašal 273 milijonov tolarjev. Nekaj sredstev iz tega programa so namenili tudi za uresničitev nekaterih preostalih projektov v vodnem gospodarstvu oz. za izboljšanje preskrbe z vodo na drugih območjih občine Ajdovščina. M.

Novogoriški župan Brulc opozarja in protestira Ministri zanikajo ali pa na vloge ne odgovarjajo

Župan mestne občine Nova Gorica Mirko Brulc (na sliki) je zaskrbljen zaradi odnosa in politike države do

krajne samouprave in njenih pristojnosti. Kar naprej se namreč dogaja, da posamezna ministrstva ali vlada sprejemajo uredbe in druge ukrepe, s katerimi krepijo in povečujejo državni centralizem na raznih področjih. Na opozorila in proteste odgovarjajo s trditvami, ki niso resnične in prepričljive, ali pa na vloge, ki jih v Ljubljano pošilja župan Mirko Brulc, sploh ne odgovorijo. Župan Mirko Brulc je nedavno ministra za notranje zadeve dr. Rada Bohinca povabil, naj naroči policiji, da poenostavi oz. zmanjša nadzorstvo pri prehajanju slovensko-italijanske meje. Zapisal je, "da so kolone vozil s potniki, ki čakajo na prehod meje, predolge. Slovenski policisti zelo natančno pregledujejo dokumente, čeprav je bila kontrola že pred 1. majem, torej pred vstopom Slovenije v EU, precej sproščena. Tudi sedaj naši obmejni organi izvajajo poostreno kontrolo dokumentov, kar prebivalce z obeh strani meje še posebej čudi, saj vsi vemo, da potniki večinoma prihajajo iz Italije... Zavedamo se, da je kontrola osebnih dokumentov ob prehodu slovensko-italijanske meje zaenkrat še nujno zlo, kljub temu pa smo pre-

pričani, da se lahko brez velike škode postopek poenostavi na ta način, da policija opravlja kontrolo osebnih dokumentov vzorčno. Samo še malo je potrebno, pa bo meja med Slovenijo in Italijo taka, kot mora biti med obema enakopravnima članicama EU." Na omenjena razmišljanja in predloge notranji minister uradno še ni odgovoril, toda v

pogovoru z neko časnikarko v Novi Gorici je zatrdil, da se v režimu prehodov čez mejo ni nič splošno slabšalo in torej ni kaj spreminjati, ker vse poteka po pravilih EU. Župan Mirko Brulc pa je pred nekaj dnevi poslal novo pismo, tokrat Janezu Kopaču, ministru za okolje, prostor in energijo. V njem je protestiral zoper centralizacijo elektrodistribucijskih podjetij, kakršno je Elektro Primorska, ki ima sedež v Novi Gorici. Ministru očita, da namerava po hitrem postopku ustanoviti holding podjetje za razdeljevanje električne energije, čeprav novela energetskega zakona ne narekuje tako radikalne reorganizacije, kot jo predlaga minister. Nasprotno, predvideno je triletno prehodno obdobje, ki je namenjeno temu, da se mirno, pretehtano in v dogovoru s prizadetimi podjetji ter strokovno javnostjo ugotovi najbolj primerna osnova za uresničitev dopolnil omenjenega". M.

Kratke

Nova muzejska zbirka v Šmartnem

V Šmartnem, srednjeveškem naselju, ki je tudi kulturni in zgodovinski spomenik, postopno obnavljajo in oživljajo stare hiše. Pri tem usklajujejo svoje poglede, načrte in težnje prebivalci Šmartnega, tamkajšnje Turistično društvo, Občina Brda in posamezne organizacije ter podjetja iz vse Slovenije. V zadnjem času je Industrija Salonit iz Anhovega preuredila neko zgradbo, ki je v slabem

stanju, v reprezentančno poslopje za svoje poslovne partnerje. Le-teh je veliko in prihajajo iz tujih držav.

Precejšnjega zanimanja obiskovalcev je deležna nova stalna zbirka fosilov ter naravnih in kulturnih zanimivosti Brd, ki jo je zasnoval Stanislav Bačar, bibliofil in navdušen preučevalec sveta okamin, fosilov. Iz svoje bogate geološke zbirke v Ajdovščini, ki deluje pod okriljem Goriškega muzeja, je fosile in geološke muzealije, ki se nanašajo na Brda, prenesel v novo stalno zbirko v Šmartnem. Ob otvoritvi muzejske zbirke v Šmartnem je Goriški muzej izdal priložnostno knjižnico, v kateri strokovnjaka dr. Rajko Pavlovec in ing. geologije Martina Stupar predstavljata in ocenjujeta razstavo.

Na razstavi so s fotografijami in kratkimi opisi prikazane nekatere od skupaj osemindvajsetih naravnih vrednot Brd. Martina Stupar, univ. dipl. inž. geologije, je v že omenjeni knjižici zapisala, "da so bila v hišu okrog Vipolž in Cerovega odkrita edinstvena nahajališča fosilov v Sloveniji. Zaradi pomembnosti najdbe je nahajališče pri Vipolžah predlagano v zavarovanje za naravni spomenik državnega pomena.

V Sloveniji je več kot polovica pokojnin nižjih od sto tisoč tolarjev

Poročilo o poslovanju Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, ki je bilo objavljeno pred nekaj dnevi, vsebuje več aktualnih, a tudi zaskrbiljujočih ugotovitev. Gre za nadaljnje naraščanje števila upokojencev, ki jih je v Sloveniji že okoli 520 tisoč. Prejemajo bodisi starostne ali pa invalidske, družinske oz. vdovske pokojnine. Podrobna analiza veljavne sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja, vključno s predlogi za nekatere spremembe, je objavljena tudi v novi številki Poročevalca, glasila državnega zbora Slovenije. V društvih upokojencev in v njihovih glasilih opozarjajo, da je kar dobrih 55% vseh vrst pokojnin nižjih od 100 tisoč tolarjev. Samo starostnih pokojnin pod omenjenim zneskom je dobrih 44%. Višino pokojnin razčlenjuje tudi uvodnik, objavljen v novi številki časnika Vzajemnost, ki ga izdajata Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije in Zveza društev upokojencev Slovenije. Odgovorna urednica omenjenega glasila Marinka Levičar je zapisala, "da vsak razumen človek ve, da pokojnina do 100 tisoč tolarjev mesečno omogoča le golo preživetje. Z anketo so ugotovili, da bi se bila polovica upokojencev v Sloveniji pripravljena ponovno zaposliti v manjšem obsegu, da bi si tako izboljšali svoje socialne razmere. Vendar pa bi morala država za takšne zaposlitve uesti olajšave, kakršnih so deležni študenti, ki delajo prek študentskih servisov. Še več starejših pa bi delalo in seveda s tem zaslužilo, če ne bi bilo nobenih omejitev. Kar 72% anketiranih upokojencev pričakuje, da bo oblast z vsebinskimi programi, s spodbudno zakonodajo in z olajšavami poskrbela, da bodo upokojenci lahko še kaj zaslužili. Seveda tisti, ki to zmorejo. Takih pa je v Sloveniji veliko, saj je po službi nizke upokojitvene starosti, določene v nekem prejšnjem zakonu, v državi veliko "mladih" upokojencev."

Pridelovanje češenj na prvem mestu med sadjem v Goriških Brdih

V Goriških Brdih so bile v nedeljo, 13. t.m., zaključne prireditve letošnjega praznika češenj. V središču pozornosti obiskovalcev so bile seveda češnje, katerih pridelava se je spričo visokih stroškov obriranja in negotovega trga v zadnjih desetletjih nekoliko zmanjšala, sedaj pa se spet povečuje. Pridelavo najbolj spodbujajo nove sorte nizkih dreves, ki omogočajo enostavno in hitro obiranje tega prvega sadja v letu. V Goriških Brdih je pridelovanje češenj ponovno najbolj razširjeno, pred gojenjem fig, sliv, breskev, marelic in hrušk. Letos so pridelali okoli 900 ton češenj. V Brdih je zdaj posajenih okoli 36 tisoč češnjevih dreves, urejenih nasadov pa imajo približno 120 hektarov.

Tudi v Solkanu turistično naselje

Na pobudo in s prizadevanjem krajevne skupnosti (to je organa lokalne samouprave) so v Solkanu ustanovili turistično društvo. Pridružuje se drugim takim društvom na Goriškem, ki prispevajo k razpoznavnosti in razvoju posameznih naselij. Društvo v Solkanu je 11. t.m. s priložnostno slovesnostjo odprlo svojo pisarno na Trgu Jožeta Srebriča št. 4, torej v centru tega naselja, ki je staro več kot tisoč let. Novo turistično društvo se bo zavzemalo za ovrednotenje pomembnosti Solkana, kot so ostaline oz. pomniki iz prve svetovne vojne, bazilika in božja pot na Sveti Gori, možnosti turizma na reki Soči in vloga naselja kot izhodišča potovanj v Goriška Brda in Posočje. Ko bo državna meja z Italijo - predvidoma do leta 2007 - odpravljena, naj bi se v Solkanu, tako menijo, povečal zlasti obisk gostov oz. turistov iz Italije.

Pri pospeševanju turizma in pri nadaljnji prepoznavnosti kraja bodo s svojim znanjem, izkušnjami in predlogi sodelovali tudi dr. Branko Marušič, domačin in znani zgodovinar, društvo Soška fronta in založnik Branko Lušina.

Cin-cin-cin Cene v Kromberku

V petek, 18. t.m., je bila v Goriškem muzeju v Kromberku predstavitev knjige ljudskih igrin in pesmic z Gore Cin-cin-cin Cene, ki je pred kratkim izšla pri Goriški Mohorjevi družbi. Knjigo sta uredila Franc Černigoj, ki je te pesmice zbral, in Silva Karim, ki jih je s svojo spretnostjo ilustrirala. Ob prisotnosti obeh avtorjev, ki sta poudarila, kako sta s pripravo te knjige odkrivala lastno otroštvo, pa tudi bogastvo ljudske tradicije Gore in njenih ljudi, za katero je v zadnjih letih vse več zanimanja, je spregovorila tudi mag. Mirjam Podsednik z Zavoda za šolstvo v Novi Gorici, ki je podčrtala, kako v Cenetu vedno nanovo odkriva vrednino in bogastvo narodnega izročila, ki postaja predvsem za mlajše rodove neprecenljiva dediščina. Najlepša popestritev tega predstavitevne večera pa so seveda bili otroci z Otiče, ki so pod mentorstvom učiteljice Ivce Vidmar pričarali Cenetov svet v vsej njegovi pristnosti.

Z vstopom v EU so se povečale turistične možnosti Slovenije Okrog 40% Slovencev letos ne bo odšlo na počitnice

V Sloveniji se je tudi vlada začela bolj zanimati za turizem, ki naj bi postal ena najpomembnejših gospodarskih dejavnosti v državi. Z uredbo je pri ministrstvu za gospodarstvo ustanovila poseben Direktorat za turizem, ki bo izvajal projekte za napredek te panoge. O tem so razpravljali tudi na nedavnem, sedmem zapored, Slovenskem turističnem forumu, ki so se ga udeležili tudi premier Anton Rop, minister za gospodarstvo dr. Matej Lahovnik in državna podsekretarka za

turizem mag. Darja Radić. Po pričakovanjih naj bi se letos obisk tujih turistov v Sloveniji še povečal tudi zaradi tega, ker je slovenska država s sprejemom v EU postala bolj prepoznavna. Od leta 1998 dalje se obiski tujih turistov vsako leto povečujejo po stopnji okoli 8%, povprečna rast prihodka tujih gostov pa za približno 4%. Tuj turisti so, denimo, v lanskem letu potrošili v Sloveniji za okoli 40 milijonov evrov več kot v letu prej. Tuj turisti dosega več kot polovico vseh prenočitev v

Sloveniji. Največ tujih gostov prihaja iz Avstrije, Italije in Nemčije. Obiskujejo dvajset najbolj znanih oz. zanimivih turističnih krajev na slovenski obali, na Gorenjskem, Ljubljano in tudi slovenska zdravilišča. Opažajo, da je Ljubljana z okolico po prenočitvah tujih turistov najmočnejša, saj je v slovenskem glavnem mestu, denimo, v lanskem letu prenočilo samo okoli 10% tujih gostov, preostalih 90% pa so tvorili tuji turisti.

Slovenija se je po osamosvojitvi odrekla razvijanju t.i. množičnega turizma, ki je bil cilj prejšnje države. Zaradi nove usmeritve, ki teži k razvoju t.i. kakovostnega turizma, ki predvideva manjše število gostov, ki pa bi v državo prinesli več sredstev oz. prihodkov, cene počitniških hitro naraščajo. Zaradi tega čedalje več Slovencev odhaja na počitnice v tiste tuje države, kjer so cene nižje, kar velja, denimo, za Bolgarijo, Romunijo in Češko. Spričo pomanjkanja sredstev letos ne bo odšlo na počitnice okoli 40% Slovencev, kar milijon pa jih bo letovalo ob hrvaških obalah Jadranskega morja.

M

V Novi Gorici so se zavzeli za boljše sodelovanje na obeh straneh meje

Humanitarne in invalidske organizacije Goriške

V prostorih dnevnega centra ŠENT v Novi Gorici so se pred dnevi (8. junija) srečali predstavniki humanitarnih in invalidskih organizacij z obeh strani meje. Na srečanje je bilo povabljenih 26 tovrstnih organizacij in društev z slovenske in 18 organizacij z italijanske strani meje. Vsem udeležencem je bil predstavljen sistem delovanja humanitarnih in invalidskih organizacij v Sloveniji, ki je zaradi precejšnje samostojnosti italijanske kolege, vajene združevanja po tematskem ali regionalnem pristopu, prijetno presenetil. Na srečanju je bil dosežen tudi dogovor, da se kljub različni organiziranosti povežejo društva in organizacije z obeh strani meje, ki se ukvarjajo s sorodno problematiko.

Na nekaterih področjih, predv-

sem pa pri dejavnostih, vezanih na duševno zdravje, je bilo to sodelovanje vzpostavljeno že pred časom, svoj doprinos k okrepljeni sodelovanju pa je imelo tudi prvo srečanje humanitarnih in invalidskih organizacij z obeh strani meje, ki je na pobudo goriškega in novogoriškega župana, Vittoria Brancatija in Mirka Brulca, potekalo v oktobru 2003.

Na nedavnem, drugem srečanju so predstavniki sorodnih organizacij z obeh strani meje pokazali veliko zanimanja predvsem za sodelovanje na področju obravnave cerebralne paralize. Na tem področju naj bi skupaj izvedli tudi strokovno usposabljanje osebja, ki se strokovno ukvarja z osebami s cerebralno paralizo. Prav zato so si udeleženci srečanja ogledali tudi

Oddelek invalidne mladine v Stari Gori, kjer so se srečali z vodstvom oddelka, poleg kratkih odprtega dnevnega centra ŠENT pa so v Novi Gorici obiskali še Center za pomoč na domu in bili znova presenečeni nad tem, kako "imamo" zadeve urejene.

Na srečanju so se odločili, da si bodo v okviru nadaljnjih srečanj vsako leto ogledali eno od institucij, ki se ukvarja s to problematiko, in da se bodo naslednjič srečali na skupni obeležitvi Evropskega dneva invalidov, ki je vsako leto 3. decembra. Dogovorili pa so se tudi o izmenjavi izkušenj pri delu in o skupni pripravi specifičnih projektov, kot je npr. odpravljanje arhitektonskih ovir, s katerimi bodo kandidirali na evropskih razpisih.

Nace Novak

Slavnostni koncert organista Milka Bizjaka v Tolminu

25 plodnih let našega najboljšega organista

Zveza kulturnih društev Tolmin je ob 25-letnici umetniškega delovanja priznanega organista Milka Bizjaka v torek, 1. t.m., pripravila slavnostni koncert, ki pa se ga je udeležilo malo ljubiteljev orgelske glasbe. Bilo je komorno, nekako v duhu umetnikove obletnice, mojstrov nastop je bil vrhunski dogodek.

Milko Bizjak je leta 1984 uspešno zaključil študij orgel na Glasbeni akademiji v Zagrebu in se izpopolnjeval v Pragi in Gradcu. Nastopati je začel še v času študija, tako da se je od leta 1979 do danes nabralo preko tisoč samostojnih koncertov na orglah in čembalu. Posnel je preko štirideset plošč ter več radijskih in televizijskih oddaj. Izkazal se je tudi kot publicist, saj je objavil

več kot sto zvezkov notnih publikacij stare glasbe. Njegove zbirke Glasba za čembalo, Baročna in klasicistična orgelska glasba, Ptujška zbirka in Musica Sacra Slovenica so veliko doprinele k preglednosti in sistematičnosti poznanzanju razvoja orgelske glasbe pri nas, je pa tudi avtor prve slovenske monografije o orglah, ki jo je naslovil Orgle na Slovenskem in velja za temeljno delo. Od leta 1989 sodeluje tudi kot zunanji strokovni sodelavec pri Restavratorskem centru RS, kjer se ukvarja s problematiko obnove zgodovinskih orgel na področju Slovenije. Ob vseh zaposlitvah tudi veliko nastopa in je njegova izvajalska kondicija na zavidljivem nivoju. Koncert v Tolminu ga je ponovno predstavil kot velikega poznavalca orgelske glasbe, saj goji tak odnos do partiture, ki naj bi

bil zgodovinsko najbolj upravičen in pričakovan. Bach je na primer vedno Bach, prislovitveno čist, poduhovljen, vzvišen, religiozen, a hkrati nesmrtno popoln. Tudi tokrat je bilo tako. Res da sta v odlično izbranim nizu vsebinsko pestrih in tehničnih del tokrat zazvenela le dva Bacha (Allein Gott in der Hoh sei Ehr in Wir glauben all an einen Gott), a vsa veličin njegove glasbe je bila dozirana premissljudno in v pravem trenutku. Milko Bizjak, trenutno naš najvidnejši organist, je svoj koncertni jubilej izpeljal na umetniško visoki ravni, za slab obisk pa je mogoče kriv trenutek, saj je v maju na Tolminskem toliko prireditev. Škoda, ker so tokrat ljudje zamudili lep večer, ki ga skladatelj zagotovo ne bo tako kmalu ponovil.

Jože Štucin

Istat opozarja na nelagodje številčnejših družin in ostarelih

Vse več italijanskih družin pod pragom revščine

Fazo, ki jo preživlja italijanska družba, lahko iz več razlogov mirno označimo - če ne bomo biti preveč dramatični - za nemirno. Ne bomo tu govorili o politiki v ožjem pomenu besede, pa niti ne o velikih gospodarskih manevrih ali o nogometnih, ki pljuvajo. Ne, ustavit se želimo dosti prej: pri normalnih družinah.

Državni zavod Istat je namreč meseca maja objavil podatek, da je kar 11% italijanskih družin pod t.i. pragom revščine. Med temi so seveda najbolj pod udarom tiste, kjer je več otrok, in tiste, v katerih živijo tudi ostarele osebe. Poleg teh poročilo Istate govori še o 8% družin, ki so tik pred omenjenim pragom. V različnih deželah so podatki seveda različni; znano je namreč, da revščina iz različnih razlogov "razsaja" bolj na Jugu kot na Severu: če se v industrijsko razviti Lombardiji ali Veneti štavi lo revnih družin suče okrog 4%, dosega isto število v Kalabriji dramatičnih 30%. Kar 14% družin ima težave z rednim plačevanjem najemnine za bivališče. Vse pogosteje izvemo iz televizijskih oddaj oz. beremo po časopisih, da se t.i. navadne

družine, ki pripadajo srednjemu sloju, take, ki uživajo dostojanstvo in spoštovanje, iz dneva v dan razbijejo, ko npr.

11% italijanskih družin živi pod t.i. pragom revščine.
14% družin ima težave s plačevanjem najemnine za bivališče.

oče ali mati (ali oba) gresta najprej v dopolnilno blagajno, nato dokončno izgubita delo, ne moreta plačevati stanovanja, elektrike, vode, plina, pa še telefona... In takoj izgubijo dostojanstvo in spoštovanje, nenkrat se o njih več ne govori in, kar je še najhujše, izgubijo tudi otroke, saj jih ne morejo vzdrževati in jih socialno skrbitvo zaupa premožnejšim neznanecem. Zlasti v večjih mestih so prav moški s kravato vedno pogostejši gostje kapucinskih samostanov, kjer lahko prejmejo

topel obrok, ali sprejemnih centrov, kjer se lahko zvečer stuširajo z vročo vodo in najdejo ležišče za noč.

H konkretnim ukrepom v prid najšibkejšim slojem poziva tudi Italijanska škofovska konferenca, ki ugotavlja, da je Italija vse bolj država, ki "ne proizvaja, ne vlaga, nima otrok in ne zna več sanjati". To je država, ki nima več zaupanja vase. Prve žrtve majave se gospodarske strukture so prav družine. In posledica takega trenda je tudi demografski padec.

Apeninski polotok se torej po eni strani ponaša s tem, da ima številke velikih svetovnih držav in zaradi tega njeni najvišji predstavniki sedijo ob omizjih gospodarjev našega planeta, obenem pa se ne more rešiti nekaterih družbenih spon, ki pritiskajo k tlom t.i. razvojne perspektive. Dinamični stvarnosti sta porast priseljencev, ki belijo lase krajevnim in rimskim upraviteljem, in - hvala Bogu - naraščajoče število prostovoljcev v človekoljubnih organizacijah, kar je samo zase resen pokazatelj resnega stanja, hkrati pa tudi znamenje upanja.

Danijel Devetak

Nasveti varčevalcem

Kako do dostojne pokojnine? (1)

Smu pripravljene se odreci svojemu življenjskemu standardu in se zadovoljiti s 30%-40% manjšim dohodkom po upokojitvi? Scenarij, ki se nam obeta, gotovo ni pretiran. Vsakdo, ki redno prebira dnevnik, je bolj ali manj obveščen o problematiki pokojnin v Italiji. Težave izhajajo iz več razlogov, dejstvo pa je, da deficit v državnem proračunu izhaja iz plačevanja pokojnin, saj država redno krije izgube pokojninskega zavoda INPS. Tudi obeti niso najboljši. V naslednjih 20 letih se bodo upokojili takimenovani "baby boomerji", to je številna povojna generacija, ki danes plačuje sedanjim "bogatom" upokojencem "bogat" pokojnine. Znižanje pokojnin bo eden od nujnih in neizbežnih posegov, ki ga po Dinijevi predvideva tudi Maronijeva reforma.

Italijanski pokojninski sistem temelji na medgeneracijski solidarnosti, nosilec in izvajalec pa je INPS, ki je javni zavod. Ta osrednji steber pokojninskega zavarovanja se nanaša na socialno varnost, ki jo ob upokojitvi nudi država vsakemu državljanu, ki je v svoji aktivni dobi plačeval obvezne prispevke za pokojninsko zavarovanje. Obvezno pokojninsko zavarovanje je slonelo na dokladnem (pay-as-you-go) sistemu financiranja oziroma sprotne prispevnem kritju. V bistvu se je vzpostavil mehanizem, ki določa, da bodo sedanji delavci kot upokojenci dobivali pokojnino v zameno za prispevke, ki jih danes plačujejo sedanjim upokojencem. Tako so se sredstva za izplačevanje pokojnin sproti zagotavljala iz prispevkov zavarovancev, ki so bili v aktivni dobi. Zaradi šibkosti te oblike financiranja se je italijanski pokojninski sistem z Dinijev reformo odpovedal gospodarjenju sredstev zgolj po načelu vzajemnosti in solidarnosti. Za nove generacije upokojencev so namreč gnotne pravice ob upokojitvi tudi delno povezane z višino dejansko vloženi sredstev.

V pokojninski sistem v Italiji je temeljno posegel zakonski odlok št. 47 z dne 18.2.2000, ki poleg obveznega uvaja dodat-

no še dva zakonsko neobvezna stebra pokojninskega kritja, in sicer: kolektivno in individualno prostovoljno zavarovanje. Pogoj za vključitev v drugi ali tretji steber je seveda vključenost v prvi obvezni steber. Za oba nova režima velja naložbeni sistem financiranja. Mesečni prispevki se namreč obrestujejo po dogovorjeni obrestni meri ali glede na dobiček, ki ga upravljalca sklada doseže z naložbami.

Med kolektivna prostovoljna zavarovanja (2. steber) spadajo pokojninski skladi posameznih podjetij in skladi določenih gospodarskih panog (npr. sklad COMETA za kovinarje). V sklop individualnih prostovoljnih zavarovanj (3. steber) lahko uvrščamo naložbena življenjska zavarovanja, varčevalne načrte preko investicijskih skladov in akantonacijo preko t.i. Individualnih skrbstvenih načrtov (it. "Piani Individuali di Previdenza" PIP).

Bralci lahko sodelujejo v naši rubriki z vprašanji in pripombami. Elektronska pošta: s.pahor@tin.it.

Stojan Pahor

Omnibus Glasilo klasičnega liceja Primož Trubar iz Gorice

Razmišljujoči utripi dijakov za slovo od šolskih klop

Zaskrbljenost na obrazih zaradi šolskega napora se je razblinila kot meglica ob prvih žarkih počitniškega sonca in sedaj ostajajo le še bledeči spomini na prestane učne križe in težave in izvirna, otipljiva pestrost glasila Omnibus, ki so ga gimnazijci in licejci klasičnega liceja Primož Trubar iz Gorice pod mentorstvom prof. Damiane Devetak izdali ob koncu šolskega leta 2003/04. Medtem ko se tretji licej še poti v maturantskem znoju, se ostali lahko mirno predajajo sladkostim lenarjenja in pri tem prebirajo literarne prispevke v prozi in verzih, ki so jih dijaški brošuri zaupali vsi tisti obiskovalci klasične šolske smeri, ki radi sučejo pero, pofilozofirajo o lastnem življenju, smislu bivanja, skrivnosti našega zemeljskega romanja, evtanaziji, idealih in vrednotah, ki so večkrat poeptani, predvsem pa o ljubezni, tisti, ki trepetaje vzplamteva tudi med šolskimi klopami. Nekateri zapisi so se porodili ob natančnejšem in poglobljenem prebiranju prodornih stihov in svetovnonazorskih misli pesnika s Krasa, Srečka Koso-

vela, ob letošnji stoletnici njegovega rojstva. Ob njegovih idejah so se nekatere dijakinje poglobile v ljubezensko čustvo, v življenjsko nalogo človeka, ki naj bo svetilka vsem, ki ga potrebujejo, in v prodornejši po-

brezčasni. Nanje se opira marsikateri literarni utrinek in tudi dva duhovita testa znanja za marljive dijakke, hudomušna risanka o današnjih političnih vlogah antičnih grških bogov, pisma, križanke itd. Tudi aktualni tragični vojni dogodki in tisti s soške fronte iz prve svetovne vojne so našli plodna tla v ustvarjalnosti licejskih dijakov.

Urednici Kristina Frandolič in Irena Breganti (foto JMP)

gled na svet, ki nam ga je Bog poklonil in v katerem moramo najti kaj lepega, saj ima vsaka stvar svoj smisel. S strani Omnibusa seva seveda vseskozi tudi duh antike preko filozofskih misli in etičnih načel neprelopljivih klasičnih mislecev in piscev, ki jih zob časa ne more načeti, saj so univerzalni in

brezčasni. Nanje se opira marsikateri literarni utrinek in tudi dva duhovita testa znanja za marljive dijakke, hudomušna risanka o današnjih političnih vlogah antičnih grških bogov, pisma, križanke itd. Tudi aktualni tragični vojni dogodki in tisti s soške fronte iz prve svetovne vojne so našli plodna tla v ustvarjalnosti licejskih dijakov. Zanimiva je anketa o mnenju, ki ga imajo srednješolci o klasičnem liceju, predmetih, ki tu kraljujejo, in o dijakih, ki ga obiskujejo. V zajetni brošuri (60 strani!) sta tudi dva daljša intervjuja, in sicer s prof. Karlom Černicem, ki je odšel na zaslužen počitek, in mladim prof. Petrom Černicem, ki je prevzel njegovo mesto. Še marsikatera ustvarjalna lučka iz pretežno čustvenega sveta se pri-

kaže ob prelistavanju tega glasila "klasikov", s katerega zeleno obarvane naslovnice svigata dve preteči strelji na karikaturu mitoloških oseb; na združeni platnici pa se z barvnih fotografij izrisujejo izrezi iz letošnjega šolskega izleta v Prago.

IK

Gabrovica pri Komnu Gledališka premiera

Prijetna komedijska večera

Vaška skupnost in KD Brce Gabrovica pri Komnu prirejata tradicionalni praznik sv. Petra in Pavla v petek, 25. junija, ko bo uprizorjena komedija Sergeja Verčca (na sliki) "Zapleši nam še enkrat, Lili!". Komedijo bodo ponovili naslednjega dne, to je v soboto, 26. junija. Oba praznična večera bo popestrila tudi glasba ansamblov Amor in Plima. Gledališka skupina KD Brce ima za seboj sedemleto plodno neprekinjeno delovanje. "Zdelo se nam je tako primerno, po-

sodobiti repertoar naše gledališke skupine", je napisal Verčec v zbirki k predstavi, "hkrati pa ponuditi posameznim članom možnost in prilagoditve za drugačne, odgovornejša igralska naloga." V iskanju primerne besedila

sta gledališnika prilagodila pretežno ženskem ansamblu.

Izpopolnjevalni študij

Iz Ljubljane - O Ljubljanici in še o čem (6)

Kot mnoge (ali vse) prestonice po svetu ima tudi Ljubljana svoje brezdomce... Brala sem, da naj bi jih bilo kakih 50-60. Skupinica teh se navadno zbira kar na stopnišču pred frančiškansko cerkvijo ob Tromostovju. Mimoidoče prosijo za kak tolar in, če jim ga odrečeš, se jezijo. To se mi je zgodilo, ko sva se nekega zimskega večera, v mraku, sprehajali z Barbaro po središču mesta. Trije okajeni mladi moški so prosili vbojame. Ko sem povprašala, ali nimajo dela, se je eden od njih razhudil, češ kaj se vtikam v privatne zadeve. Njegov kolega je miril in razložil, naj

mu ne dam denarja, ker bi ga itak kmalu zapil; bil je že nekoliko vinjen. V polemiko se je vključil še tretji fant, da je prišlo skoraj do kreganja. Bolje je bilo se oddaljiti. Ob skupinici je čepela nekaka človeška pojava, pokrita s kartonom. Ob njej je bila dvolitrska steklenica s prozorno tekočino. Opazila sem, da gre za starejšo žensko. V strupenem večernem mrazu je čepela negibno, slabo oblečena in z ruto na glavi. Ni se menila za vrvež okrog sebe ne za skupino fantov. Kmalu se je pred cerkvenim stopniščem ustavil policijski avto in iz njega sta skočila mlada moža postavbe. Eden je stopil

k ženski, dvignil kartone in jo vprašal, kako ji gre, kako se piše. Dodal je, da bi jo rad samo legitimiral. Gospa je odgovorila, mimoidoče so radovedno spremljali prizor. Hudo mi je bilo: v naši presiti-bogati družbi je še toliko revščine! V naslednjih dneh ženske ni bilo več na stopnišču, mogoče so pa le poskrbeli zanj. V sončnem nedeljskem popoldnevu sem se vračala s sprehoda po nabrežju Ljubljane. Ustavi me fant s prošnjo, naj mu dam kaj denarja, ker še ni jedel. A bila sem brez torbice in čisto "brez ficka", le s ključem stanovanjskih vrat v žepu. Mladi mož je povedal, da

Pogovor Andrej Vogrič, odbornik Olympie, o sezoni in načrtih za prihodnost

Projekt Rast je dosegel vse zastavljene cilje

Odbojarska prvenstva so že za nami. Nekatero moške ekipe so letos bile bolj uspešne, druge manj, vseeno pa lahko z gotovostjo trdimo, da je projekt Rast, v katerem so vključene vse moške ekipe iz zamejstva, po enem samem letu od svojega rojstva že pokazal izredne sadove! Bodisi na mladinskem kot na članskem področju so namreč ekipe projekta Rast dosegle vse zastavljene cilje. Ekipe Rast-Imsa, v kateri nastopajo najboljši zamejski odbojkarji, je po ogorčenem boju proti (favoriziranemu) Cordenonsu dosegla napredovanje v državno B2 ligo, poleg tega pa so si združene mladinske ekipe priborile vse mladinske naslove. Sloga Multinvest je, okrepljena z nekaterimi goriškimi igralci, osvojila naslov U20, Olympia (za katero je igral tudi Sloga Stopar) je osvojila naslov v kategoriji U18, Soča pa v razredu U16.

Na članskem področju sta poleg že omenjene ekipe Rast-Imsa dosegli izredne rezultate tudi ekipe Olympie (v D ligi) in Sloge (v C ligi), ki sta obe nastopili s samimi igralci do 20 let starosti. Obema ekipama se je le za las izmuznil play-off, glede na povprečno starost njihovih igralcev pa so lahko odborniki društev izredno zadovoljni. Tudi druge ekipe projekta Rast, ki so nastopale v D ligi, so dosegle lepe rezultate. Naš Prapor se je uvrstil v play-off D, Soča je dosegla končno 7. mesto, Breg pa je žal izpadel iz lige. O pravkar minuli sezoni Olympie in o bodočih načrtih smo se pogovorili z odbornikom in dolgoletnim stebrom Olympie Andrejem Vogričem (na sliki).

Andrej, ste v odboru zadovoljni z letošnjo sezono Olympie v D ligi?
Seveda smo! Zadovoljni smo z uspehom celotnega projekta Rast, saj smo dosegli prav vse zastavljene cilje. Posebno pa smo zadovoljni prav za uspehe naših mladincev, ki so odigrali res edinstveno prvenstvo!

Ste take rezultate pričakovali?
Bo kdo izmed mladih igralcev D lige že v naslednji sezo-

ku leta zastavili. Olympia razpolaga z mnogimi starejšimi igralci, ki v taki mladi ekipi ne morejo igrati. Bi bilo mogoče, da bi Olympie v prihodnji sezoni sestavila še eno "starejšo" ekipo? Seveda bi bilo mogoče. O tem smo tudi že govorili. Starejši igralci Olympie pa igrajo v raznih drugih goriških ekipah in treba bi bilo ugotoviti, kakšna je sploh njihova razpoložljivost. Poleg tega pa bo treba tudi računati na moči znotraj odbora, ki se bo ravno ta teden nanovo sestavil. Ekipe namreč ne sestavljajo le igralci, temveč mora za njo stati veliko oseb, ki skrbijo za organizacijsko, finančno in tehnično plat.

Kaj vam je bilo pri ekipi najbolj všeč?
Pozitivnih je bilo veliko stvari.

Najlepše je bilo videti skupino veselih in razigranih mladih igralcev, ki so si želeli vedno novih uspehov in zmag. S tehničnega vidika pa moram pohvaliti trenerja Diega Poletta, ki je opravil vse delo in dosegel vse cilje, ki smo si jih na začet-

Foto JMP

ni prestopil v ekipo Rast-Imsa, ki bo letos nastopala v B2 ligi?

O tem smo se neuradno že dogovarjali in mislimo, da so nekateri člani ekipe že dovolj zreli, da bi lahko v naslednji sezoni igrali v B2 ligi.

Pri Olympii ste pred enim mesecem gostili meddeželno tekmovanje kategorije U18, na katerem sta poleg ekipe Rast-Olympie nastopili tudi ekipe iz Bocna in Sisley Treviso. Kako je bilo? Je bila razlika med mladinci Olympie in Sisleya velika?

Razlika med ekipama sploh ni bila velika! Sisley je sicer lahko računal na igralca, kot je De Marchi, ki je bil letos med najboljšimi igralci v B2 ligi. Kljub temu so se naši mladinci enakovredno kosali s takim močnim nasprotnikom in, če bi v ključnih trenutkih imeli več sreče, bi lahko tudi osvojili kak set.

Na mladinski ravni ste letos veliko sodelovali s Slogo. Kako bi označil to sodelovanje? Sodelovanje je bilo konstruktivno, vendar mislim, da ne smemo govoriti le o sodelovanju s Slogo, temveč o sodelovanju znotraj celotnega projekta Rast. S Slogo smo bili v tesnejših stikih enostavno zato, ker so tudi oni sestavili ekipo z mladimi igralci in združeni smo nastopali v kategorijah U18 in U20.

Kaj pa drugo leto? Bo ogroditve ekipe ostalo isto ali se bo kaj spremenilo v igralskem in trenerskem kadru?

O tem smo že veliko govorili, vendar ni še nič določenega. Ekipe zelo verjetno ne bo popolnoma enaka kot letošnja, gotovo pa je, da bomo sestavili tako ekipo, ki bo lahko dosegla res najboljše možne rezultate.

Hvala za pogovor in srečno!
Peter Špacapan

bo v naslednjem tednu menda dobil delo. Izmenjala sem nekaj besed in šla dalje. Pred železniško postajo se je dogodek ponovil z drugim mladeničem, ki pa je imel rahle govorne težave. Začenjalo me je skrbeti: ali mi kaj piše na čelu, da me tako ustavljajo, in za kaj naj bi jim služil denar? Večna dilema v podobnih okoliščinah. Fanta sta bila čisto lepo, normalno oblečena, izgledala sta kot vsi. Nekaj tednov prej sem že imela podobno izkušnjo; vsakokrat sem z osebo spregovorila, skušala razumeti kaj več, a vzroki za tako početje so ostali neznani. Pri nas se kaj takega še ne dogaja, razen s temnopoltimi priseljenci ali pribežniki.

Ljubljana mi je všeč, ker lahko na ulici, v kavarni srečaš kulturnike, besedne ustvarjalce.

Zvečer sem bila npr. v Drami na izvorni predstavi Saše Pavček; naslednje jutro sem jo videla na knjižnem sejmu v Cankarjevem domu, ko si je ogledovala knjige. Ali pa: z Barbaro sva šli v Šestico, znano ljubljansko gostilno, in pri mizi je sedel: Niko Grafenauer! Seveda ga nisem prosila za avtoogram... S kolegicama sedimo v Čajni hiši in srebamo čaj. Ob sosednji mizici zamišljeno nekaj tuhta Vinko Möderndorfer! V Gorici vidiš take znane osebe bolj na uradnih kulturnih večerih, a srečati jih v neformalnem ozračju vsakdanjega življenja je le bolj zanimivo in prijetno. Gotovo ne bom pozabila literarnega večera v Muzeju novejšje zgodovine, ko so se sproščeno in veselo predstavili štirje "mladeniči" - avtorji pe-

sniške zbirke Pesmi štirih. Šegavo in vsak v svojem stilu so prikazali svoje pesniško ustvarjanje, da sem kar požirala bogastvo in lepoto slovenske besede. Ob koncu so se še podpisovali v naše knjižice - ponatise prve zbirke. In le kak mesec pozneje se je eden od slavni mladeničev, Janez Menart, za vedno poslovil. Ljubljana je bila v tem študijskem letu tudi to: kraj pomembnih srečanj z ljudmi, z različnimi preprostimi ali "pomembnejšimi" ljudmi. In to predstavlja vedno obogatitev in širjenje obzorij. Gotovo mi je od letos Ljubljana - slovenska prestolnica - bližja, čeprav so ostali kilometri isti, a postala je bolj moje mesto, v katerem nisem več tuja.

/konec
Tereza Srebrnič

Poletni del bo od 8. do 11. julija, jesenski pa 4. septembra

Draga mladih 2004: "Brez meja!"

Foto JMP
Jože Možina

Draga mladih se letos vrača na Opčine, kjer se je rodila pred 14 leti kot "mlajša sestra" študijskih dnevov Draga, ki so v dobi, ko je v Sloveniji še vladal komunistični režim, veljali za edini slovenski demokratični "parlament". Lani smo organizatorji razdelili

Drago mladih na dva dela: poletni del je nekoliko bolj počitniško obarvan, jesenski del pa je povezan s študijskimi dnevi Draga. Lani je poletni del Drage mladih potekal v Piranu po načelu, da se bo vsako drugo leto iz zamejstva selil v drug slovenski kraj - letos pa bo, kot rečeno, spet v zamejstvu. Poletni del Drage mladih bo od četrta, 8., do nedelje, 11. julija, jesenski del pa v soboto, 4. septembra. Glavnina programa bo potekala na Opčinah, v Finžgarjevem domu in v Marijanišču (Dunaj-

ska 35). Moto, ki smo si ga v organizacijskem odboru izbrali za letošnjo Drago mladih, je BREZ MEJA. Tema "Brez meja!" se je v letu vstopa Slovenije v Evropsko zvezo kar ponujala. Vendar jo bomo na Dragi mladih razvili na zelo različne načine: odpravljaj-

Zvone Štrubelj

li bomo meje v lastnih glavah, med Slovenci, med skupnostmi, med državami... Tako se bo prva okrogla miza v petek, 9. julija, ob 10. uri, z gosti pisateljem Borisom Pahorjem, geografom Orožanom Adamičem in novinarjem Jožetom Možino lotila teme z vidika meja, ki si jih ljudje ustvarjamo v svojih glavah. Gre za temo predsodkov.

Pri drugi okrogli mizi, ki jo bosta v soboto, 10. julija, oblikovala univ. prof. Igor Škamperle in pesnik ter novinar Marij Čuk, pa bomo skušali podirati meje, ki jih je med Slovenci iz Slo-

nije in Slovenci izven domovine - predvsem iz zamejstev - ustvarilo polstoletno bivanje v različnih državah, političnih, ekonomskih in miselnih sistemih. Vprašali se bomo, v čem se Slovenci tako razlikujemo med seboj, da se mladi na tej in na oni strani meje ne čutijo podobni drug drugim. V soboto zvečer bo uradna slovesnost letošnje Drage mladih s častnim gostom, evropskim poslancem Lojzotom Peterletom, ki bo nakazal razvoj teme

"Brez meja": kaj lahko Slovenci skupaj ustvarimo v novi, razširjeni Evropi? To bo ob enem tudi tema jesenske okrogle mize Drage mladih (4. septembra ob 10. uri), ki jo bodo oblikovali pisatelj Alojz Rebula, profesor na Sorboni in umetnik Evgen Bavčar ter teolog in antropolog Zvone Štrubelj. Poleg "delovnega" dela progra-

Igor Škamperle

Foto JMP

ma bo mladim, ki se bodo zbrali iz vse Slovenije, zamejstva in zdomstva, na voljo tudi marsikaj takega, kar jim bo omogočilo vzpostavitev medsebojnih stikov in prijateljstev ter spoznavanje zamejske stvarnosti. V popoldanskih urah se bodo namreč razdelili v manjše skupine in se vključili v naslednje delavnice: jadralna, surf, internetna, hip-hop, kulinarčna, sociološko-raziskovalna, debatna. Poleg tega je v program vključeno kopanje v Sesslanskem zalivu, ob večernih urah pa bo poskrbljeno za kulturni in sprostitveni program:

naj omenimo ples z Zamejskim kvintetom v petek, 9. julija, v Prosvetnem domu na Opčinah in koncert Ylenie Zobec v soboto, 10. julija. Kdor se želi udeležiti celotnega programa Drage mladih 2004, se lahko prijavi na naslednja naslova: MOSP, ul. Donizetti 3, 34133, Trst; tel. št. +39 040 370846; rast_mladika@hotmail.com; www.dragamladih.org; ali Središče Rotunda, PRIMORSKI DRUŽBENI CENTER KOPER, Vojkovo nabrežje 23,

6000 Koper, telefon: +386 (05) 62 767 62, 041 409 214, faks: +386 (05) 62 767 62, elektronska pošta: info@sredisce-rotunda.si. Ob prijavi je obvezno navesti svoj naslov, e-mail in telefonsko številko ter 3 delavnice (če kdo ne bo navedel delavnic, kasneje ne bo mogel izbirati skupine). Iz Slovenije bo udeležencem na voljo avtobus, ki bo odpotoval ob 9. iz Maribora, potem pa se bo ustavil še v Ljubljani (predvidoma ob 10.30) - in po dogovoru še kje po poti. Mesta so omejena, zato je treba pohiteti s prijavo!

Poročilo in razmišljanje o 95. katoliškem shodu v Ulmu v Nemčiji

Z roko v roki: ob lepi, modri Donavi

Že od nekdaj so ljudje radi postavljali naselja in mesta ob rekah. Donava je od svojega izvira v Schwarzwald (Črnem gozdu) v Nemčiji vse do svojega izliva v Črno morje reka čudovitih mest. Na lepi, modri Donavi, v Passavu, je Strauß uglasbil svetovno znani valček. Linz, Dunaj, Bratislava, Budimpešta, Beograd, Bukarešta že od nekdaj živijo iz romantike 2850 km dolge Donave. Ko še ni bilo elektrarn, je 11 metrov dolg jester priplaval iz Črnega morja do Ulma. Ujeli so ga v ribiški četrti mesta Ulm. V Ulmu se je rodil eden od največjih genijev človeštva, Albert Einstein. Ulmska stolna cerkev ima največji cerkveni zvonik na svetu, visok je 161 metrov. To je tudi mesto največjega upora v času nacizma. Hans in Sophie Scholl sta ustanovitelja odporništva, ki je bilo poimenovano "bela vrtnica" (Weisse Rose). Že l. 1530 je Ulm sprejel Lutrovo izpoved. Danes velja za eno najbolj ekumenskih mest. Kot zanimivost pa še tole: Ulm ima obširen muzej kruha. V njem je razstavljenih nekaj eksponatov tu-

di iz Škedenja. To lepo obdonavsko mesto je bilo od 16. do 20. junija prizorišče množičnega shoda nemških katoličanov. V njem je potekal 95. katoliški shod, ki ima že častljivo tradicijo 150 let. Izmjenjuje se z zborovanjem evangeličanov, ki ga v Nemčiji imenujejo "cerkveni dan" (Kirchentag) in bo drugo leto v Hannoveru. Naslednji katoliški shod (Katholikentag) pa bo leta 2006 v mestu Saarbrücken. Ulmski zvonik in reka Donava sta postala močan simbol katoliškega shoda, ki se ga je udeležilo 25.000 rednih obiskovalcev, vsak dan pa se jim je pridružilo še od deset do petnajst tisoč dnevnih obiskovalcev. V soboto zvečer je bilo na raznih trgih, na sejmišču in ob Donavi, kjer so praznik pripravili različni narodi, ki živijo v Ulmu in okolici, kar 50.000 ljudi. Svoj nastop so imeli tudi Slovenci. Na Weinhofu (vinskem dvorišču) blizu katedrale je cerkveni pevski zbor iz Ulma, ki ga vodi župnik Roman Kutin, zapel nekaj zborovskih pesmi in nekaj narodnih pe-

smi ob spremljavi harmonike. Otroke in navzoče je nato razveseljeval slovenski čarovnik, rojak iz Ravensburga. Slovenska stojnica je ponujala slovenska vina in druge slovenske dobrote. Razpoloženje je bilo tako praznično, da je slovenska pesem zvenela vse do ene ure ponoči. Redarjev in policajev, ki so od časa do časa mirno prišli mimo, to ni motilo. Na petdnevem shodu je bilo 800 prireditelj, od molitvenih, bogoslužnih, glasbenih, kulturnih, filmskih. Na programu so bila tudi številna in odmevna predavanja teologov, pedagogov, literatov, znanstvenikov in tudi politikov. Katoliški shod je potekal pod geslom: *Živeti iz božje moči*. V ospredju so bile naslednje teme: varovanje življenja, bioetika, prihodnost družine, medgeneracijsko sožitje in ekumenska vprašanja. Posebna pozornost je bila namenjena tudi dialogu med verstvi. Na več prireditvah so tako sodelovali bodisi Judje kot muslimani. Če potegnemo rdečo nit čez celotno dogajanje, lahko rečemo, da je bila vodilna misel zboro-

vanja naslednja: tako kot Donava povezuje številne zahodne in vzhodne evropske narode, naj Cerkev povezuje ljudi različnih veroizpovedi, najprej znotraj krščanstva, katoličane, evangeličane, pravoslavne, nato pa tudi zunaj, se pravi, Jude, muslimane in kristjane. Močan ekumenski akcent je bilo začutiti domala na vseh večjih prireditvah. V evangeličanski stolni cerkvi, imenujejo jo ulmski Münster, in na trgu pred njo je v petek zvečer sodelovalo 5.000 ljudi. Navzoči so bili pri skupnem ekumenskem bogoslužju. 15.000 mladih je nato noč preživel v molitvi, v t.i. taizejski noči. V četrtek zvečer je bil blagoslov in molitveno srečanje na Donavi. Vodili so ga pravoslavni patriarhi in duhovniki, potekal je v znamenju združevanja z vzhodnimi cerkvami. Ta poudarek je nakazal tudi papež Janez Pavel II, ki je v pozdravnem pismu - ob odprtju shoda ga je prebral papeški nuncij v Nemčiji, nadškof Erwin Josef Ender - zaželel, da bi shod čim bolj povezoval ljudi različnih veroizpovedi, narodov in kultur in naj bi prispeval k okrepitvi krščanskih vred-

zem, je v odmevnem predavanju poudaril, da Evropa duhovno ne bo preživela brez vitalnega doprinosa iz zakladnice vzhodnih, pravoslavnih Cerkev. Optimistično je podčrtal, da v ekumenizmu ne vlada "ledena doba", kot trdijo nekateri skeptiki, ampak, da gremo v tem smislu novi dobi naproti, čeprav počasi, po njegovih besedah, "s svetilko v roki, ki sveti le nekaj korakov naprej, toda ki nakazuje pot k praveму cilju". Ekumensko obarva-

skof Maier se je zahvalil katoličanom, da so v pripravi in v izvedbi svojega shoda na široko odprli vrata sodelovanju z evangeličani. Kar deset odstotkov udeležencev je bilo evangeličanov. Na koncu katoliškega evharističnega bogoslužja je sledil še ekumenski blagoslov, ki sta ga podelila katoliški in evangeličanski škof. Številni poročevalci dogajanja na 95. katoliškem shodu v Ulmu so pisali in govorili o "ne navadnem katoliškem shodu",

no je bilo tudi slovesno sklepnno evharistično bogoslužje, ki ga je vodil predsednik nemške škofovske konference, kardinal Lehmann. Udeležilo se ga je nad 30.000 vernikov. V zahvalah, ki so sledile bogoslužju, se je škof iz Rottenburga in Stuttgarta Gebhart Fürst naj-

saj se je na njem dogodilo kar nekaj novih stvari. Prvič je bilo tu skupno ekumensko bogoslužje, k čemur je zagotovo prispeval zelo uspešni ekumenski shod krščanskih Cerkev v Berlinu natanko pred enim letom. Prvič sta se za okroglo mizo usedla in v spoštljivem, prijateljskem dialogu govorila o prihodnosti Cerkev teolog Hans Küng, ki je za uradno Cerkev še vedno v "nemilosti", in predsednik nemške škofovske konference, kardinal Karl Lehmann. Prvič je na katoliškem shodu bilo pravoslavno bogoslužje, blagoslov in molitveno srečanje na Donavi. Prvič je bila na takem srečanju tudi maša narodov, ki jo je vodil najvišji predstavnik nemške Cerkev, kardinal Lehmann, ki je s prižnice rohnel: v Cerkvi ni tujcev! V Cerkvi ne sme biti tujcev! Donava, od Črnega gozda, do Črnega morja: vmes pa toliko svetlih krajev in dogodkov. Katoliški shod v Ulmu bo vpisan v svetlo kroniko povezovanja različnih veroizpovedi, verstev, kultur in narodov.

prej zahvalil evangeličanom in evangeličanski Cerkvi v Ulmu, ki je katoliškemu shodu na široko odprla vrata vseh svojih cerkva, stolnice, dvoran in župnišč. Evangeličanski deželni

not v novi Evropi. Papežev "minister za ekumenizem", kot so v Nemčiji imenovali priljubljenega kardinala Walterja Kasperja, voditelja papeškega sveta za ekumeni-

Zvone Štrubelj